Carl Olof Rosenius

Samlede skrifter, Bind 6 – Syndenes forlatelse

Oversatt til norsk
Gamle stier · gamlestier.no

Carl Olof Rosenius: *Samlede skrifter, Bind 6 – Syndenes forlatelse*.
Tekstene er frie fordi forfatterne døde for mer enn 70 år siden. Oversettelsene er eget arbeid.
Bibelsitatene er fra Norsk Bibel 88/07.
Boka kan leses, skrives ut og deles fritt. Den nyeste utgaven finnes alltid på gamlestier.no.
Utgave 25. november 2026.

Innhold

Syndenes forlatelse 1
Jeg, jeg, for min egen skyld 12
Trofast og rettferdig, så han tilgir 19
Vissheten om syndenes forlatelse 27
Kristi rike – et syndsforlatelsens rike 33
Min sjel, lov Herren – Salme 103 42
Enken i Sarepta – 1. Kong. 17 58
Vannkarene – fylt til randen 68
Om Carl Olof Rosenius 77

Syndenes forlatelse

Før vi går løs på selve emnet, vil vi komme med tre innledende merknader. Dette er de samme punktene som Luther bruker når han behandler dette spørsmålet:

1. **Dette emnet er det største og viktigste i hele vår kristne troslære.**
2. **Det er også det aller vanskeligste** – både når det gjelder å virkelig ta imot det i troen, og når det gjelder å bruke det på seg selv i hverdagen.
3. **Men til tross for dette**, er det et tema de fleste mennesker – nemlig de åndelig døde og uerfarne – anser som svært lett; noe de tror de raskt kan gjøre seg ferdige med.

Når det avsnittet i vår troslære som handler om Guds nåde, syndenes forlatelse og den evige rettferdighet i Kristus er så ekstremt viktig, er det nettopp fordi det er dette som gjør oss til kristne. Et menneske kan vite svært lite om kristendommen ellers. Men har ordet om Kristi fullførte verk, om nåden i ham og syndenes forlatelse, blitt virkelighet for hjertet hans, da er han allerede en kristen.

På den annen side: Om et menneske kan og vet alt annet, men mangler dette, er han ennå ingen kristen. Han kan være både from og religiøs, men født på ny er han ikke. Han kan fatte gode forsetter, kjempe for å sette dem ut i livet og be om styrke til det, men død, avmakt, ulyst og treghet vil prege alt han gjør.

Og som en motsetning til dette: Hvilken glede, tilfredshet og villighet preger ikke den som har fått visshet om syndenes forlatelse.

En forkynner av Guds ord kan brenne av hellig iver, han kan tale og advare, og true sine tilhørere med Sinais torden og helvetes flammer – men dersom ikke Kristus og nåden i hans forsoning er selve fundamentet i hans forkynnelse, vil arbeidet hans være forgjeves.

Menigheten hans mangler kanskje ikke kunnskap; folk blir overbevist, de føler seg dømt og er på sett og vis våknet opp, men det har ikke skjedd noen reell forandring i hjertene deres. De ligner en åker som riktignok har blitt pløyd og harvet, men hvor såkornet ennå ikke er kastet ut, og hvor sol og regn ennå ikke har fått gjøre sin virkning.

Men hvis man vender bladet om og forkynner den korsfestede Kristus for disse som er syndens ulykkelige treller – da blir det liv! Da begynner det å spire og gro; knoppene blomstrer, og de harde hjertene smelter. De blir bøyelige, ydmyke og glade, fylt av kjærlighet, og både villige og i stand til å gjøre det som er godt.

Det er dette – og ingenting annet – som frelser oss. Har jeg fått mine synder tilgitt, da er jeg et Guds barn. Finnes det noe større å oppnå, eller hva mer kan jeg ønske meg i denne verden? Men hvis jeg ikke har fått mine synder tilgitt, hva hjelper det da med alt annet jeg måtte eie og ha?

For en ulykkelig situasjon et menneske befinner seg i når det ikke eier syndenes forlatelse! Det lever alltid under Guds vrede og forbannelse – forbannet når det går inn og forbannet når det går ut, forbannet i huset og forbannet på marken, forbannet i glede og i sorg, i arbeid og i hvile. Ja, det er forbannet i livet, i døden og i all evighet.

Å gripe ordet om syndenes forlatelse og daglig stå fast i en sann og levende tro, er imidlertid en kristens aller vanskeligste kunst. Til tross for daglig øvelse blir han aldri utlært i dette emnet.

Grunnen er at han hver eneste dag ser så uendelig mye synd og skrøpelighet hos seg selv, og så mange mangler ved sitt eget kristenliv. Nåden og den evige rettferdighet i Kristus kan derimot verken ses eller føles. Hans hjerte – som før var så selvsikkert, rolig og sterkt – er nå sønderknust, skjelvende og svakt, takket være den gudsfryktens Ånd fra Herren som bor der inne. Troen hans, som nå er en sann og frelsende tro, blir derfor en skyteskive for Satans anfektelser og glødende piler.

Derfor oppnår ingen sann kristen å bli så stødig i evangeliet, eller så fast i troen, at han ikke fra tid til annen plages av frykt for sin egen sjelstilstand. Selv de hellige fra gammelt av, som har talt med englers tunger om Kristi blods evige verdi og betydning, har ofte vært svake, bekymret og fulle av anfektelser. De har hatt de største vanskeligheter med å kunne tro. David, Paulus, Luther og mange andre er slående eksempler på dette.

Men dette er det mange som ikke kan begripe. De synes tvert imot at det er den enkleste sak i verden å tro på Guds nåde og at syndene deres er tilgitt. At Gud er nådig, kan til og med deres eget hjerte fortelle dem. Denne saken behøver de ikke lenger å bekymre seg for. Nå mener de det bare gjelder å ha fokus på hvordan de selv skal leve, og hva de selv skal være og gjøre.

Om slike mennesker taler Luther ofte med disse og lignende ord:

«Denne læresetningen – om syndenes forlatelse – er de kristnes visdom og aller vanskeligste kunst; et tema de aldri blir helt utlært i. Og likevel har den den irriterende egenskapen ved seg at ingenting synes å være lettere å lære enn nettopp denne (nemlig for de falske kristne). Så snart de har hørt eller lest litt om det, tror de at de er utlært og vil høre om noe annet.

Selv har jeg i så mange år arbeidet med dette temaet – gransket, skrevet og forkynt langt mer enn noen av disse som regner seg som utlært. Og likevel våger jeg ikke å skryte av at jeg er noen mester. Jeg er takknemlig om jeg, sammen med andre, får lov til å sitte på disippelplassen.»

Hva beviser egentlig dette – at visse mennesker har så lett for å ta til seg dette budskapet?

Det beviser at de enten aldri har gjort seg noen virkelig erfaring med det grunnleggende i kristendommen – en sann syndserkjennelse, et sønderknust hjerte og en våken samvittighet – eller så har de mistet den erkjennelsen de en

gang hadde. Det beviser at de har en død tro som ikke trenger næring; en falsk tro som djevelen ikke har noen interesse av å angripe, men som han tvert imot ønsker å styrke dem i.

Jeg skulle ønske at alle som synes det er enkelt å tro, forsto at det umulig kan stå rett til med dem. Om de bare ville innse at når det som for de største hellige var det aller vanskeligste, for dem er den enkleste sak i verden – da må det være et bedrag med i spillet.

Vi går nå over til å se på selve emnet. Og her har ingen mennesker noe de skulle ha sagt. Det eneste vi skal gjøre, er å undersøke hva Herren selv sier om saken. Det er Gud som tilgir synd.

Dessuten – hvem ville vel våge å sette sin lit til noe annet enn Guds eget ord i en så stor og viktig sak? Hvem ville våge å dø og gå inn i den hemmelighetsfulle evigheten bare basert på et menneskes løfte eller forsikring? Ja, hvem kunne her i livet vært trygg og glad i bevisstheten om å eie Guds nåde, om han ikke hadde et ord fra Gud å holde seg til?

Hvordan Gud tilgir synd, skal vi nå høre fra hans egen munn og ikke fra noe menneske. Vi vender oss derfor til Den hellige skrift. Der omtales syndenes forlatelse på to måter: først som noe som er **oppnådd** (ervervet), og deretter som noe som blir **tatt imot og anvendt** på det enkelte menneske.

I Den hellige skrift møter vi en tanke som er like forunderlig som den er herlig, men som sikkert vil komme som noe nytt og overraskende for de fleste: Det er at alle menneskers synder allerede er «forlatt», «skjult» og «slettet ut» – selv før de angrer og tror, og før de personlig har tatt imot den nåden som er vunnet for dem og som nå tilbys dem.

Hva menes med dette? Jo, Skriften sier at virkningen av den forløsningen som skjedde i Kristus, nettopp er syndenes forlatelse. Den sier at vi ble forlikt med Gud da Jesus døde på korset. Der ble vår synd utslettet og vår misgjerning sonet.

Hvor står dette skrevet?

I Rom 5,10 står det at vi ble «forlikt med Gud ved hans Sønns død, da vi var fiender.» Legg merke til at det ikke står at vi *skal bli* forlikt, men at vi *ble* det. Det står ikke at dette skjer ved vår anger, bønn eller omvendelse, men «ved hans Sønns død.» Det står heller ikke at dette skjedde etter at vi hadde blitt hans venner, men mens vi ennå var hans fiender.

I 2 Kor 5,19 står det at «det var Gud som i Kristus forlikte verden med seg selv, så han ikke tilregner dem deres overtredelser, og la ned i oss ordet om forlikelsen. Så er vi da sendebud i Kristi sted, som om Gud selv formaner ved oss. Vi ber i Kristi sted: La dere forlike med Gud!»

Det er som om apostelen vil si: «Nå er Gud forlikt med dere; det ble han ved Kristi død. La nå også dere bli forlikt med Gud.»

I Efeserne 1,7 og Kolosserne 1,14 brukes lignende uttrykk om at vi i Kristus har forløsningen ved hans blod, som er syndenes forlatelse:

«I ham har vi forløsningen ved hans blod, syndenes forlatelse, etter hans nådes rikdom.» (Ef 1,7)

«I ham har vi forløsningen, syndenes forlatelse.» (Kol 1,14)

Dette er tydelig tale fra apostelen. Innholdet i forløsningen gjennom Kristi blod er nettopp syndenes forlatelse.

Jesaja sier i kapittel 53, vers 5–6: «Han ble såret for våre overtredelser, knust for våre misgjerninger. Straffen lå på ham, for at vi skulle ha fred, og ved hans sår har vi fått legedom. Vi for alle vill som får, vi vendte oss hver til sin vei. Men Herren lot den skyld som lå på oss alle, ramme ham.»

Slik har den hellige Gud ordlagt seg. Ordene er tydelige nok; de er klare som solen og urokkelige som fjell. Hva annet kan vi da gjøre enn å ta dem bokstavelig, slik de lyder? Gud vil ikke at noe skal trekkes fra eller legges til.

Hva sier så disse ordene oss?

De sier at all synd i verden – alle menneskers synder, også de gudløses, de uomvendtes og de vantros – én gang for alle er kastet på Kristus. Det vil si: De er tilregnet ham, ført opp på hans regning, sonet, betalt og utslettet av ham.

Men hvis de er kastet på Kristus, så ligger de ikke lenger på synderen. For hvis man tar en ting fra ett sted og legger den på et annet, så ligger den ikke lenger på det første stedet. Om en gjeld overføres fra én persons konto til en annens, så står den ikke lenger på den første personens regning, gjør den vel?

Kort sagt: Det er solid bibelsk grunnlag for Luthers ord i forklaringen til den andre trosartikkel. Der sier han at Jesus Kristus, med sitt hellige og dyrebare blod, har gjenløst meg, et fortapt og fordømt menneske, og kjøpt meg fri og frelst meg fra alle synder, fra dødens og djevelens makt. Det står ikke at han *skal* gjenløse, men at han **har gjort det**.

Altså behøver ikke noe menneske å gå fortapt på grunn av sine synder. Synden er utslettet, fjernet og tilgitt. Men den som ikke vil ta imot tilgivelsen, kommer ikke med i bryllupet – selv om innbydelsen også gjaldt ham.

«Den som tror på ham, blir ikke dømt. Den som ikke tror, er allerede dømt, fordi han ikke har trodd på Guds enbårne Sønns navn.» (Joh 3,18). «Uten at en blir født på ny, kan han ikke se Guds rike.» Guds rikes dør står riktignok åpen, men med den innstillingen den ugjenfødte har – med sitt fiendtlige sinnelag overfor Gud – så verken kan eller vil han være sammen med dem som er født på ny. Dette er blant annet grunnen til at ikke alle blir frelst, selv om Jesus døde for alle og har tatt bort alle menneskers synd.

Dermed er vi inne på den andre betydningen av begrepet syndenes forlatelse: det enkelte menneskes personlige mottakelse av den tilgivelsen som er vunnet for alle.

Om dette taler Guds ord for eksempel på følgende måte: «Dersom vi bekjenner våre synder, er han trofast og rettferdig, så han forlater oss syndene og renser oss fra all urettferdighet.» (1 Joh 1,9).

Hva uttrykket «å bekjenne våre synder» innebærer, kan vi lære av Davids ord i Salme 32, vers 3 og 5: «Da jeg tidde, ble mine ben tæret bort, idet jeg stønnet hele dagen – Jeg bekjente min synd for deg og skjulte ikke min skyld. Jeg sa: Jeg vil bekjenne mine misgjerninger for Herren! – Og du tok bort min syndeskyld.»

Det er overfor Herren bekjennelsen skjer. «Jeg vil bekjenne mine misgjerninger for Herren!» sier David. Følgelig var det også overfor Herren han hadde tidd om sin synd.

Hva vil dette si? Kan man virkelig tie om noe overfor Herren? For hans øyne ligger jo alt blottet og nakent.

Jo – denne fortielsen av synd betyr i Davids munn egentlig det å gå rundt med sin synd og sin syke og tyngede samvittighet på avstand fra Gud, helt til følelsen av synd kjølner av seg selv. Først da vil man komme fram for nådestolen, falle Gud til fote, erkjenne sin synd og søke tilgivelse for den.

Men ordet kan også brukes om den døde, ubotferdige verden som går og tier med sin synd, og som derfor er i en høyst beklagelig stilling. Syndserkjennelsen mangler, og en sann syndsbekjennelse er derfor utelukket.

Det å «bekjenne» rommer altså i seg selv både det å erkjenne sin synd, gjøre bot og det å vende seg til Guds nåde i Kristus. Dette er det som kreves for å få del i den tilgivelsen som er vunnet for alle.

Det måtte komme en stor hungersnød i det landet den fortapte sønn oppholdt seg, før tankene hans vendte tilbake til fars-huset og til den store synden han hadde gjort seg skyldig i da han vendte sin far ryggen, dro bort og sløste bort arven sin. Først da er det han tar sin beslutning: «Jeg vil stå opp og gå til min far, og jeg vil si til ham: Far, jeg har syndet mot himmelen og mot deg. Jeg er ikke verdig lenger til å kalles sønnen din. La meg få være som en av leiefolkene dine.» (Luk 15,18–19).

Slik har Jesus selv uttrykt seg når han vil beskrive en synders omvendelse. Av disse ordene kan vi lære noe om den rette omvendelse, den sanne bot. Den fortapte sønn nevner ingen spesifikke synder, men sier bare: «Jeg har syndet mot himmelen og mot deg. Jeg er ikke verdig lenger til å kalles sønnen din.» Han sier ikke: «Den og den synden faller ikke i smak hos deg», men han sier: «Jeg – jeg er ikke lenger verdig til å kalles din sønn.»

Det holder ikke å erkjenne og bekjenne enkelte synder, mens man samtidig er ganske så tilfreds med sine gode sider ellers. Man må helt og holdent kjenne seg verdig til fordømmelse.

Den fortapte sønn ble heller ikke sittende uvirksom i det fremmede landet, men han sto opp og begynte på vandringen hjemover. Og dersom du kan bli værende i den tilstanden du er i – borte fra Gud, i synden og i verden – da er ikke syndserkjennelsen din oppriktig.

Men den fortapte sønn føyer også til: «La meg få være som en av leiefolkene dine.» Her er det hans egenrettferdighet og vantro som stikker hodet fram. Han regner ikke med at han kan få sin barnerett tilbake av nåde alene, men tenker at han først må gjøre seg fortjent til den. Det samme skjer fremdeles med dem som er på vei hjem til Guds fars-hus.

Men nå er det verdt å merke seg at faren slett ikke fester seg ved denne velmente, men misforståtte bønnen. Det heter tvert imot: «Men da han ennå var langt borte, så hans far ham, og han fikk inderlig medynk med ham. Han løp ham i møte, falt ham om halsen og kysset ham igjen og igjen.» (Her skjedde det altså før han hadde rukket å be en eneste bønn, felle en eneste tåre eller gjøre faren en eneste tjeneste).

Makeløse, guddommelige tilgivelse! Hadde ikke faren god grunn til å si: «Gå din vei, uverdig og fornedret som du er! Du har sløst bort arven din og forspilt din barnerett!»?

Men nei! Ikke med et eneste ord bebreider han sønnen for hva han har gjort. Heller ikke krever han den minste godtgjørelse, men lar ham straks bli iført den beste drakten, gir ham ring på fingeren og sko på føttene, og lar det bli stelt i stand en gledesfest i anledning hans hjemkomst.

Slik har Jesus selv beskrevet den guddommelige tilgivelsen. Det var ikke sønnens hjemkomst som gjorde faren forsonlig stemt overfor ham. Farshjertet var uforandret, fullt av tilgivende kjærlighet også mens den falne sønnen var borte, uansett hvor grovt han hadde syndet. Alt var allerede tilstrekkelig sonet på forhånd, men han som dro bort, hadde ingen nytte av det før han vendte hjem igjen.

Dette forteller oss at Gud er forlikt – også med de gudløse, de vantro og de uomvendte. Jesus har på én dag tatt bort også deres synder. Også for dem er det vunnet nåde, tilgivelse og den beste drakten. Kristi rettferdighet, denne skinnende hvite drakten, har allerede lenge ligget ferdig også på deres regning, og venter bare på å bli tatt imot.

Den fortapte sønns historie lærer oss også når det salige øyeblikket inntreffer – det øyeblikket da en synder virkelig tar imot nåde, tilgivelse og barnerett hos Gud.

Det skjer når han har kommet til kort med alt sitt eget: sin anger, sin bønn og sine forsøk på forbedring, og for første gang virkelig vender sin nødstedte og hungrende sjels øyne mot den korsfestede. Og når han i evangeliet ser det han aldri før har sett – at alt er ferdig, og at han har nok, ja, mer enn nok i Kristus – da har han ikke bare fått drakten, men også ringen: Åndens besegling på at han er sønn i huset, og ikke som en av leiefolkene.

Ved synderens første trosblikk på Jesus, trer nåden i funksjon. Hvis man ikke har dette klart for seg, henfaller man til en ulykksalig venting på søte følelser og spesielle tegn, og ender med å forakte Ordet.

Legg merke til hva Jesus sier om den fortapte sønn: Han hadde ennå ikke nådd fram til huset. Han hadde ennå ikke rukket å be en eneste bønn, felle en eneste tåre eller gjøre seg fortjent til noe som helst. Han var ennå langt borte da faren fikk inderlig medynk med ham, løp ham i møte, falt ham om halsen og kysset ham.

Om seg selv sier Jesus: «Den som kommer til meg, vil jeg slett ikke støte ut.» (Joh 6,37).

Gjennom alle de fire evangeliene ser vi det samme bekreftet: Vi finner ikke et eneste eksempel på en synder som falt ned for Jesu føtter og søkte nåde, men som ble sendt bort.

Vi finner ikke et eneste eksempel på en synder som kom til Jesus for å be om nåde, og som Jesus viste bort med beskjed om å angre, be og forbedre seg i noen dager, for så å komme tilbake. Nei – «alle dem som tok imot ham, dem ga han rett til å bli Guds barn.» (Joh 1,12).

Sannheten er at du til enhver tid er like verdig, og til enhver tid like uverdig. Alt som er ditt – din anger, din bønn, din bot og din sønderknuselse – alt sammen er helt verdiløst når det gjelder å bevege Guds hjerte til å vise deg nåde. Det har kun verdi som et middel til å forberede ditt eget hjerte på å ta imot ham.

Og hør nå: Du har mer enn nok av både anger, bot og bønn når du har kommet dit at du ikke lenger kan finne trøst i noe av dette, men må søke all din trøst i det Kristus har gjort for deg.

Men du tenker kanskje: «Ja, jeg har nok hørt og sett hva Ordet sier om dette. Jeg har også, så ussel som jeg er, søkt den fulle og frie nåden for Kristi skyld. Men jeg har ennå ikke fått den i eie – for jeg merker jo ingenting til den i mitt eget hjerte!».

Å tenke slik er nøyaktig det samme som om du ville sagt:

«Riktignok har den store Gud sagt i sitt Ord at all synd ble kastet på Kristus, og at den i hans død ble tatt bort, tilgitt og senket i havets dyp. Og riktignok sier Jesus på grunnlag av dette at den som kommer til ham, vil han slett ikke støte ut. Men jeg har ingen tiltro til at ordene deres er pålitelige. Jeg regner ikke det de sier for å være sant eller stort, så lenge ikke mitt eget hjerte og mine egne følelser sier det samme.»

En slik bekjennelse ville vel lyde vakkert i en kristens munn, gjør den ikke?

Du bør derfor gi akt på Ordet og ikke «gjøre Gud til en løgner». Og Ordet sier at den første gangen du i din syndenød og rådløshet rettet blikket mot den korsfestede – da ble navnet ditt skrevet i livets bok.

Dette må du tro. Du må slutte å fortsette å be om nåde uten å tro at du har fått den. For hver gang du gjør det, gjør du Gud til en løgner.

Vi skal i denne forbindelse merke oss at syndenes forlatelse også i en annen betydning har to sider: en hemmelig og en åpenbar. Om den første forsikres du gjennom Ordet, og kun gjennom det. Den har ingenting med følelsene dine å gjøre.

Denne nåden er din i samme øyeblikk som du kommer til Jesus, hungrende og tørstende etter hans rettferdighet. Da er du av Gud frikjent fra alle dine synder, erklært rettferdig og innskrevet i livets bok – du vet det bare ikke selv ennå. Dette er den skjulte nåden. Den åpenbare nåden derimot, får du når Guds Ånd vitner med din ånd at du er et Guds barn.

Synderinnen som lå ved Jesu føtter i Simons hus (Luk. 7), eide allerede den **skjulte nåden** da Jesus sa til Simon: «Hennes mange synder er henne tilgitt.» Den **åpenbare nåden** fikk hun først da Jesus henvendte seg direkte til henne selv og sa: «Dine synder er deg forlatt – gå bort i fred.»

Vi har nå sett at syndenes forlatelse er vunnet ved Kristi død og tas imot ved tro. Det neste vi skal betrakte, er noe som i helt særlig grad er egnet til å trøste, glede og styrke våre hjerter.

Denne syndstilgivelsen skal være vår evige eiendom – en daglig og evig nåde som ikke kan rokkes. Ikke engang de syndene som fremdeles henger ved oss, og som dessverre fra tid til annen gir seg utslag i handling, kan ta den fra oss. Nåden avhenger nemlig ikke av våre gjerninger. I oss selv er vi til enhver tid like

verdige til fordømmelse. Men så lenge vi ved troen blir i Kristus, er vi til enhver tid like rettferdige for Gud.

Vi vil lytte til Skriftens vitnesbyrd om dette.

Det nåderiket som ved Kristus skulle opprettes på jord, kalles i Jes. 33 for «Jerusalem som en trygg bolig.» Og om innbyggerne i denne byen, sier Herren, at ingen av dem skal si: «Jeg er syk! Det folket som bor der, har fått sin synd forlatt.»

I Salme 89, hvor Herren taler om sin pakt med Sønnen, sier han: «Dersom hans barn forlater min lov og ikke vandrer etter mine bud, dersom de krenker mine forskrifter og ikke holder mine befalinger, da vil jeg hjemsøke deres synd med riset og deres misgjerning med slag. Men min miskunn vil jeg ikke ta fra ham, og min trofasthet skal jeg ikke svikte. Jeg vil ikke bryte min pakt og ikke endre det som gikk over mine lepper.»

Og i Det nye testamente sier Johannes: «Mine barn! Dette skriver jeg til dere for at dere ikke skal synde. Og hvis noen synder, har vi en talsmann hos Faderen, Jesus Kristus, Den Rettferdige. Og han er en soning for våre synder, og det ikke bare for våre, men også for hele verdens.» (1 Joh 2,1–2).

Skriftens ord i denne saken er utallige. For å holde det kort, skal vi ikke ta med flere nå, men nøye oss med å betrakte de vi allerede har nevnt.

Ingen av innbyggerne i Jerusalem, den trygge boligen, skulle si: «Jeg er syk.» Og begrunnelsen for dette er at de har fått sine synder forlatt. Herunder er det underforstått at det finnes noe som heter svakhet og synd, men også at ingen behøver å engste seg ved tanken på dette – for tilgitt er tilgitt.

Oppriktige Guds barn, som har fått sine synder tilgitt, foruroliges ofte av et eller annet som de anser for svakhet, og glemmer å betrakte det som synd. Men her sier Herren at alt sammen faller inn under betegnelsen synd. Ingen skal si: «Jeg er syk!», for folket som bor der, har fått sin synd forlatt.

Hvor finnes det svakhet som ikke er synd? Loven krever jo hele mennesket, med hjerte, tanker og følelser. Derfor anklager den også alt hva disse gjør som strider mot Ordet. Er ikke likegyldighet synd? Er ikke ulyst til Ordet og bønnen, og feighet i bekjennelsen likeså?

Men alt hva som er synd, faller inn under syndenes forlatelse. Det er ikke tungens eller håndens synder Jesus sonet, men hele menneskets samtlige synder. Så lenge du derfor ved troen blir i Kristus, lider under din synd, ber og står i kampstilling til den, er du fri fra fordømmelsen. Syndenes forlatelse omfatter alt hva du er og har.

Salme 89 taler på underfullt vis om Messias og hans rike. Den gir en nærmere beskrivelse av Faderens pakt med sin Sønn – pakten om en evig nåde over dem Sønnen skulle forløse, erverve og vinne på jorden.

Om disse heter det i v. 31–35: «Dersom hans barn forlater min lov og ikke vandrer etter mine bud, dersom de krenker mine forskrifter og ikke holder mine befalinger, da vil jeg hjemsøke deres synd med riset og deres misgjerning med slag. Men min miskunn vil jeg ikke ta fra ham, og min trofasthet skal jeg ikke svikte. Jeg vil ikke bryte min pakt og ikke endre det som gikk over mine lepper.»

Hvordan skal dette forstås? Her tales det om at når barna synder, skal de hjemsøkes med ris og harde slag, men da skal nåden ikke tas fra **ham**. Hvilken «ham»?

Hvem det er, ser vi ut fra sammenhengen. Umiddelbart før heter det: «Til evig tid vil jeg holde fast ved min miskunn mot ham, og min pakt skal stå fast for ham», det vil si han som i vers 28 omtales som «den førstefødte, den høyeste for kongene på jorden – min pakt skal stå fast for ham. Jeg vil la hans ætt bli fast til evig tid og hans trone som himmelens dager.»

Men hvilken forbindelse er det så mellom den nåde som var lovet Sønnen og barnas skyld?

Jo – nåden gjaldt egentlig barna. Men kontrakten som sikret den, ble opprettet med Sønnen, den førstefødte. Han er vår Herre og Borgen, vår talsmann hos Faderen. Han er gått i borgen for oss, han har betalt vår gjeld og tilfredsstilt rettferdighetens krav. Derfor skal nåden for hans skyld stå urokket, også når barna synder. Gud vil hjemsøke deres synd med ris og deres misgjerning med harde slag, men han vil ikke ta sin nåde fra dem, for det ville være det samme som å ta den fra ham som pakten om nåden er opprettet med.

«Når Gud virker vred, som om han ville forkaste meg», sier Luther, «da vil jeg si til ham: Hellige Far! Før du kan forkaste meg, må du først forkaste Jesus Kristus, din elskede Sønn, for han er min borgen, ja, selve løsesummen for mitt liv. Godkjenner du ham, må også jeg være fritatt fra ytterlige krav.»

Og du som har begynt å leve med din frelser og oppriktig ønsker å være hans, men som likevel er så full av synd og ofte forløper deg så grovt at du synes Herren må være nødt til å slå hånden av deg – du skal huske hva du har i vente fra Herren for dine synder.

Han vil hjemsøke dem med ris og harde slag – innvendig i din samvittighet og utvortes, dersom ikke det første er nok – men sin nåde vil han ikke rokke ved. For når det gjelder nåden, er det Sønnen han har med å gjøre, og ikke deg.

Nåden er uavhengig av din fromhet og kan derfor ikke rokkes på grunn av din synd – for da var den jo heller ikke nåde. Og når du erfarer sannheten i hans trusler, nemlig ris og harde slag, da kan du like fullt våge å tro på sannheten i hans løfte: løftet om en evig nåde.

Når du har syndet og han hjemsøker deg med ris og harde slag, skal du ikke misforstå ham og tro at han er vred på deg. Han har sagt deg det på forhånd: Slik vil han handle, men uten å være vred på deg. Du bør derfor vite – som en avtalt sak mellom Gud og deg – at du vil komme til å erfare både synd og straff, men at nåden like fullt står fast for evig.

Den derimot som ikke kjenner noe til denne faderlige tukt, men kan leve i dager og uker uten å bry seg om noen synd – eller som til og med bevisst og uten skrupler innretter seg på kjødelig vis – han er visselig et «uekte barn» og ikke sønn. Han er en død hykler, en uforstandig jomfru, som nok har sin lampe, men mangler olje.

Det tredje skriftstedet vi skulle betrakte, var 1 Joh 2,1–2. Det lyder slik: «Mine barn! Dette skriver jeg til dere for at dere ikke skal synde. Og hvis noen synder,

har vi en talsmann hos Faderen, Jesus Kristus, Den Rettferdige. Og han er en soning for våre synder, og det ikke bare for våre, men også for hele verdens.»

Det er til de troende apostelen her taler. «Mine barn», kaller han dem. Han skriver til dem for at de ikke skal synde, men går i samme øyeblikk ut fra at det likevel kan skje. Og skjer det at noen synder, så har han, sier Johannes, en talsmann hos Faderen, Jesus Kristus, den rettferdige, og han er en soning for våre synder.

Meningen med apostelens ord synes å være denne: Kjære barn, dette skriver jeg til dere for at dere ikke skal synde. Nettopp fordi dere er renset i Jesu Kristi blod og har fått deres synder forlatt, bør dere ikke ta det lett med synden, men med desto større alvor våke, be og ta opp kampen mot den.

Men skulle det sørgelige skje, at dere likevel synder – og faren for dette er alltid for hånden, for dere vil aldri kunne stå så fast at ikke kjødets svakhet, verdens forførelser eller djevelens list kan kaste dere omkull – ja, skulle det skje, så er det i høy grad beklagelig. Det hadde vært bedre om det ikke hadde skjedd. Men da, nettopp da, har dere en talsmann hos Faderen. For den som ikke har syndet, har heller ikke bruk for verken noen talsmann eller noen soning for synd.

Altså: Gud vil på ingen måte at dere skal synde, men ennå mindre at dere skal gå til grunne i fortvilelse. Derfor har han selv gitt dere en talsmann.

Om denne vår talsmann hos Faderen – han som har påtatt seg våre forpliktelser overfor loven, og som har gitt oss en soning til vern mot Guds vrede – ham taler Skriften om mange steder og med bruk av ord som er uendelig rike på trøst.

Johannes sier for eksempel i Åp 5,6 at han i himmelen så et lam, likesom slaktet. I Hebr 9,24 leser vi at: «Kristus gikk ikke inn i en helligdom som var gjort med hender og bare er et bilde av den sanne helligdommen. Han gikk inn i selve himmelen for nå å åpenbares for Guds åsyn for vår skyld.»

Når nå vår anklager, djevelen, han som anklaget oss for vår Gud dag og natt (Åp 12,10), trer frem og tar for seg vårt synderegister inntil den minste detalj, og forlanger at rettferdighet skal skje fyldest, da trer Kristus frem som vår talsmann, vår forsvarer. «Ja, Far», sier han, «vel er det sant at denne har syndet, men skulle hans synd straffes etter loven, måtte straffen ramme meg, for jeg har tatt hans synder på meg og han stoler på meg.»

Men det vil aldri i evighet skje at Gud skulle glemme den dag han hørte sin Sønns angstfulle nødrop fra jorden. Det vil aldri skje at han vil kreve samme gjeld betalt to ganger. Altså går synderen fri.

«Den Rettferdige» kaller Johannes Kristus. Hvilke tanker bør jeg gjøre meg om dette uttrykket? Jo, det sier meg at om jeg er syndig, så er Kristus rettferdig og hellig – og det er nok. Hans rettferdighet er min rettferdighet.

Verset sier videre: «Han er en soning for våre synder.» For hvilke synder? Naturligvis for alle – ellers ville han vært oss til liten og ingen nytte. Da var «Kristus død uten grunn» (Gal 2,21).

Nå har han med sitt blod sonet, ikke bare noen synder, men alle. Ikke bare tenkte og oppdiktede synder, men virkelige. Ikke bare de små, men også de store; ikke bare håndens og tungens synder, men også hjertets og tankenes synder.

Ikke bare fortidens synder, men også de nåværende, og som Luther så dristig sier: «Ikke bare de synder som er overvunnet, men også de som fremdeles er sterke og mektige i meg.»

«Ja, ikke bare for våre, men også for hele verdens», sier Johannes videre. Dette sier han for at du ikke skal fristes til å tro at det kun er for noen spesielt utvalgtes skyld at Kristus er en soning. «Hele verden» betyr ikke bare Peter, Paulus, Johannes og andre hellige. «Hele verden» innebærer alt som har navn av menneske. Er du bare et menneske, så vet du at også dine synder er sonet med Jesu Kristi blod.

«Men dette får jeg vel kun lov til å regne med når jeg har vært særskilt from, gjort hva Gud krever, og voktet meg fra å synde?», sier du.

Så forvendte er vi at vi nok vil tro nåden, men kun når det står vel til med oss selv. Er det gått galt, om vi har vært likegyldige eller forsømmelige, så oppfører vi oss som om vi overhodet ikke hadde noen talsmann eller frelser – eller som om han bare sto til rådighet for de rettferdige.

Apostelen sier oss her noe annet: «Om noen synder, så har vi en talsmann hos Faderen.» Det er nettopp når vi har syndet at talsmannen står til vår tjeneste. Av dette følger det at den som tror på Kristus, eier en nåde som ikke vakler eller veksler slik hans egen fromhet gjør.

Dette er den lære som er åpenbart i Herrens ord om den daglige og evige syndsforlatelse. Dette er en lære så liflig og så rik på trøst at hyklere og falske kristne aldri burde fått høre den. Når de hører den, fører det oftest til fortapelse, fordi de misbruker Guds nåde til løsaktighet.

Men likevel har vi ikke lov til å tie om den. Til trøst for de fattige, svake og fortvilede hjerter må den forkynnes. Kun fra denne nådens overstrømmende rikdom henter disse fornyet lyst og kraft til helliggjørelse.

De derimot som av nåden finner anledning til å bli i synden, ikke søker å overvinne eller avlegge den, men snarere unnskylder og forsvarer den – om dem er det Guds Ord sier at de misbruker Guds nåde til løsaktighet. De «gjør synd», og «den som gjør synd, er av djevelen», sier Johannes (1 Joh 3,8).

«Hver den som er født av Gud, gjør ikke synd, fordi Guds sæd blir i ham. Han kan ikke synde, fordi han er født av Gud.» (1 Joh 3,9). «Dersom vi sier at vi ikke har synd, da bedrar vi oss selv, og sannheten er ikke i oss. Dersom vi bekjenner våre synder, er han trofast og rettferdig, så han forlater oss syndene og renser oss fra all urettferdighet.» (1 Joh 1,8–9).

Jeg, jeg, for min egen skyld

Det finnes hos alle vakte sjeler en bestemt tilbøyelighet som kan gjøre deres søken etter frelse forgjeves. Som en langsomt drepende gift tærer den på livskraften gjennom den vedvarende pinen den forårsaker:

Det er tilbøyeligheten til å se på seg selv i stedet for på Kristus.

Ser vi én gang på Kristus og hva Han har gjort, så ser vi hundre ganger på oss selv og hva vi selv burde gjøre og være. Ser vi i timevis på oss selv, ser vi kun et flyktig øyeblikk på Kristus.

Vi sier ikke at mennesker i alminnelighet har denne tilbøyeligheten. Det finnes adskillige mennesker som altfor godt har lært seg kunsten å se bort fra seg selv og være «sterke i troen». Mange av dem er så forblindet at de betrakter seg selv og sine egne prestasjoner med den største tilfredshet, og finner sin trøst i det. Dette er de grovere fariseerne.

Men så finnes det også andre, mer opplyste mennesker – mennesker som har alt på det rene når det gjelder læren. Teoretisk kjenner de mer enn godt nok til at «alt er nåde» og at «all vår fortjeneste er utelukket».

Så sterke og opplyste var også vi en gang – men hvor svake og enfoldige er vi ikke blitt etter at sikkerhetens søvn forsvant fra våre øyne.

Og du som mener deg fri fra denne svakheten, du som er så «opplyst» og «sterk i troen» – hva annet beviser det enn at du ennå står utenfor den trange porten? Din kristendom er kun teoretisk; du har ennå ikke begynt på den praktiske øvelsen.

Ingen har med et virkelig våkent sinn hatt lovens åndelige krav og Herrens hellige øyne rettet mot sitt innerste vesen, uten å falle for fristelsen til først og fremst å se på seg selv.

Dette skyldes dels vår naturlige tilbøyelighet, og dels den gamle fiendens list. Kan han ikke lenger holde oss fast i syndens og urettferdighetens tunge lenker, vikler han oss i stedet inn i egenrettferdighetens fine silketråder.

Men dypest sett er det vårt hjertes trang til selvforgudelse som er årsaken. Det er denne trangen som gjør at vi betrakter vår egen medvirkning til frelsen som så utrolig viktig – som om det var vår oppgave å hjelpe Gud med å frelse oss. Som om vi var noe annet enn fortapte syndere som må frelses utelukkende av nåde.

Sjeler som er blitt vekket til bekymring for sin frelse, føres ofte på villspor av denne medfødte illusjonen. Selv med den beste vilje til å følge Ordets anvisning, går man – uten å være klar over det – stikk imot Herrens hensikt.

Han vil ha oss ned, vi vil opp. Han vil ribbe oss for alt, men vi vil finne noe å smykke oss med. Han vil at vi skal føle oss mer elendige, mens vi vil føle oss bedre. Om ikke annet, så vil vi i det minste at vår åndelige fattigdom og sønderknuselse skal føles «tilstrekkelig dyp».

Å, om vi bare én gang for alle kunne lære hva det vil si å være fortapt – helt og holdent fortapt – og å bli frelst helt og holdent av en annen! Måtte Guds Ånd få lov til å vise oss Herrens sinn mot oss gjennom disse ordene fra Hans egen munn:

> «Men du har ikke påkalt meg, Jakob, så du gjorde deg umak for meg, Israel! Du har ikke brakt meg brennofferlam og ikke æret meg med dine slaktoffer. Jeg har ikke trettet deg med matoffer og ikke voldt deg strev med virak. Du har ikke kjøpt kalmus-krydder til meg for sølv og ikke mettet meg med dine slaktoffers fett. Du har bare trellbundet meg med dine synder, og plaget meg med dine misgjerninger.
>
> Jeg, jeg er den som utsletter dine misgjerninger for min skyld, og dine synder kommer jeg ikke i hu.» Jes 43,22–25.

Hør hvordan Herrens sinn er overfor oss! «Kom hit, alle som tørster, kom, dere som ikke har penger!» Lytt, både syndere og helgener – det er Herren selv som taler.

Han forteller oss hvordan Han dømmer og handler i det store spørsmålet om vår frelse. Han sier at verken det ene eller det andre slags offer, verken indre eller ytre fromhet, beveget ham til å vise oss nåde. Han sier også at verken våre feil – uansett slag – eller vår manglende fromhet, kunne gjøre hans nåde til intet.

Både våre antatte fortrinn og vår virkelige skyld ble omsluttet av dette ene: «Du har bare trellbundet meg med dine synder, og plaget meg med dine misgjerninger.» Og hvordan skal det da gå? Jo:

> «Jeg, jeg er den som utsletter dine misgjerninger for min skyld, og dine synder kommer jeg ikke i hu.» (Jes 43,24–25).

Hvilke vidunderlige ord – søte som honning for fattige syndere! Nådefulle Gud, åpne våre øyne og våre hjerter, slik at vi kan se og smake hvor herlige de er!

Skal vi virkelig forstå hvilken kraft som ligger i disse ordene, er det én ting vi spesielt må gjøre klart for oss: Alt det Herren her regner som uten betydning for Hans nåde, var nettopp det som utgjorde kjernen i den gudstjenesten Han selv hadde foreskrevet for Israels folk.

Han taler først om hjertet:

> «Men du har ikke påkalt meg, Jakob!» (Jes 43,22).

I dette ligger både hjertets skjulte lengsel etter Herren og all ekte bønn.

Deretter regner han opp de forskjellige ofrene som gudstjenesten bestod av: brennoffer, slaktoffer, matoffer og så videre. Alt dette tilsvarer det som i

den nye pakt faller inn under begrepet gudsfrykt: bønn, andakt, gudstjeneste, barmhjertighetsarbeid og alle slags gode gjerninger.

Siden vi vet at det var Gud selv som hadde foreskrevet denne gudstjenesten for Israel, og at folket ofte la stor iver for dagen, hvordan skal vi da forstå det når Herren taler som om han overhodet ikke regner med noe av dette? Har han plutselig fått misbehag i det han selv har befalt?

Nei, langt derifra! «Jeg vil ikke irettesette deg for dine slaktoffers skyld – dine brennoffer er alltid for meg» (Sal 50,8). Her er det nemlig kun spørsmål om én ting: **Hva var det som beveget ham til å vise dem nåde og gi dem syndenes forlatelse?**

Det står jo uttrykkelig: «Jeg, jeg er den som utsletter dine misgjerninger for min skyld» – og videre: «Minn meg, la oss gå i rette med hverandre! Fortell du, så du kan få rett!» (Jes 43,25–26).

Så snart det gjelder dette spørsmålet, er Herrens nidkjærhet som en fortærende ild mot all menneskelig fortjeneste og verdighet. Da gjentar han igjen og igjen: «ikke du, ikke du» – «men jeg, jeg er den som utsletter dine misgjerninger for min skyld» (Jes 43,25).

Herren benekter altså på det mest bestemte at noe hos oss skulle ha beveget ham til å vise nåde. Men ikke nok med det; den tilføyelsen han kommer med i vers 24, er totalt sønderknusende. Den utelukker enhver tanke om noen som helst fortjeneste eller verdighet hos oss.

«Du har bare trellbundet meg med dine synder og plaget meg med dine misgjerninger,» sier han. Det er altså så langt ifra at du med noe godt skulle ha fortjent min nåde – du har bare trellbundet meg med dine synder og plaget meg med dine misgjerninger.

Det er «Israels hellige» som taler her – Herren Kristus, som fulgte Israel på alle deres veier. «Den åndelige klippen som fulgte dem, var Kristus», sier Paulus i 1 Kor 10,4.

Likesom han i Jesaja 63 står frem i dypt røde klær, som en som tråkker vinpressen i Bosra og sier: «Pressekaret har jeg tråkket, jeg alene, og av folkene var det ingen med meg,» så sier han også her: «Jeg, jeg er den som utsletter dine misgjerninger for min skyld, og dine synder kommer jeg ikke i hu.»

«Herren lot den skyld som lå på oss alle, ramme ham,» står det i Jesaja 53,6. «Han ble såret for våre overtredelser, knust for våre misgjerninger. Straffen lå på ham for at vi skulle ha fred, og ved hans sår har vi fått legedom.» Og her sier han det selv: «Du har bare trellbundet meg med dine synder og plaget meg med dine misgjerninger.»

På samme måte talte han da han vandret her på jorden: «Dere har ikke utvalgt meg, men jeg har utvalgt dere,» sier han i Johannes 15,16. «Menneskesønnen er ikke kommet for å la seg tjene, men for selv å tjene og gi sitt liv som løsepenge i manges sted» (Mark 10,45).

«Jeg helliger meg for dem, for at også de skal være helliget i sannhet» (Joh 17,19). «For dette er mitt blod, den nye pakts blod, som utgytes for mange til syndenes forlatelse» (Matt 26,28). «Den som eter meg, skal leve ved meg» (Joh 6,57).

Overalt kjenner vi igjen denne stemmen. Alt går ut på at det eneste vi selv er i stand til, er å synde. Derfor må vi, som fortapte, motta alt av nåde for hans skyld som ble plaget for oss – han som sier: «Jeg, jeg er den som utsletter dine misgjerninger for min skyld, og dine synder kommer jeg ikke i hu.»

Alt dette blir spesielt sterkt når vi ser på det knusende faktum som ligger til grunn for det hele: «Du har bare trellbundet meg med dine synder og plaget meg med dine misgjerninger.» Dette er hovedårsaken til at verken våre synder eller vår egen fromhet teller med når det gjelder vår frelse. Begge deler er senket dypt i Kristi blods røde hav.

Etter at Gud har sendt sin Sønn for å sone vår synd, verner han med brennende iver om Sønnens ære. Etter at Gud har hørt sin Sønns nødrop fra jorden, tåler han ikke at noen synder prøver å gjøre seg selv verdig til himmelen.

Hør da igjen: «Du har bare trellbundet meg med dine synder og plaget meg med dine misgjerninger.» I Getsemane og på Golgata kan du se hva som virkelig ligger i disse ordene.

Guds lov er ikke ment som en spøk. Likevel våger mennesket – denne usle jordklumpen – å forakte sin allmektige skapers lov. Det tar imot hans utallige velgjerninger, men trår hans vilje og bud under føttene.

Mennesket elsker ham ikke over alle ting, men synder mot ham med freidig mot. Det setter ikke sin lit til ham, men stoler på seg selv eller på andre. Det elsker ikke sin neste som seg selv, men tenker først og fremst på sitt eget beste. Det lever videre i alle slags synder: ulydighet, vrede, hat, utukt, urettferdighet, løgn og bedrageri.

Vår lettsindige natur regner alt dette for å være en liten ting. Men Gud dømmer annerledes. Det forteller min frelsers lidende skikkelse meg. Det ser jeg av dette: Da Guds Sønn bar våre synder, ble han grepet av forferdelse og gru – og hans svette ble som blodsdråper som falt til jorden.

Å, du lettsindige menneske! Du hører hans angstfylte rop i nattens mørke i Getsemane, og du vet at han som lider så grufullt, er den samme som med sitt bare ord bød over stormen, drev ut onde ånder, vekket døde og fikk den væpnede skaren til å falle maktesløs til jorden.

Bør du ikke da stanse et øyeblikk og spørre deg selv hva det betyr at en så mektig person, her ute i ensomheten, skjelver og vrir seg i smerte? Gå ikke likegyldig forbi dette synet. Det angår deg – det er din frelser som ligger der. Det er ham du kaller på i bønnen, anroper i døden og skal møte på dommens dag.

Og spør du ham hvorfor han er i en så grufull angst, lyder svaret: «Du har bare trellbundet meg med dine synder og plaget meg med dine misgjerninger.» Spør du videre med profeten: «Hvorfor er din kledning så rød, lik klærne til han som tråkker vinpressen?», så svarer han: «Pressekaret har jeg tråkket, jeg alene, og av folkene var det ingen med meg.» Og videre:

> «Jeg, jeg er den som utsletter dine misgjerninger for min skyld, og dine synder kommer jeg ikke i hu.»

Og ser du senere din frelser så mishandlet og ille tilredt at man kan telle alle hans ben, så opplyser profeten deg om hvorfor det skjedde: «Men han ble såret

for våre overtredelser, knust for våre misgjerninger. Straffen lå på ham for at vi skulle ha fred» (Jes 53,5).

Ser du ham til slutt lide straffen på forbannelsens tre, så sier apostelen: «Kristus kjøpte oss fri fra lovens forbannelse ved at han ble en forbannelse for oss. For det står skrevet: Forbannet er hver den som henger på et tre» (Gal 3,13).

Alt dette er velkjent for deg. Du vet det så godt, alt sammen – men er ditt hjerte blitt grepet av det synet du har sett?

Får Guds Ånd lov til å vise deg «smertenes mann», vil du se på din frelse med helt andre øyne enn før. Du vil bli både sønderknust og trøstet – lutfattig, men likevel lykkelig. Da vil de gamle ordene lyde med ny klang og kraft:

> «Du har bare trellbundet meg med dine synder og plaget meg med dine misgjerninger. Jeg, jeg er den som utsletter dine misgjerninger for min skyld, og dine synder kommer jeg ikke i hu.» (Jes 43,24–25).

Våkn opp og tenk etter! Du må gjøre bot og omvende deg, det er klart. For ve den som kan skue sin frelser i smerte og sjelekval, og likevel leve lettsindig videre i syndens og verdens tjeneste. Ve den som vil leve uforstyrret i sitt syndeliv, mens hans frelser svetter blod, blir hudstrøket og dør korsets død for å sone hans synd!

Hvordan skal det gå det frie, frekke verdens barn når Guds sønns blod en gang skal komme over deres hoder? Hvordan skal det gå med deg, du som alltid har visst om Kristi lidelse og død, men ikke vil ta skrittet fullt ut og for alvor bli hans?

Du, som kommer til hans nattverdbord for å feire minnet om hans død og mottar hans hellige legeme og blod – for så å gå tilbake til de samme syndige lystene og den samme lettsindige omgangen som før! Hvordan skal det gå deg?

> «Har noen brutt Moseloven, da dør han uten barmhjertighet på to eller tre vitners ord. Hvor meget verre straff tror dere da den skal aktes verd, som har trådt Guds Sønn under føtter og foraktet paktens blod, det som han ble helliget ved, og har spottet nådens Ånd?» (Hebr 10,28–29).

Her kreves omvendelse, det er helt klart. Utvortes fromhet, gode gjerninger og religiøs iver strekker ikke til. Med alt dette som ballast skal du på Herrens store dag møte en som sier til deg:

«Du har bare trellbundet meg med dine synder! Hvordan er du kommet inn her uten bryllupsklær? Jeg vet om dine gjerninger, ditt arbeid og din utholdenhet; jeg vet at du har lidd ondt for mitt navns skyld – men bryllupsklærne, hvor er de? Ta det som er ditt, og gå! Jeg har aldri kjent deg!»

Men du som sørger fordi din omvendelse aldri lykkes for deg – du som stadig hindres i å eie den fulle trøsten i det Jesus har gjort, fordi du ikke synes du er sønderknust nok, og fordi du ser mangler i både din anger, din bønn og din helliggjørelse – kom og hør hva frelseren sier til deg:

> «Du har ikke brakt meg brennoffer av din anger og din omvendelse. Jeg har ingen lyst på matoffer fra dine gode gjerninger, heller ikke røkelse fra dine bønner. Du har trettet meg med dine synder og voldt meg møye med dine misgjerninger.

> Jeg, jeg er den som utsletter dine misgjerninger for min skyld, og dine synder kommer jeg ikke i hu.»

Guds ord taler om nødvendigheten av omvendelse, anger og bønn – det er sant. Men den som betrakter bot og bønn som en ny måte å sone synd på, og ikke våger å tro den frie nåden i Kristus før alt dette er fullkomment, han verdsetter ikke Kristi blod høyt nok.

Den som ikke lenger finner ro i verden eller i sin egen fromhet, har mer enn nok anger og bot. Den som på grunn av sin uverdighet ikke våger å ta imot den uforskyldte nåden, behøver ikke å bli mer sønderknust enn han allerede er. Det vil faktisk være å gjøre seg selv til en altfor viktig person, om man ikke – så uverdig og uskikket man enn er – straks tar sin tilflukt til Kristus.

Verken med din synd eller med din anger spiller du noen avgjørende rolle. Du er inkludert i det store kjøpet, om du bare vil ta imot og tro Guds overveldende nåde. Hør det enda en gang:

> «Jeg, jeg er den som utsletter dine misgjerninger for min skyld, og dine synder kommer jeg ikke i hu.»

Lovens hensikt med alt den krever, er utelukkende at «hver munn skal lukkes og hele verden bli skyldig for Gud» (Rom 3,19). Når det nå er kommet dit med deg at du står skyldig for Gud, har loven oppfylt sin misjon og kan ikke utrette mer.

Nå har du kun å ta imot den nåde som tilbys deg, fritt og for intet. Alt det som ellers, ifølge loven, er fordømmelsesverdig, blir aldri tilregnet den troende. Det er som om loven overhodet ikke eksisterte. I samme øyeblikk som synderen kommer til Kristus og søker nåde hos ham, er det slutt på lovens rett til å stille krav. Alt er nåde.

Til Jesus kom alle slags elendige syndere – og de fikk straks nåde. Ikke en eneste ble vist bort. «Alle dem som tok imot ham, dem ga han rett til å bli Guds barn» (Joh 1,12). Synden var aldri noen hindring for nåden, men straks noen ville bli rettferdige i seg selv, ble det strid.

«Du har bare trellbundet meg med dine synder!» Gid vi fattet mer av hva som ligger i disse ordene. De sier oss for det første at Gud fra evighet av hadde besluttet at all verdens synd skulle legges på én. Den skulle sones, utslettes og bli tatt bort ved den enes lydighet, lidelse og død. «Ham som ikke visste av synd, har Gud gjort til synd for oss, for at vi i ham skal bli rettferdige for Gud» (2 Kor 5,21).

Synden har dermed mistet sin fordømmende makt. Den er «kastet i havets dyp» og vil aldri mer kunne stå i veien for nåden. Om noen likevel blir fordømt, skyldes det dypest sett ikke hans synd, men at han vraker Guds nåde.

Å, om mennesker bare visste at deres synder allerede er tatt bort! Om de bare visste at syndenes forlatelse har vært gitt dem helt siden Jesu død på korset!

Et frelserhjerte som gløder av kjærlighet – det er det andre vi ser gjennom disse ordene. Den kjære syndebæreren angrer åpenbart ikke på at han har hatt bry med våre synder. Det var hans kjærlighets overstrømmende rikdom som drev ham.

Han knytter jo sammen «du har trellbundet meg…» med «jeg er den som utsletter dine misgjerninger». «Bli i min kjærlighet,» sier han videre i Johan-

nes 15,9. «Ingen har større kjærlighet enn denne, at han setter sitt liv til for vennene sine» (Joh 15,13).

Men – som Paulus bemerker i Romerne 5 – det var for sine fiender Jesus satte livet til. Trekk nå en fornuftig slutning av dette: Må ikke hans kjærlighet da være fullkommen fri og helt uavhengig av noe hos oss?

«Du har ikke påkalt meg, Jakob, så du gjorde deg umak for meg… Jeg, jeg er den som utsletter dine misgjerninger for min skyld, og dine synder kommer jeg ikke i hu.» Jeg utsletter dem så grundig at man skal «lete etter Israels misgjerning, men den skal ikke være til, og etter Judas synder, men de skal ikke finnes» (Jer 50,20).

«Ja, om jeg bare var slik eller slik! Men jeg er ikke slik jeg burde være. Jeg er så kald, likegyldig og lettsindig, så full av hykleri og synd – hvordan kan jeg da regne med Guds nåde?»

Neste gang disse tankene melder seg og vil ta makten, må du gjøre det klart for deg hva du kretser rundt, og hva troen din egentlig avhenger av. Det er det lille ordet «jeg», ikke sant?

Det er ditt eget «jeg» som er blitt en altfor betydningsfull person. Du vil være rettferdig i deg selv og slik bli din egen frelser. Vokt deg for denne smitten! Paulus var så redd for den minste innblanding av sitt eget at han regnet alle sine fortrinn for skrap:

> «…for at jeg kan vinne Kristus og bli funnet i ham, ikke med min egen rettferdighet, den som er av loven, men med den jeg får ved troen på Kristus, rettferdigheten fra Gud på grunn av troen» (Fil 3,8–9).

Legg merke til at når du stadig sier «jeg», så gjentar også Herren sitt «jeg» og sier: Ja, det er sant at du ikke er slik du burde være. Du er i høy grad uverdig og fortjener kun straff – men «jeg, jeg er den som utsletter dine misgjerninger for min skyld, og dine synder kommer jeg ikke i hu.» Han gjentar ikke bare sitt «jeg», men føyer også til: «for min egen skyld.»

«Men jeg angrer ikke synden slik jeg burde,» sier du. Nei, svarer han, «du har ikke angret slik du burde, men jeg har angret i ditt sted. Jeg utsletter dine misgjerninger for min egen skyld.»

«Det er så smått med min iver,» sier du. Ja, det er sant, svarer han. «Du har ikke påkalt meg, så du gjorde deg umak for meg – men jeg har hatt bry for din skyld. Jeg utsletter dine misgjerninger for min egen skyld.»

Skulle vi ikke da la hans nådefulle ord stå ved makt? Skulle vi ikke ydmykt falle ham til fote, takke og bekjenne: «Ikke oss, Herre, ikke oss, men ditt navn tilhører æren.» Du, du alene er rettferdig, og du gjør den rettferdig som tror på deg.

«Herre, forøk oss troen!»

Trofast og rettferdig, så han tilgir

"Ikke så at jeg alt har nådd dette eller allerede er fullkommen" Fil 3,12.

Da den gamle troshelt, vår lærefar Luther var blitt grå og gammel i Herrens tjeneste, sa han en gang etter et studium følgende:

"Jeg er nå – Gud skje lov – etter mye øvelse kommet dit, at jeg nesten begynner å tro at Gud er himmelens og jordens skaper."

Dette er en besynderlig uttalelse! Skulle det virkelig stå så dårlig til med den gamle lærefars tro? Han "begynner nesten å tro at Gud er himmelens og jordens skaper." Dette er noe som enhver syvåring er på det rene med, og noe som hører til det grunnleggende i vår tro.

Men hva kan man egentlig bebreide Luther for, når Paulus, den store apostel og den største trosforkynner verden har sett, avlegger den bekjennelsen at heller ikke han har grepet det slik han skulle ønske. Fil. 3. "Jeg jager etter det", sier han, "jeg strekker meg ut etter det som er foran", "jeg jager" – som etter et flyktende vilt – etter den nåde å kunne "gripe Kristus".

Hos David – en mann etter Guds hjerte – får vi kastet lys over hemmeligheten. Han sier i Sal 30,7–8: "Jeg sa i min trygghet: Aldri i evighet skal jeg rokkes! Herre, i din nåde hadde du grunnfestet mitt fjell. Du skjulte ditt åsyn, da ble jeg forferdet."

Her er vi ved kjernen. Den tro, Paulus og Luther taler om, er ikke den lettkjøpte bilfallstro, som gror frem av seg selv på gode dager. Det er en tro som er en realitet, og som oppleves som en mektig, virkende kraft i prøvelsens stund. Så lenge en ikke er utsatt for noen prøvelse, er det enkelt nok å tro.

Men når Luther her taler om sin tro på Gud som skaperen, så mener han en tro som gjorde at han alene og uten vern kunne våge å ta opp kampen med en verden av fiendskap. Han kunne for eksempel våge å stå fram på riksdagen i Worms, for keiseren og alle de verdslige og kirkelige fyrstene, disse som var representanter for Satans og pavens makt, og utgjorde en trussel mot hans liv.

Uten noen menneskelig støtte, henvist alene til den allmektiges beskyttelse, gjaldt det i sannhet å tro at Gud var himmelens og jordens skaper, og at han hadde makt over alle sine skapte vesener, slik at ikke et hår ville falle av hans hode uten at Gud tillot det.

På samme måte skal troen på Kristus og hans nåde tjene oss. Når alt i oss og rundt oss er fredfylt, når vi føler oss styrket av ordet og bønnen, og vårt daglige

liv lykkes sånn noenlunde for oss, da er det en enkel sak å tro – om dette da i det hele tatt fortjener navn av "tro".

Men når alt ser mørkt og fortvilet ut, når synd og nød, som en brusende flod skyller over vårt hode, og Gud står for vår bevissthet som en vred, allmektig dommer – da er det at vår tro skal stå sin prøve. Da skal det vise seg om troen har noe bedre å holde seg til enn det vi selv føler og ser.

De mennesker som ikke ser noe annet i kristendommen enn et studium, en kristelig filosofi, blir raskt utlært. Slikt sett, så var vi nok flere som hadde forstått kunsten å kunne tro. Men de som har bruk for troen som en virksom kraft i kampen mot bekymringer av det verste slag, har – selv etter årevis øvelse – knapt nok tilegnet seg mer enn det allernødigste av det.

Vi har i denne forbindelse nevnt troshelten Luther. En annen Guds mann, kjent for sin trosglede, Christian Schriver, bruker disse ordene fra Luther som innledning til en herlig preken, og røper således at heller ikke han har nådd noe lenger på dette punktet. Ellers ville han ikke ha elsket Luthers ord slik han gjorde.

Når det da har vært så vanskelig for selv de største troshelter å tro, hva skal vi da tenke om troen hos kristne, som i en håndvending blir utlært og ferdig med evangeliet, og som finner det å tro å være den enkleste sak i verden.

Vi taler ikke her om mennesker i alminnelighet og deres lettkjøpte tro, men om virkelig fromme sjeler, som ikke desto mindre rister på hodet når de betrakter disse svake, tunglærte kristne, som aldri kan bli ferdig med å fordype seg i ordet om nåde og tro. Selv har de for lenge siden forstått alt de trenger, og er nå like lei av evangeliet, som israelittene var av mannaen de fikk i ørkenen, "denne usle maten" som de kalte den.

Noen av dem er så absolutt veltalende, når samtalen dreier seg om evangeliet og troen. Men de tar så lett på det, at det hele ser høyst betenkelig ut. De kan tro så mye de vil, og de taler om troen som om det var noe vi kunne ta av oss selv.

Hva tyder dette på? Om det kun er for en kort tid, så kan nok dette også inntreffe hos levende kristne, men om du har det slik bestandig, så må du være klar over at din tro ikke er sann. Du lever ikke under Den Hellige Ånds tukt, for om du gjorde det, så ville han angripe ditt hjertes ondskap på en slik måte, at du, likesom de gamle hellige, fikk de største vanskeligheter med å tro Guds nåde. Det kan se ut som om den tro du har, er av en slik karakter, at djevelen ikke har noen interesse av å anfekte eller forstyrre den.

Når Luther bruker så sterke ord om sin egen tros svakhet, så er det egentlig fordi han brenner av iver etter å kaste lys over dette forholdet.

For like etter de tidligere nevnte ord, så sier han: "Dette – nemlig, at Gud er himmelens og jordens skaper – har alle og enhver, til alle tider hatt enkelt for å forstå og tro – med unntak av meg selv og noen andre fattige syndere, syndere som Moses, David, Jesaja og flere. Vi har knapt begynt å tro det. Med god grunn må jeg, den gamle disippel og snart utlærte doktor undre meg, når jeg ser hvordan folk i vår tid *vet alt*, bare ved å så vidt kikke i en bok."

Han advarer mot samme farlige innbilning et annet sted, og sier, spesielt med tanke på troen på syndenes forlatelse og Guds vennskap: "Dette – nemlig å tro –

er jordens aller vanskeligste kunst, men så har det dog det irriterende ved seg, at ingenting synes å være enklere å lære. Har man bare lest eller hørt det aller minste om det, så tror man straks at man er utlært, og ønsker nå å høre noe nytt eller bedre."

Han sier videre: "Jeg må derfor formane alle som vil være kristne, både lærere og lærlinger, at de for alt i verden vokter seg for denne farlige innbilning, og at de må forstå, at på dette punktet vil de bli ved å være lærlinger så lenge de lever, og de vil tusen ganger måtte oppleve å famle i mørke og tape motet på stridens dag, dersom deres tro virkelig er en tro."

Dessuten, så er det nettopp på den onde dag, i de mørke og stormfulle tider, at vi har bruk for evangeliets ord og troen på det. Å tro er jo dypest sett å klamre seg til ordet fra Den allmektiges munn når alt ser aller mest fortvilet ut.

Å kunne tro Guds nåde i anfektelsens mørke, når man på grunn av sine synder med rette burde blitt fordømt og fortvile, å tro den i tørre tider, hvor man er så blottet for følelser, at man tror at man er fullstendig død, å tro den på tross av alle mektige innvendinger, alene på grunnlag av den gjeldende forløsningen og de evig, urokkelige løfter fra den Trofastes munn – se, det er tro.

Å kunne tro at Gud ble menneske, nettopp for å kunne være all vår rettferdighet, slik at vi, samtidig som vårt hjerte jamrer seg under synd, død og utroskap – griper om ordet fra Gud: "Jeg, jeg er den som utsletter dine misgjerninger for min skyld" – det er å tro. Men en slik tro er ingen enkel sak. Det er livets vanskeligste kunst.

I slike tider skulle man prise seg lykkelig om man sammen med Luther kunne si at man "nesten tror". Til andre tider derimot, kan man med frydefull visshet bryte ut: Jeg skulle tusen ganger kunne dø på den sannhet, at Jesus Kristi, Guds Sønns blod renser meg fra all synd.

Men å holde fast ved dette i tider hvor fornuft og følelse, ja hele ens indre, igjen og igjen roper: nei, nei, det er umulig at du skulle være et Guds barn så uverdig som du er – det er en enda større nåde, og en enda større tro.

Det er for å oppnå en slik tro at vi uavlatelig må omgås med evangeliet: forkynne, høre og lese det, år etter år, så lenge vi er her på jorden. Det er også derfor Paulus sier: "Jeg blir ikke trett av å skrive det samme om igjen." Fil 3,1.

Og nettopp i mørke tider hvor troen settes på prøve, tider hvor synden fullstendig vil kvele vår tillit til Guds nåde, skal det vidunderlige vers vi nå skal gå over til å betrakte, være vår tilflukt og hjelp.

"Dersom vi bekjenner våre synder, er han trofast og rettferdig, så han forlater oss syndene og renser oss fra all urettferdighet." 1 Joh 1,9.

Er ikke hele Skriftens lære om en synders benådning sammenfattet i dette ene verset? Med både klare ord og utallige eksempler har Gud, like fra verdens begynnelse slått fast, at det er på denne veien Adams barn skal få del i hans nåde. La oss derfor gi nøye akt på hvordan ordene lyder!

"Dersom vi bekjenner våre synder", sier apostelen. Og hva det vil si å bekjenne synd, ser vi av sammenhengen. I verset foran har Johannes talt om dem som "vandrer i mørket", de som sier "at de ikke har synd", og slik "bedrar seg selv." Og

som en motsetning til dette er det han nå føyer til: "dersom vi bekjenner våre synder" osv.

Det er altså ikke en tillært eller tilfeldig munnens bekjennelse Johannes her taler om, men en bekjennelse som har sitt utspring fra
en nødstedt synders bekymrede hjerte. Men her skal vi også huske på at bekymring er et begrep som kan favne mange ting. Mennesker kan på et vis være bekymret over sin synd og angre den, men samtidig kan de likevel vandre i mørket.

"Jeg har syndet! Jeg har overtrådt Herrens bud og dine ord", sier Saul i 1 Sam 15,24. Men han søkte aldri for alvor etter et ærlig og oppriktig oppgjør med Gud.

"Jeg har syndet mot Herren deres Gud, og mot dere", sier farao i 2 Mos 10,16. Men hele hans erkjennelse skyldtes bare at han etter den åttende plage var slått av redsel, og ikke fordi han følte noen trang etter å bli forlikt med Israels Gud.

"Min skyld er større enn at jeg kan bære den", er Kains bekjennelse i 1 Mos 4,13. Men han dro bort fra Guds åsyn og søkte ikke hans nåde. Det samme kan sies om Judas, da han med bitter smerte uttalte ordene: "Jeg har syndet da jeg forrådte uskyldig blod!" Matt 27,4.

Av alle disse eksemplene kommer det tydelig frem, at det til en rett syndsbekjennelse kreves en hel og full omvendelse. Det kreves et Åndens verk i sjelen, hvor synderen blir seg bevisst, at synd er synd mot Gud. Da først får et menneske trang til å utøse sitt hjerte for Herren, bekjenne sin synd og be om tilgivelse.

Mange ubotferdige, lastens treller kan nok fra tid til annen angre sin synd, og med bitter smerte bekjenne den. Men det er kun syndens følger og ikke synden selv, han sørger over. Derfor er det heller ikke maktpåliggende for ham å virkelig komme i samfunn med Gud, og han fortsetter dermed å være en trell under synden.

Forutsetningen for en rett syndsbekjennelse er derfor ikke bare at Guds røst har rammet samvittigheten og brakt sjelen inn under Guds rettferdige dom, men også, at den som slik er vakt, som følge av Guds nådefulle kall til forlik og evangeliets løfter om nåde for syndere, har et berettiget håp om å kunne finne barmhjertighet, og derfor kommer frem for nådestolen med sitt begjær.

Den som overhodet ikke kjenner til hva nåde er, men kun kjenner til synd og dom, han vender seg ikke til Gud. Til det å bekjenne sin synd, hører det derfor til at det må finnes en gnist av tro.

Så lenge Adam og Eva kun kjente til synden og dommen, skjulte de seg for Guds åsyn. Også David holdt seg en tid på avstand fra Gud og tiet om sin synd. Men hans livskraft svant som i sommerens tørke, og han stønnet hele dagen. Da sa han: "Jeg vil bekjenne mine misgjerninger for Herren!", og føyer så til: "og du tok bort min syndeskyld". Salme 32.

Den som ønsker å se hvordan en rett syndserkjennelse og syndsbekjennelse ser ut, kan lese Salme 51. Vi skal stanse ved et par punkter fra denne salmen.

For det første: skjønt David, ved denne åpenbare synd det her er tale om, hadde handlet ille mot mennesker – spesielt mot Uria – og vært til anstøt for mennesker, så er det likevel Gud han tenker på, og det er synden gjort mot ham

som tynger hans hjerte. Det er som om han glemmer alt det onde han ved dette har gjort mot mennesker, og sier til Herren: "Mot deg alene har jeg syndet, det som er ondt i dine øyne, har jeg gjort."

For det andre: Det er ikke bare syndens forferdelige utslag som volder ham sorg, men han ser med smerte på selve menneskenaturens ondskap. Det er selve kilden han vender tilbake til, når han sier: "Se, jeg er født i misgjerning, og min mor har unnfanget meg i synd."

Det er nettopp dette, å kjenne sin onde natur, fordervelsens avgrunn i sitt eget hjerte, som er det viktigste av alt. Så lenge man kun ser på de utslag som synden fra tid til annen gir, så kan man slå seg til ro med en falsk trøst. Man blir aldri helt fortapt i seg selv, og derfor heller ikke fullkomment frigjort og lykkelig i Kristus.

Det avgjørende i en sann syndserkjennelse er derfor at man erkjenner hjertets dype fordervelse: dets grufulle forakt for Gud, dets vantro og sikkerhet, hardhet, hykleri og falskhet – slik at vår erkjennelse blir i samsvar med den karakteristikk Gud selv gir av vårt hjerte: "Svikefullt er hjertet, mer enn noe annet, ubotelig sykt er det. Hvem kjenner det?" Jer 17,9.

Men er det ikke nettopp dette som mest av alt volder svake og skrøpelige sjeler bekymring? Disse som bestandig klager: Mitt hjerte – mitt hjerte er så ondt. Det er så kaldt og hardt, så hyklerisk og falskt, så skiftende og lettsindig, så tilbøyelig til synd, ja likefrem djevelsk.

Ja, ikke sant! Nå ser du ditt hjerte nøyaktig slik som Herren i sitt ord har beskrevet det. Du finner altså ikke at ordets dom er for hard. Tvert imot! Du finner ikke sterke nok ord til å beskrive hvor ille det står til med deg.

Ja, men jeg føler ikke synden, sier du. Jeg er så likegyldig til det hele, så lettsindig, så full av hykleri.

Det ser ikke bra ut, det du her beskriver. Men det er selve kilden til all synd, hjertets ondskap som ytrer seg på denne måten. Og det var helt nødvendig at du fikk se det. Det er nå kommet dit hen med deg, at du med full overbevisning anser deg selv for å være den usleste og mest uverdige av alle levende vesener.

Ja, men det er virkelig slik jeg sier. Jeg er verken sønderknust, ydmyk eller angerfull. Jeg så lettsindig og uberørt av det hele, at det er en gru.

Ja, det stemmer nok det, for slik er hjertet. Til denne erkjennelsen måtte du komme, og den måtte, slik du selv sier det, fylle deg med gru. Men når Johannes deretter sier, at Gud er "trofast og rettferdig, så han forlater oss syndene og renser oss fra all urettferdighet", så er dette et ord som gjelder disse som slik bekjenner seg som syndere, helt og holdent gjennomsyret av synd.

Men du skal vite dette, at når synden ved hjelp av budet har vist seg i sin grenseløse syndighet(Rom. 7), og slik gjort deg skyldig for Gud, så har loven nå utrettet det den makter. Og det eneste Gud nå vil, er å få lov til å tilsi deg forlatelse for dine synder.

Din motstand er brutt, og du gir nå Gud rett i hans bedømmelse av deg. Du skyr ikke lenger lyset, men dømmer deg selv og skulle så gjerne ta imot Jesus, om du bare kunne driste deg til det. Og "alle dem som tok imot ham, dem ga han rett til å bli Guds barn, de som tror på hans navn." Joh 1,12.

For hvem skulle vel ellers nåden og frelsen være bestemt for, om ikke disse elendige som dømmer seg selv?

Det naturlige mennesket, med sitt ubrutte sinn, tar sin stilling i forsvar. Guds dommer gjør dem bitre, og de gjør opprør mot dem. Den derimot, som dømmer seg selv, er åpen for nåden, og nettopp slike er nåden bestemt for.

Det vi finner i Skriften av dommer og trusler om straff, gjelder ikke dem som dømmer seg selv og søker nåde og forsoning i Kristus. Den gjelder derimot de sikre foraktere, som enten åpenlyst står imot Guds ord og Guds Ånd, eller også, som Judas, er å finne blant Herrens venner, men som har en eller annen synd i sitt liv, som de dekker over og ikke vil vende seg bort fra. Men "dersom vi bekjenner våre synder, er han trofast og rettferdig, så han forlater oss syndene."

Hva som i denne forbindelse menes med at Gud er trofast, er rimelig enkelt å forstå. Det betyr at han umulig kan svikte et eneste av de løfter han har gitt. Gud gjør ikke forskjell på folk – her er det ingen forskjell, hver og en er like velkommen og blir møtt med samme nåde. "Er vi troløse, så forblir han trofast. For han kan ikke fornekte seg selv." 2 Tim 2,13.

Men likevel så er det et merkelig ord, at Gud er rettferdig – rettferdig, så han forlater oss syndene. Her synes det å være en klar motsetning mellom det å være rettferdig og det å tilgi. Hvordan skal dette forstås?

Hvor fjernt er vel ikke dette fra våre tanker, dette mest herlige av alt som er åpenbart oss av Gud. Apostlene derimot, trodde det som ble dem forkynt, og derfor talte det slik de gjorde. Derfor sier Johannes lenger nede: "hvis noen synder, har vi en talsmann hos Faderen, Jesus Kristus, Den Rettferdige. Og han er en soning for våre synder."

Hans tankegang her er nøyaktig den samme som da han skrev at Gud er "trofast og rettferdig, så han forlater oss syndene." For samme hvordan man snur og vender på dette underlige ord, så kan det ikke forstås på annen måte, enn at det har skjedd en fullt ut tilstrekkelig forsoning for synd. På dette herlige forhold grunner alt dette seg.

Skriften driver ikke gjøn med oss. Dens vitnesbyrd om at Gud har gitt sin sønn til soning for våre synder, er en stor og vidunderlig virkelighet. "Herren lot den skyld som lå på oss alle, ramme ham." Jes 53,6, og han som ble et sonoffer, strøk ut skyldbrevet, det som gikk oss imot. Han tok det bort da han naglet det til korset. Kol 2,14.

På dette grunnlaget er Gud rettferdig, som ikke krever samme skyld betalt to ganger, men i stedet gir oss det som så dyrt er vunnet til oss, nemlig syndenes forlatelse når vi kommer og bekjenner vår synd.

Ikke bare tvinger selve ordlyden i det nevnte vers oss til denne mening. Også en annen apostel har med klare ord uttalt seg om samme sak. Paulus sier i Rom 3,25–26, at "ham(Jesus) stilte Gud til skue i hans blod som en nådestol ved troen, for å vise sin rettferdighet, fordi han i sin langmodighet hadde båret over med de syndene som før var gjort. Ved dette ville Gud vise sin rettferdighet i den tiden som nå er, så han kunne være rettferdig og rettferdiggjøre den som har troen på Jesus."

Meningen her er denne: Om Gud, uten å gjøre Kristus til et sonoffer, hadde tilgitt vår synd, så hadde han ikke vært rettferdig. Den guddommelige rettferdighet krevde nemlig at synden skulle straffes. Men nå har Gud gitt oss sin egen sønn til et sonoffer for å kunne stå som rettferdig når han tilgir synd.

Alle, både mennesker og ånder, ja, endog vår anklager djevelen skal se, at en synders benådning ikke skjer som følge av et tilfeldig innfall hos Gud, men på fullkomment gyldig grunnlag. Både loven og rettferdigheten blir oppfylt. Vår benådning grunner seg på det faktiske forholdet som Skriften uttrykker slik: "Én er død for alle, og derved har de alle dødd – ham som ikke visste av synd, har Gud gjort til synd for oss, for at vi i ham skal bli rettferdige for Gud." 2 Kor 5,14, 21. Må vi be om mer lys over denne herlige sannheten!

Når alt slik er fullbrakt, og vi gjør som vi blir oppfordret til, går frem for nådestolen og mottar som vår, den fullbrakte soning, da er det fullt ut rettferdig at våre synder ikke lenger skal tilregnes oss. Hvordan skulle vi ellers kunne føle oss trygge og glade i vissheten om Guds nåde, om vi ikke var kommet i besittelse av den på fullt ut rettferdig grunnlag? Da måtte vi bestandig leve i frykt for at Guds måtte bli lei av å bestandig skulle tilgi oss.

Men Gud være lovet! De krav han med full rette kunne rette mot oss, er rikelig oppfylt ved en evig gjeldende forsoning. Løsepengen er betalt fullt ut. Og Gud er rettferdig: han beholder ikke både løsesummen og den løskjøpte fangen.

"Når det virker som om Gud er vred på deg, og som om han ville forkaste deg", sier Luther, "så si til ham: Nådige Gud! du må først forkaste løsepengen, din elskede sønn, men han kan du dog umulig forkaste."

Hvilken nåde og usigelig lykke vi har her! "Nå vel, alle dere som tørster, kom til vannene! Og dere som ingen penger har, kom, kjøp og et, ja kom, kjøp uten penger og uten betaling vin og melk!" Jes 55,1.

Enten du står fast i den første omvendelse bekymringer, eller om du er en gammel kristen som har falt i synd – kom og bekjenn, likesom David hvordan det står til med deg, og Gud er trofast og rettferdig, så han forlater deg dine synder.

Hans fredspakt står urokkelig fast, mer fast enn fjellenes grunnvoll. Ikke så mye som en tøddel skal bli til intet. Eller skulle Gud kunne holde arme syndere for narr, ved først å gi dem de mest herlige løfter, for så, når de tar ham på ordet, vende dem ryggen? Nei, du vet at han er trofast – trofast for evig.

Hva har han så sagt om syndere?

"For så sier Herren: For intet ble dere solgt, og uten penger skal dere bli gjenløst." Jes 52,3. "Kom og la oss gå i rette med hverandre, sier Herren. Om deres synder er som purpur, skal de bli hvite som snø, om de er røde som skarlagen, skal de bli som den hvite ull."

Vår Herre Jesus sier om tolleren i tempelet, at han sto langt borte, og ikke engang ville løfte sine øyne mot himmelen, men slo seg for sitt bryst og sa: Gud, vær meg synder nådig! – og han gikk rettferdiggjort hjem til sitt hus. Luk. 18.

I lignelsen om den fortapte sønn i Lukas 15, det bildet Jesus selv har tegnet av en fortapt synder, sier han: "Da sønnen ennå var langt borte, så hans far ham,

og han fikk inderlig medynk med ham. Han løp ham i møte, falt ham om halsen og kysset ham igjen og igjen."

Ja, slik taler Herren! Tør du tvile på påliteligheten av hans ord? Skulle det være tomme ord, når vår frelser innbyr deg, og skulle du, når du kommer, få en mindre kjærlig mottagelse enn den fortapte sønn fikk av sin far? Skulle han bli omfavnet og kysset, men ikke du? Nei, slik handler ikke Gud. Han er trofast og rettferdig, så han forlater oss syndene og renser oss fra all urettferdighet.

Vissheten om syndenes forlatelse

Den som vil være en kristen, men som fint kan klare seg uten å søke full visshet om syndenes forlatelse, han er enten en sovende hykler eller i det minste en søvnig kristen. Dette ligger i sakens natur. Den bruden som slår seg til ro uten å være sikker på om hun eier sin brudgoms hjerte, har ikke den rette kjærligheten.

Det er derfor et karakteristisk kjennetegn på de ubotferdige, at de rett ut fornekter muligheten for å nå fram til full visshet om syndenes forlatelse, og betrakter det bare som frekkhet, innbilning og åndelig hovmod å tro noe slikt. Det er som Luther sier: «Når de hører en kristen prise seg lykkelig over å eie syndenes forlatelse, korser de seg, slår fra seg med armer og bein, og sier: Gud bevare meg en slik frekkhet, at jeg skulle våge å kalle meg et Guds barn. Nei, jeg vil ydmykt bekjenne at jeg kun er en fattig synder – og Gud skal se til de ydmyke.»

Men Skriften sier: «Vi vet at vi er gått over fra døden til livet, fordi vi elsker brødrene.» (1 Joh 3,14). Og videre: «Vi vet at vi er av Gud – Vi vet at Guds Sønn er kommet, og han har gitt oss forstand så vi kjenner Den Sanne. Og vi er i Den Sanne, i hans Sønn, Jesus Kristus.» (1 Joh 5,19–20).

Det er altså mulig å oppnå full visshet. Vi vet at vi er Guds barn, har syndenes forlatelse og det evige livet.

«Derfor», sier Luther videre, «skal vi beflitte oss på å rive opp med rot, den skadelige villfarelsen som sier at mennesker ikke skal kunne vite om de står i eller utenfor nåden.» Denne villfarelsen stammer ikke fra forstanden, men fra hjertet. Den skyldes ikke manglende klarhet – for Skriftens tale er tydelig nok – men hjertets ubotferdighet.

Den som ikke selv eier eller lengter etter å eie visshet om Guds nåde, vil derfor benekte at en slik visshet overhodet eksisterer. Og selv om han ikke går så langt som å rett ut nekte for at den eksisterer, er det som sagt ikke noe godt tegn om man ikke søker denne vissheten, men bare lar det stå til.

For det andre: Selv om et menneske er fullt ut oppriktig, og hungrer og tørster etter rettferdighet, så mangler det fremdeles noe vesentlig i dette menneskets kristendom, så lenge det lever i uvisshet om syndenes forlatelse.

At man kan eie nåden uten å eie visshet er sant. Luther sier at «syndenes forlatelse har to sider: dels en hemmelig hos Gud, dels en åpenbar for synderen.» Synderinnen i Simons hus eide syndenes forlatelse allerede før Jesus direkte sa

til henne: «Dine synder er deg forlatt!». Det ser vi av ordene han brukte da han henvendte seg til Simon.

At den som hungrer og tørster etter syndenes forlatelse, derfor har denne forlatelsen før han vet det eller tror det, er hevet over enhver tvil. For «salige er de som hungrer og tørster etter rettferdigheten» (Matt 5,6).

Men helt som det skal være, er det ikke før han også har fått visshet om dette. Før dette skjer, er ikke Guds rike opprettet i hjertet, for «Guds rike består i rettferdighet og fred og glede i Den Hellige Ånd.» (Rom 14,17). Før dette skjer, har han ingen kraft. Han kan verken elske, takke eller prise sin Gud, eller vandre for hans ansikt slik han burde.

Rettferdigheten for Gud er den samme, enten troen er sterk eller svak. Men slik er det ikke med helliggjørelsen. Helliggjørelse, kraft og Åndens frukt er alltid avhengige av troens visshet og styrke.

«For glede i Herren er deres styrke!» (Neh 8,10).

Den som nå søker å finne denne salige trosvisshet, må gi nøye akt på den rette veien for å oppnå den. Når vi vil forvisse oss om Guds nåde, har vi alle en tilbøyelighet til å begynne å ransake oss selv, for å se om vi har en rett anger, en sann tro og en levende kristendom, de rette egenskapene og de rette åndelige erfaringene. Om vi da finner det vi søker hos oss selv, vil vi tro, men søker vi forgjeves, mener vi at det ikke går an. Dette er ikke den rette veien til visshet og fred.

Den som på denne måten søker visshet om sin benådning, tar fatt på en vanskelig oppgave, så vanskelig at mange er blitt ført til fortvilelse. For det er ikke enkelt å finne troens virkninger i sitt eget hjerte før man i virkeligheten har trodd, det vil si søkt sin trøst og sin tilflukt i Kristus alene.

Selv om man på denne selvransakelsens vei kan oppnå en slags trøst og fred, blir det likevel en ytterst vaklende fred, en trøst som svikter nettopp når man trenger den som mest, nemlig i nød og anfektelse, når man ikke lenger kan finne noen tilfredsstillende kjennetegn å bygge freden sin på.

Dessuten er en slik trøst alltid en uren trøst, fordi den ikke er bygget på Kristus alene. Den ligner på billedstøtten der føttene var halvparten jern og halvparten leire, og som derfor falt da steinen traff den. Det eneste som holder mål i nød og i død, er hva Gud den Allmektige selv har sagt og det verket han gjennom Kristus har fullbragt. Og begge deler gjelder de «ugudelige», virkelige fortapte syndere.

Veien til visshet, den eneste rette veien, er å ta Gud på ordet. Eller, for å si det med andre ord: at mennesker i tro «sier etter det Gud sier», som en av kirkefedrene uttrykker det.

Troen kommer av forkynnelsen, sier Paulus. Den rette tro og visshet er den som bygger på budskapet om hva Jesus har gjort. Den sanne trøst og glede er den jeg vinner på denne veien – og det før jeg anser meg selv verdig til å tro. Den fortapte sønnen, sier Jesus, var ennå langt borte da faren overrasket ham med sin nåde og barmhjertighet.

Trøst og visshet må bygges på Kristus og Ordet. Da – og først da – kan man også finne troens egenskaper og troens virkninger i sitt liv. «Den som tror på

Guds Sønn, har vitnesbyrdet i seg selv», sier Johannes (1 Joh 5,10). Men den første og egentlige trosvissheten må alltid virkes ved Ordet. Troens egenskaper og frukter er ikke det første, men det andre.

Det som følger er en bearbeidelse etter Bogatzky. Han skriver omtrent som følger (en del forkortet i nåværende utgave):

Vakte sjeler som ennå ikke har fått visshet om Guds nåde, kan stort sett deles inn i tre grupper.

F*or det første*, de som ennå ikke for alvor har sett inn i deres eget fordervede hjerte. Mange av egenrettferdighetens støtter har ennå ikke falt, og sin nakenheten forsøker de fremdeles å dekke med fikenblader, altså med alle mulige slags unnskyldninger. De klager snart over én hindring, snart en annen, og legger skylden på det ene og det andre, men aldri på seg selv. Munnen deres er ennå ikke blitt lukket. De vet ikke hva det vil si å stå skyldig for Gud.

Som en følge av dette, blir bekymringen og omsorgen deres for sjelens frelse i høy grad periodevis. Bruken deres av Ordet, bønnen og de andre nådemidlene likeså. Ofte er dette mennesker som av natur er muntre og sorgløse, og som derfor på grunn av sin personlighet, har lett for å glede seg og lett for å la seg tilfredsstille ved et eller annet tilfeldig nådeglimt.

De er ennå ikke fullt ut oppriktige, og finner derfor ingen visshet og fred. De prøver å få med seg litt av verdens vesen inn i Guds rike, og er altfor slepphendte når det kommer til å bekjempe kjødets lyster.

Det må derfor komme til et punkt der de virkelig tar det alvorlig når det gjelder deres sjels frelse. De må frykte all falsk fred som om det var deres verste fiende, og ikke utgi seg for å være bedre i menneskers øyne enn de i virkeligheten er. Det er ikke menneskers aksept de skal søke å oppnå. Det er for Guds ansikt de skal vandre og hans vitnesbyrd i samvittigheten de skal trakte etter.

Om de bare kom dit hen, så skulle alt bli godt. Og for denne typen mennesker skulle det ikke vare så lenge, om de bare viste større alvor og utholdenhet i søkingen sin etter visshet og fred. Men fordi det skorter på dette, tvinges Gud til å fortsette å la dem gå i angst og uro, inntil de endelig blir villige til å gi hele deres hjerte til Herren Jesus, uten forbehold eller betingelser av noe slag.

F*or det andre*, er det mennesker som i og for seg tar det alvorlig med letingen sin etter visshet og fred. Men en eller annen gammel skjødesynd eller avguderisk kjærlighet har en slik makt over dem, at de ikke er i stand til å rive lenkene av seg. De vet knapt nok om de i det hele tatt ønsker å bli kvitt det som binder dem, og utelukker derfor seg selv bestandig fra nåden. De mener at nåden ikke kan gjelde for slike som ikke engang har vilje til å avstå fra synden.

Det er neppe noe forhold der man så sterkt føler at menneskers makt ikke strekker til, som nettopp her. Men Herrens store makt og trofasthet gjør også disse elendige slavene fri. Tross alt fortsetter de nemlig å høre Guds ord, og det blir deres redning. Enten blir de av selve sjelens nød så nedbrutt og utmattet at avguden blir dem en plage, eller så blir de så overveldet av Guds usigelige nåde, at de før de vet ordet av det, tar imot det i tro og får lov til å smake så mye av Herrens liflige sødme at avguden fullstendig blekner.

Og så er de frelst – eller ser i alle fall en mulighet for å bli det. De har fått lære å søke frelse der hvor den alene er å finne, nemlig ved tro.

Den tredje typen mennesker som har det vanskelig med å finne hvile og visshet, er av en helt annen karakter. De har ofte en dyp erkjennelse av deres egen fordervelse, og tar derfor saken svært alvorlig. De ber, bønnfaller og lengter.

Men de er av natur plaget av tungsinn og er tilbøyelige til lovtrelldom og overdrivelse. I tillegg kommer det at Satan støtter dem i vantroen deres og forvirrer tankene deres, slik at de til slutt verken vet ut eller inn. Når de ser på seg selv, ser de ingenting annet enn synd, urenhet, vantro og hardhet. Tanken om at alt håp er ute for dem, driver dem ofte til fortvilelsens rand.

Mennesker i denne stillingen bør ikke møtes med krav, men med oppmuntring og kjærlighetens lokkende toner. Om de innerst inne vet at de er villige til å bli løst fra sin synd uten forbehold, at ingenting i verden er viktigere for dem enn å eie visshet om syndenes forlatelse og en nådig Gud, og at de gjerne – om de bare kunne – ville tilegne seg dette i tro, da skal de vite at troen allerede er født i hjertene deres.

De har mer tro enn hva de selv er klar over – ganske visst ikke en frimodig tro, men en kjempende tro. For lengselen, tørsten og ropet mot himmelen – selv om de bare fornemmer det som knapt hørbare sukk – er troens rette begynnelse. «Herre, du har hørt de nedbøydes begjæring.» (Sal 10,17).

«De så opp til ham og strålte av glede, og deres ansikt rødmet aldri av skam.» (Sal 34,6).

Og Jesus sier: «Salige er de fattige i ånden, salige er de som sørger, salige er de som hungrer og tørster etter rettferdigheten.» (Matt 5).

De er som et «knekket rør» som Herren ikke vil bryte, som en «rykende veke» han ikke vil slukke. De er blant dem som «sørger i Sion», og som derfor skal trøstes. Hva skal de trøstes med? Med ordet fra Jesaja 40,2: «Tal vennlig til Jerusalem og rop til henne at hennes strid er endt, at hennes skyld er betalt, at hun av Herrens hånd har fått dobbelt for alle sine synder.» Til dette Ordet skal de klynge seg, inntil trøsten, lik en morgenstjerne, går opp i hjertene deres og alt blir lyst for dem.

Den som av hjertet begjærer å frelses av nåde alene for Kristi skyld, han er allerede salig, enten han tror det eller ei. Det eneste han da har å gjøre, er å komme til Kristus uten nøling, og av ham motta nåde over nåde. Nåde, ikke bare til syndenes forlatelse, men også til seier over synden og nådegaver av ulik art som sikter mot helliggjørelsen. Han vil aldri bli sendt tomhendt bort, for Gud gir, han gir uten penger og for intet, av nåde.

Når Gud tilgir synd, gjør han det dessuten fullkomment. Syndenes forlatelse omfatter alt, både arvesynd og gjerningssynd, og står bestandig ved makt. Like evig og like fullkommen er Jesu Kristi nåde og rettferdighet, for det er et verk av vår fullkomne yppersteprest, han som har et uforgjengelig prestedømme og derfor fullkomment kan frelse dem som kommer til Gud ved ham, da han alltid lever for å gå i forbønn for dem (Hebr 7,24–25).

Derfor heter det også i Daniel 9,24 at en evig rettferdighet er brakt til veie i Kristus, og i Sal 89,23: «Miskunnhet står fast til evig tid». (*En annen oversettelse er: «En evig bygning er nåden.»*)

Alle synder – enten de er små eller store i menneskers øyne – blir forlatt uten unntak. For det heter om Gud: «Han som forlater all din misgjerning» (Sal 103,3). «Han forlater misgjerning og overtredelse og synd» (2 Mos 34,7).

Alle synder, absolutt alle, er kastet på Kristus. Han gikk i vårt sted, betalte vår gjeld, og gjorde det så fullkomment, at ikke en eneste synd ble tilbake. Følgelig er forlatelse for all synd ervervet for alle.

Og Gud forlater alle våre synder på én gang, ikke noen i dag og andre i morgen, men alle på én gang og for evig. Han har kastet våre synder i havets dyp, og fjernet dem så langt fra oss som øst er fra vest. Han har utslettet våre misgjerninger som en tåke og våre synder som en sky (Salme 103).

Ved rettferdiggjørelsen av tro mottar Gud *hele* mennesket i nåde og skjenker det *hele* Kristi rettferdighet. Men Kristi rettferdighet strekker til for enhver synd, fortidige og nåværende, så vel som fremtidige, og blir tilregnet mennesket så lenge det forblir i troen. «I ham har vi forløsningen ved hans blod, syndenes forlatelse, etter hans nådes rikdom.» (Ef 1,7).

Derfor kan den som tror, eie visshet om sin frelse, også når han feiler og gjør en forseelse. For han bygger ikke sin visshet på egne gode gjerninger eller ufullkomne nådegaver, men på syndenes fullkomne forlatelse. Skulle det skje at han vakler, skyldes det at han ikke fester blikket på Kristus alene og at han bor i syndenes forlatelse som sitt hjem. I stedet vender han sinn og tanker mot andre ting, eller søker etter noe hos seg selv som han kan sette sin lit til.

"Så lenge et menneske – på tross av at han ingenting føler – allikevel finner alt i Kristus", sier Francke, "så lenge lever hjertet i den himmelske fred, og blir av Gud vederkveget og styrket. Men så snart hjertet hovmoder seg og ikke lenger søker å finne sin salighet i syndenes forlatelse alene, kommer han inn på en vei som er full av uro og smerte."

Det er derfor i høyeste grad nødvendig, at vi holder fast på den erkjennelsen vi en gang kom til: at vi av naturen er gudløse, fortapte og fordømte mennesker, at vi synder selv med våre beste gjerninger, og at vi ville vært redningsløst fortapt om ikke *Gud* tok på seg å berge oss. Som de elendige stakkarene vi er, nakne, blinde og ribbet for alt, må vi derfor bestandig skjule oss i Kristi rettferdighet.

Vår trøst og glede må vi finne alene i det at vi har syndenes forlatelse og vet at likesom himmelen omkranser jorden, slik er vi slik omgitt av en evig og uforanderlig nåde.

Nybegynnere i kristendommen vil som regel søke – og ikke så rent lite – trøst i den forandringen som har skjedd med dem, eller i nådegavene de har fått av Gud. De stiller også store krav, både til seg selv og til andre, når det gjelder helliggjørelsen.

Men når de søker sin tilfredsstillelse mer i disse bekkene enn ved selve kilden, når de regner mer med sin helliggjørelse enn med syndenes forlatelse, mister de snart både saft og kraft. Uro og uvisshet sniker seg inn, fordi det mer og mer

går opp for dem hvor ufullkomment alt deres eget er. Og etter hvert vet de knapt nok hva de skal tro om stillingen de er i.

Det handler om å bli ved kilden, hvile i syndenes forlatelse og sette sin lit til nåden alene. Også i vårt strev etter helliggjørelse, må syndenes forlatelse alltid være det første. Den er grunnlaget og forutsetningen for alt.

Vår Herre Jesus har selv sagt det i Johannes 15,5: «uten meg kan dere intet gjøre.»

Måtte da han, som er troens opphavsmann og fullender, selv hjelpe oss til å få denne troen i eie og bevare den til vår siste stund.

Kristi rike – et syndsforlatelsens rike

Min synd står alltid for mine øyne. Om jeg bare var sikker på at Gud i sin nåde ville tilgi meg alt! Mine synder er så mange og så store, så utilbørlige og så vanskelige å bli kvitt, og jeg kan ikke åpne mitt hjerte for noe menneske! Å, den som bare eide Guds nåde og hadde visshet om dette. Men min synd står alltid for mine øyne.

Denne klagen stiger opp fra mange menneskers hjerter – flere enn man er tilbøyelig til å tro. Den lyder ikke bare fra slike som er vakt, men ennå ikke er kommet til tro. Den lyder også fra mange oppriktige Guds barn. Det ble jo ingen slutt på synd og feiltrinn.

Men hva sier Gud selv om denne saken? Kan ikke denne tunge byrden bli løftet bort fra oss? Er ikke Gud villig til å tilgi synd? Hva sier han som har makt og rett til å dømme, han som på den siste dag skal felle den endelige dommen, og som allerede nå stevner syndere til dom?

Så sier Herren: «Så sant jeg lever, sier Herren Herren: Jeg har ikke behag i den ugudeliges død, men i at den ugudelige vender om fra sin ferd og lever.» (Esek 33,11)

«Jeg er Alfa og Omega, begynnelsen og enden. Jeg vil gi den tørste å drikke av livets vannkilde for intet.» (Åp 21,6)

«Du har bare trellbundet meg med dine synder, og plaget meg med dine misgjerninger. Jeg, jeg er den som utsletter dine misgjerninger for min skyld, og dine synder kommer jeg ikke i hu. – Vend om til meg, for jeg gjenløser deg!» (Jes 43,24–25 og 44,22).

Vår store, barmhjertige Gud er altså villig til å tilgi synd. Alle menneskers samtlige synder, selv de største og groveste, vil han forlate. I Guds evige rådslutning angående vår frelse, ble det truffet en beslutning som er uten betingelser og som er tilgjengelig for alle. Denne beslutningen gikk ut på at så mange som vil, skal få syndenes forlatelse ved hans Sønns navn.

Hver eneste en som i sin syndenød vender seg til Kristus, skal ikke gå fortapt, men ha evig liv. Han kan være like trygg i bevisstheten om dette, som han er på at Gud lever og ikke kan lyve. «Så sant jeg lever», sier jo Herren.

Ingenting i verden er så sikkert og pålitelig som dette, at Gud er villig til å tilgi synd. For ingenting er så umulig som at Gud skulle kunne lyve. Alt jeg er, hva

jeg gjør, hva jeg synes og føler, er i høyeste grad upålitelig og ikke til å stole på. I sammenligning med Guds store sannhet, er alt vårt eget som støv i luften mot et grunnfestet fjell. For det er Herren, den allmektige, himmelens og jordens Herre, som har talt.

At det er hans bestemte vilje å tilgi synd, har han imidlertid ikke bare forsikret oss med ord, men også bevist i gjerning. Den evige rettferdighet tillot ikke at synden kunne ettergis, ettersom ikke den minste bokstav eller tøddel av loven kunne rokkes. Dommen lød: «Og uten at blod blir utgytt, blir ikke synd tilgitt.» (Hebr 9,22).

Da gikk den barmhjertige Gud, drevet av en ubegripelig kjærlighet mot en ulykkelig og fallen menneskeslekt, så langt at han selv skaffet til veie offeret for synden. «For så har Gud elsket verden, at han gav sin Sønn, den enbårne» (Joh 3,16). «Herren lot den skyld som lå på oss alle, ramme ham» (Jes 53,6). «Se der Guds lam, som bærer bort verdens synd» (Joh 1,29).

Når Herren i Jes 52,3 sier «For intet ble dere solgt, og uten penger skal dere bli gjenløst», og at han vil gi oss alt «for intet», så ligger det i dette, at det ikke er vi som skal gjøre oss fortjent til nåden.

Men om man ser saken fra en annen side, så er det ikke for intet at vår synd blir tilgitt. Løsesummen som krevdes, var stor. Det har kostet vår Frelser en stor pris, hans liv og hans blod, for å vinne syndenes forlatelse til oss. Han sier det selv: «Du har bare trellbundet meg med dine synder, og plaget meg med dine misgjerninger» (Jes 43,24), men også: «For dette er mitt blod, den nye pakts blod, som utgytes for mange til syndenes forlatelse» (Matt 26,28).

Dette er ikke bare grunnlaget for den guddommelige forlatelse, men også det kraftigste beviset på Guds brennende ønske og lyst til å tilgi synd. Et så dyrebart offer ville han ellers aldri ha brakt. Du forferdelige vantro! Du forblindede hjertes mørke, som gjør at vi ikke er i stand til å se det store og herlige som ligger i dette!

At Gud elsket verden slik at han gav sin Sønn for den, det kan vi tro. At Guds Sønn, drevet av den samme glødende kjærligheten, blir et menneskebarn, fødes i en stall og legges i en krybbe, vandrer her på jorden, blir foraktet og fornedret i over 30 år, for så til sist å svette blod, bli hudstrøket, korsfestet og dør, kun for å bringe til veie nåde for en verden, en dypt fallen verden, en verden fiendtlig innstilt mot Gud – det kan vi tro.

Men når vi selv er kommet dit at vi har fått se vår egen synd og har fått bruk for Guds nåde – at Gud da kan tilgi **oss** vår synd, det kan vi ikke tro.

Tvert imot, så anstrenger vi oss til det ytterste for å bevege ham til å gi oss nåde. Vi kjemper i bønn for å bevege ham til å tilgi, han som har gitt oss et så mektig bevis på sin glødende kjærlighet til oss, mens vi ennå var fiender. Du forferdelige vantro! Du forblindede hjertes mørke, som ikke tillater oss å se Herrens herlighet.

Det vi burde, var å si til oss selv at når Gud har gitt oss sin egen Sønn som et skyldoffer, så må det være hans bestemte hensikt å ville tilgi oss vår synd. Det kan ikke være hans mening å se på hva vi har gjort og hva vi har gjort oss fortjent til, og å handle med oss etter våre synder. Jesus sier selv at «Gud sendte ikke sin

Sønn til verden for å dømme verden» – for den var allerede dømt – «men for at verden skulle bli frelst ved ham.» (Joh 3,17)

Men noe helt annet er det med den som ikke vil ta imot barmhjertighet. Det mennesket må forbli under Guds vrede. Den som ikke vil bli synden kvitt, selv om han er vakt, og den som ikke vil tro på Guds Sønn, er under fordømmelse. «Den som tror på Sønnen, har evig liv. Men den som ikke vil tro på Sønnen, skal ikke se livet, men Guds vrede blir over ham.» (Joh 3,36) Men «den som tørster, han får komme! Og den som vil, han får ta livets vann for intet!» (Åp 22,17)

Men hvordan kan jeg da vite at jeg har Guds nåde og at mine synder er tilgitt, spør du. Det er jo ikke alle som blir frelst.

Du må begynne med å tro Gud og tro hans ord. Du må høre, tro og tilegne deg den nåden som alle har, også de vantro. Derved får du del i den nåden som ikke alle har.

Spørsmål 1: Hvilken nåde er det alle har, også de vantro?

Svar: En forsonet Gud, en fullbrakt ferdig syndsforlatelse, som bare venter på at de skal komme og ta imot den.

Spørsmål 2: Hvilken nåde er det, ikke alle har?

Svar: Et hjerte som er forsonet med Gud, og som i troen tar imot syndenes forlatelse, og som lever sitt liv i Gud.

Spørsmål 3: Hvor står dette skrevet?

I 2 Kor 5,19–20, leser vi: «Det var Gud som i Kristus forlikte verden med seg selv, så han ikke tilregner dem deres overtredelser og la ned i oss ordet om forlikelsen. Så er vi da sendebud i Kristi sted, som om Gud selv formaner ved oss. Vi ber i Kristi sted: La dere forlike med Gud!»

Og i Rom 5,10: «For ble vi forlikt med Gud ved hans Sønns død, da vi var fiender, skal vi så mye mer bli frelst ved hans liv, etter at vi er blitt forlikt.»

Og Kol 1,14: «I ham har vi forløsningen, syndenes forlatelse.»

I Sak 3,9 lyder det fra Hærskarenes Herre: «Jeg tar dette landets misgjerning bort på én dag.»

Gal 3,13: «Kristus kjøpte oss fri fra lovens forbannelse ved at han ble en forbannelse for oss. For det står skrevet: Forbannet er hver den som henger på et tre.»

Slik taler Skriften, og dens tale er tydelig nok. Det var verden, og ikke bare de troende, Gud i Kristus forlikte med seg selv, så han ikke tilregner dem deres overtredelser. Det var i Kristus dette skjedde, og ikke ved vår omvendelse. Fra vår side står det kun tilbake det apostelen deretter formaner til: «La dere forlike med Gud.»

Vi ble forlikt med Gud ved hans Sønns død, og ikke ved vår anger, omvendelse eller tro. Ingenting av dette var nødvendig for at forlikelsen kunne skje. Alt dette skal tjene til å berede våre hjerter til å motta den nåde som allerede er ferdig. Det var mens vi ennå var fiender at vi ble forlikt med Gud.

Og den forløsningen som skjedde i Kristus, er det samme som syndenes forlatelse. «På én dag», sier Hærskarenes Herre, «tar jeg bort dette landets misgjerning.» Det var den dagen da Kristus ble hengt på et tre, den dagen han ble en forbannelse for vår skyld, og derved kjøpte oss fri fra lovens forbannelse.

Ve verden, at den ikke vet hva som har skjedd! Ve verden, at den ikke har innsikt i vår slekts historie, at den ikke vet at like fullt som menneskeslekten en gang falt i synd, så er den også en gang blitt frikjøpt, «kjøpt fri og frelst fra alle synder, fra dødens og djevelens makt.»

Og denne syndsforlatelsen, denne forløsningen som her er nevnt, tilhører hvert eneste menneske, fromme og falne, troende og vantro. Uansett hvem du er, og hvordan du har det, så er ikke desto mindre dine synder tatt bort, utslettet, tilgitt og kastet i havets dyp. Det skjedde i den timen Kristus døde på korset.

Om du blir fordømt, så er det ikke for dine synders skyld, men fordi du i vantro blir borte fra Gud. Hvis du bare ville komme og ta imot nåde, er det ingenting som hindrer deg fra å få den. Du er velkommen til enhver tid. «Den som kommer til meg», sier Jesus, «vil jeg slett ikke støte ut.» (Joh 6,37). Her er det ingen forskjell, for all synd er sonet og hele verden er forlikt med Gud.

Den som da er i nød over sine synder, men ikke kan få visshet om syndenes forlatelse, feiler i det at han ikke tror Gud. Han regner verken med hva Jesus har gjort, eller hva Gud sier i sitt Ord. Han gjør seg skyldig i noe så forferdelig som å gjøre Gud til en løgner.

Den derimot, som gjerne vil tro Gud på hans Ord, men bare ikke makter å få det inn i sitt hjerte, han skal Gud snart gi et større mål av tro. Da skal han få vitnesbyrdet i seg selv, at alle hans synder virkelig er forlatt, at han er ikledd Kristi rettferdighet og er Guds elskede barn.

Nå kommer imidlertid det tidspunktet i det menneskets liv, hvor det for ramme alvor får bruk for å lære at Kristi rike er et syndsforlatelsens rike. Det er nå kampen for alvor begynner, kampen mellom fornuft og følelse på den ene siden, og Ordet og troen på den andre.

Å tro nåden for alle mine gamle synder er ganske enkelt for meg. Men at jeg fortsatt skal være så svak, at jeg fortsatt skal feile og falle, og likevel tro nåden – det slår meg fullstendig i stykker. Hva annet er jeg enn en syndens trell? Jeg som har fått nåde for alle mine synder, men likevel synder på ny. Jeg som har fått tilgivelse så ofte, men likevel igjen faller.

Dette er en kamp på liv og død som nå bryter løs, og mange har her lidd skipbrudd på troen. De utholdt ikke en slik belastning.

Enkelte benyttet seg av den utveien å ikke ta det så nøye med synden. De forsøker å få til «samklang mellom Kristus og Belial» (2 Kor 6,15), og gir seg lettsindig over til synden. Andre synker ned i fortvilelse, de gir opp alt og lar seg drive omkring av «vær og vind». Hos begge disse er feilen at de ikke legger tilstrekkelig vinn på å tilegne seg den rette innsikten i evangeliet. Her gjelder det å være rustet med rettferdighetens våpen, rede til å slå fra seg, både til høyre og venstre.

Hvis jeg slutter å kjempe mot synden og i stedet gir etter for den, har jeg allerede sagt nei til troen. For tro og en god samvittighet kan ikke forenes med å leve i den minste synd. Gud kan aldri forlikes med synden, og jeg må derfor ligge i en evig krig med den, så lenge jeg i sann tro er forenet med ham.

Om jeg på den annen side slutter å tro forlatelsen, er slaget også tapt. Og det å fortsatt tro syndenes forlatelse blir også en vanskelig kunst. For det første kan

jeg ikke annet enn å betrakte min synd som utroskap, for i fristelsens stund merker jeg tydelig kjødets kjærlighet til synden, men åndens strid imot den merker jeg kun lite, eller ingenting til.

For det andre blir ikke alltid kampen mot fristelsen kronet med seier. Det skjer at jeg mot min vilje blir overrumplet, faller og synder – og slik opplever det som Paulus skriver til Galaterne: «kjødet begjærer imot Ånden, og Ånden imot kjødet. De to står hverandre imot, for at dere ikke skal gjøre det dere vil.»

På samme måte gikk det med de gamle hellige, som Abraham, David, Paulus, Barnabas og flere. Dette er i overensstemmelse med Luthers ord, når han sier: «Det er umulig at vi i en slik stadig vedvarende strid skulle kunne holde stand. Før vi har fått sett oss om, har vi falt i synd, i vrede, hat, misunnelse, utålmodighet og onde lyster.»

Å gjøre slike erfaringer og samtidig sette sin lit til Guds nåde, er en stor og vanskelig kunst. Nå er det om å gjøre å få lys over syndsforlatelsen i Kristi rike og få nåde fra Gud til å kunne tro den.

Hva bør jeg så vite om denne forlatelsen?

Det du bør vite, og på Guds tilsagn tro, er at selv om dine synder er aldri så store, ja, røde som purpur og skarlagen, så er syndenes forlatelse gjennom Kristus noe helt for seg selv, slik at summen av alle synder ikke er i stand til å rokke ved den, så mye som en hårsbredd.

Synden er altfor svak til at den skal kunne rokke ved vår store, allmektige Frelsers rettferdighet. Synden kan skape ujevnheter på jorden – det vil si i vår jordiske rettferdighet – men opp til himmelen når den ikke. For «så høy som himmelen er over jorden, er hans miskunnhet mektig over dem som frykter ham», sier David. Spørsmålet blir her hva som har størst makt: vår synd eller Kristi rettferdighet.

Men Paulus sier: «likesom synden hersket ved døden, så skal også nåden herske ved rettferdighet til evig liv ved Jesus Kristus, vår Herre.» (Rom 5,21). «For om døden kom til å herske ved den ene, fordi denne ene falt, hvor mye mer skal da de som mottar nådens og rettferdighetsgavens overstrømmende rikdom, leve og herske ved den ene, Jesus Kristus.» (Rom 5,17).

Nåden er likevel større og mektigere enn synden. Mot Kristus, vår store Herre, er vi mennesker kun små og ubetydelige vesener. Den synd som er vår, vil aldri kunne seire over den nåde og forlatelse som er hans.

Og skulle jeg, som tror på Kristus, eie hans nåde kun når jeg var from og gudfryktig, men miste den i det øyeblikket jeg falt, så var jo Kristi rike et gjerningsrike og ikke et nåderike. Da var jo rettferdighet å få ved gjerninger, og da var «Kristus død uten grunn» (Gal 2,21). Det var ikke for en slik usikker og skiftende nåde at Jesus ble menneske og ofret sitt liv og blod.

«Så er det da ingen fordømmelse for dem som er i Kristus Jesus.» (Rom 8,1) «Mine barn! Dette skriver jeg til dere for at dere ikke skal synde. Og hvis noen synder, har vi en talsmann hos Faderen, Jesus Kristus, Den Rettferdige.» (1 Joh 2,1)

Når Gud i sitt Ord taler truende og straffende om våre synder, og viser oss våre plikter, så skjer det av to grunner. Det skjer for å vekke de selvsikre og

lettsindige, som ikke vil omvende seg, og drive dem til Kristus. Og det skjer for å holde de troende våkne og virksomme. Men det skjer aldri med den hensikt å rokke ved nåden. Om så var tilfelle, så ville jo loven være i strid med Guds løfter (Gal 3,21).

Hver eneste en som tror på Kristus er for evig fri fra lovens forbannelse, og lever i den fristaden der ingen synd blir dem tilregnet. Som det står skrevet: «Salig er den mann som Herren ikke tilregner synd.» (Rom 4 og Sal 32).

Dette er Kristi rike – et rike hvor en daglig og evig syndsforlatelse hersker. «Det folket som bor der, har fått sin synd forlatt», lyder Herrens høytidelige forsikring i Jes 33,24.

Det jeg føler og ser hos meg selv av likegyldighet og treghet, feighet og menneskefrykt, utålmodighet og vrede, urene lyster og lignende, er alt sammen synder som i høyeste grad fortjener straff, og som jeg daglig bør angre og be om forlatelse for.

Men nåden – syndenes forlatelse – rokkes ikke så mye som en hårsbredd av dette. Den har jeg i Kristus, uforandret og uforminsket, så lenge jeg i troen holder meg til ham. Og det så mye mer, som jeg ved den samme tro, alltid har det sinn at jeg lider under det onde og lar meg lede av Ånden (Rom 8,5).

Jeg bør altså alvorlig erkjenne og dømme synden hos meg selv, og strebe etter større hellighet i mitt daglige liv. Men når det gjelder mitt forhold til Gud, bør jeg leve i en slik frihet som om det ikke fantes noen synd. Jeg burde leve som om det ikke fantes noen lov, verken ett eller ti bud, ja, leve som om jeg allerede var i himmelen, for slik står min sak for Gud.

Når Gud nemlig taler om «syndenes forlatelse» og sier at «Herren ikke tilregner skyld», så er det ikke tomme ord, men guddommelig alvor og sannhet. Dette er den friheten Kristus har frigjort oss til.

Det betyr imidlertid ikke at det ikke finnes noen synd hos en kristen, eller at ingenting av det han gjør er synd. Men som før sagt: han lever nå i et rike hvor ingen synd tilregnes ham for Kristi skyld, den Kristus han tror på, som har tatt all hans synd på seg. Han er i det riket hvor loven ikke har noen fordømmende makt. Loven kan nok forurolige oss og gi oss bekymringer, men fordømme oss, det kan den ikke – priset være Guds barmhjertighet.

Om dette har Luther så treffende sagt: «Fordi en evig synd kleber ved vårt kjød, og det er ingen ende på synd og forseelser så lenge vi lever på jorden, så var det i sannhet nødvendig at vi som en motvekt til dette har en evig og stadig gjeldende forlatelse, slik at vi ikke for syndens skyld skal være under Guds vrede, men for syndsforlatelsens skyld leve under nåden.»

Tror jeg nå dette og lever i denne Guds barns herlighet, en frihet der ingen synd fordømmer meg og ingen fromhet frelser meg, men der Kristus er hele min rettferdighet, da er det umulig at jeg ikke må fylles av glede og kjærlighet til ham som har innrettet et slikt salighetsrike på jorden! Jeg kan ikke annet – jeg må tjene min Frelser, og da vokser gode gjerninger frem. Det går slik Jesus sa til Simon, at den som mye er tilgitt, elsker mye. Og først da kan man gjøre gjerninger som i Guds øyne er gode.

Hva sier imidlertid Herren når vi spør ham hva vi kan få lov til å tjene ham med?

Han sier: «Selv har jeg ikke behov for noe, men om dere vil tjene meg, så tjen mine brødre, de mennesker dere lever iblant. Så skal jeg, når jeg kommer, vitne om at alt dere har gjort mot en av disse mine minste brødre, det har dere gjort mot meg.» Og Jesus fortsetter: «Jeg gav dere et forbilde da jeg vasket mine brødres føtter, for at dere skal gjøre slik jeg har gjort mot dere.»

Kristi rike er et syndsforlatelsens rike. Luthers ord får først sin fulle anvendelse når de også får sin anvendelse på den gjensidige forlatelsen oss mennesker imellom. Denne er en betingelse for alt kristelig samliv. Lovens bud sammenfattes i dette: «Du skal elske.» Paulus sier: «Den som elsker, har oppfylt loven. For disse budene: Du skal ikke bryte ekteskapet, du skal ikke slå i hjel, du skal ikke stjele, du skal ikke begjære, og hvilket som helst annet bud, de sammenfattes i dette ordet: Du skal elske din neste som deg selv.» (Rom 13,8–9).

Hva er så betingelsen for en bestandig kjærlighet mennesker imellom?

Det er det samme som betingelsen for bestandig vennskap mellom Gud og mennesker, nemlig tilgivelse.

Vi skulle så gjerne elske våre medmennesker, og det skulle bli enkelt for oss å vise dem godhet, om det bare ikke var så mye hos dem som irriterte oss. Vi skulle leve som i et himmelrike på jorden, i en atmosfære av ren kjærlighet og fred, med våre husfolk og naboer, om det bare ikke var for alt det særegne ved dem som volder oss anstøt. Da går kjærligheten trett, vi kan ikke lenger elske dem, og straks blir det vanskelig for oss å vise dem godhet.

Disse manglene og feilene vi finner hos dem, står slik som en mektig hindring for kjærligheten. Men denne hindringen skulle øyeblikkelig forsvinne om vi bare anvendte det tidligere nevnte middelet som heter tilgivelse. Det finnes ingen annen måte å rydde dette av veien på.

Dette er en av grunnene til at Jesus så ofte og så inntrengende taler om tilgivelse. Han sammenligner Himmelriket med en konge som ettergav sin tjener ti tusen talenter, men som også ville at tjeneren skulle tilgi sin medtjener de hundre denarer han skyldte ham. Og i bønnen han lærte oss, og som vi daglig skulle be, byr han oss å si: «Forlat oss vår skyld, slik også vi tilgir våre skyldnere.»

Det er lett å se at dette med tilgivelse er noe Jesus legger ganske særlig vekt på. Tilgivelse er da også det eneste som i vår falne tilstand kan danne grunnlaget for et godt forhold, først mellom Gud og mennesker, og siden mennesker imellom. Det er summen av Guds ord, sammenfattet av Johannes i et eneste vers, når han sier: «Dette er hans bud, at vi skal tro på hans Sønns, Jesu Kristi navn og elske hverandre, slik han bød oss.» (1 Joh 3,23). Da har man fred med Gud og med mennesker, da har man himmelen på jorden, paradiset i jammerdalen.

Hvilket helvete derimot der, hvor tro og kjærlighet ikke praktiseres. Pinlig uro og fortærende smerte, formørkede hjerter og dystre minner, hat og misunnelse finner man der hvor man bestandig graver i egne synder og andres feil og lever i vantro og uforsonlighet. Slike mennesker er beklagelsesverdige, dje-

velens martyrer. Likevel, så kunne det bare ved en så enkel ting som tilgivelse rådes bot på alt dette.

Hvor besværlige og vanskelige dine medmennesker enn er – de har forurettet og forulempet deg, og kanskje spredt et dårlig rykte om deg – men gjør likevel opp med deg selv om ikke dine egne synder mot Gud er tusen ganger større og flere. Alt hva et menneske kan ha syndet mot deg er i sammenligning med din egen skyld overfor Gud som hundre denarer mot ti tusen talenter, sier Jesus. Når Gud likevel vil tilgi deg alt, skulle da ikke også du tilgi din neste for det han synder mot deg?

Om du derimot ikke vil dette – nå vel, så krev hva du har til gode, hold regnskap med din nestes feil og hat ham, men gå samtidig inn under den uhyre gjelden du har overfor Herren. Du skal betale alt du skylder. Og om du vil be om syndenes forlatelse, så har du kun lov til å be slik: «Forlat meg min skyld, som jeg òg forlater mine skyldnere.»

Men jeg har tilgitt min bror så ofte, og likevel fortsetter han å synde mot meg. Er det da rart om man til slutt blir lei av å tilgi?

Sier du slik, så svarer Herren: Også jeg har titt og ofte tilgitt deg, og likevel synder du bestandig mot meg igjen. Også jeg må da bli trett av å tilgi deg. Det er bemerkelsesverdig, det svaret Peter fikk, da han spurte: «Herre, hvor mange ganger skal min bror kunne synde mot meg, og jeg tilgi ham – inntil sju ganger?» Jesus svarte: «Ikke sju ganger, sier jeg deg, men sytti ganger sju!» – det vil si i det uendelige.

Her skal du først og fremst legge merke til trøsten for ditt eget hjerte, at på samme måte vil også Herren tilgi deg, ikke sju ganger, men sytti ganger sju – i det uendelige. Han vil så visst ikke holde opp med å tilgi oss. Det han krever av oss, er han også den første til å gjøre. Skulle ikke dette gjøre deg så varm om hjertet at også du i samme utstrekning tilgir din bror!

I en preken over fotvaskingen i Joh 13, sier Luther følgende treffende ord: «Å vaske hverandres føtter, betyr blant annet også at den ene skal tilgi den andres feil og forseelser. Eller slik Paulus sier: vi skal bære hverandres byrder. For det skal du vite: I hele verden finner du ikke en eneste kristen som er så fullkommen at han ikke har en eller annen feil eller skrøpelighet. Den ene er heftig og lett å vekke til vrede, den andre er sørgmodig og tungsindig, den tredje er for livlig, for ikke å si lettferdig. Den fjerde er egennyttig og påholdende, den femte for gavmild og sløsende. Kort sagt: enhver har sin egen skavank som den andre må bære.»

Det er da du synes at var det bare ikke for disse ufullkommenhetene, så skulle du gjerne omgås fortrolig med den og den. Men så store mangler og feil kan du umulig forlike deg med.

Men hør: Når du hos din ektefelle, dine barn, dine kolleger, dine naboer og andre ser slike mangler og feil, da skal du huske at du er pliktig til å vaske deres føtter. Bær da over med deres skrøpeligheter, og tenk over hvilken måte som er den beste for å få dem inn på den rette vei.

Kom i hu at verden er som en skitten stall, hvor vi umulig kan ferdes uten at smusset henger fast ved våre føtter. Det er noe vi alle kommer ut for. Hva skal vi

da gjøre? Skal vi flykte ut i ødemarker og skoger og ikke ha samkvem med noen, slik munkene gjorde før?

Nei, om du skal vaske andres føtter, så må du være der mennesker er. Og om også dine egne føtter er rene og pene, så skal du hente vann og kluter, bøye deg ned og vaske og tørke de andres føtter slik at også de må bli rene.

Så er og blir da Kristi rike et syndsforlatelsens rike. Hjelp da, o Herre, enhver som tror, til å legge seg på hjertet og praktisere disse to ting: aldri tvile på Guds evige tilgivelse, og alltid tilgi nesten. Forøk oss troen og kjærligheten! Komme ditt rike, skje din vilje. Amen.

Min sjel, lov Herren – Salme 103

"Min sjel, lov Herren, og alt som i meg er, love hans hellige navn! Min sjel, lov Herren, og glem ikke alle hans velgjerninger! Han som forlater all din misgjerning, som leger alle dine sykdommer. Han som forløser ditt liv fra graven, som kroner deg med miskunnhet og barmhjertighet. Han som metter din sjel med det som godt er, så du blir ung igjen likesom ørnen." Salme 103.

Det er et hjerte som strømmer over av glede, lykke og kjærlighetens varme som taler gjennom disse versene. Sangerens lykke er så fullkommen at han ikke helt vet hvordan han skal uttrykke sin takknemlighet mot Gud.

"Min sjel, lov Herren, og alt som i meg er, love hans hellige navn!", sier han først. Alt som er i meg – min sjel, min ånd, mitt vesen, hele mitt indre, ja, alt i meg, love Herren!

"Min sjel, lov Herren", gjentar han igjen, "og glem ikke alle hans velgjerninger!"

Etter at han deretter har regnet opp alle de velgjerninger Herren har bevist mot ham, oppfordrer han i vers 20, på den skjønneste måte, alle englene til å love Herren sammen med ham, og sammenfatter til slutt det hele i ordene: "Lov Herren, alle hans hærskarer, dere hans tjenere som gjør det han vil! Lov Herren, alle hans gjerninger, på alle steder hvor han hersker! Min sjel, lov Herren!"

To spørsmål er i denne forbindelse viktig til å få klarhet over:

Hva var det som gjorde David til en så lykkelig mann? Og kan den glede og lykke som var hans, også bli vår?

Menneskehetens mest brennende begjær er begjæret etter lykke. Alle levende veseners søken handler om å finne tilfredsstillelse og velvære. Det bør derfor være en kjær ting for oss alle å få lov til å lytte til denne gamle, erfarne konges ord. Av ham kan vi lære å kjenne hemmeligheten bak den sanne lykke. Men ganske særlig må det for de troende være en gjentakende glede å på ny bli minnet om den store lykke som er blitt deres del, da de søkte den alene i Gud og hans vennskap.

David var ikke bare konge, men også profet. Han eide Guds Ånd i dens rikeste fylde, og fikk av Gud det vitnesbyrd at han var en mann etter Guds hjerte. Gud talte med ham som med en sønn, og ga ham det store løftet at verdens frelser skulle fødes inn i hans slekt. Han, som var Davids herre, skulle kalles Davids sønn.

Davids liv var rikt på omskiftelser. Det ser vi av hans historie, og vi finner det uttrykt i hans salmer. Det veksler stadig mellom den høyeste nåde og de hardeste prøvelser, de dypeste fall og den mest jublende frelsesfryd. Men i alt dette er det ett bestemt midtpunkt alt dreier seg om: Herren! Herren er hans glede. Om vi skulle sette en kort, men treffende overskrift for Salme 103, så måtte det bli: "Herren".

I Herren hadde han alt han behøvde. Han sier det selv i Sal 18,2–3: "Herre, jeg har deg hjertelig kjær, du min styrke! Herren er min klippe og min festning, min frelser. Min Gud er min klippe, som jeg setter min lit til, mitt skjold og min frelses horn, min borg."

Hvordan hadde det så gått til at Herren var blitt så hjertelig kjær for David?

"Glem ikke alle hans velgjerninger," sier han. Det var alt det gode Herren hadde bevist mot ham, som hadde tent hans hjerte i brann. Det var ikke et resultat av hans egne anstrengelser for å gjøre hjertet varmt og gudfryktig.

Men har ikke Gud vist uendelig mye godt mot hver enkelt av oss, uten at vi av den grunn er blitt like brennende i ånden som David var det?

Her skjuler det seg åpenbart en hemmelighet. Hva var det da egentlig som hadde fått Davids hjerte til å brenne?

"Glem ikke alle hans velgjerninger! Han som forlater all din misgjerning, som leger alle dine sykdommer," lyder det videre. Siden regner han han opp de fremste av Guds øvrige velgjerninger, men nevner hver av dem kun én gang. Den første derimot, vender han tilbake til og gjør den til gjenstand for ytterligere omtale og lovprisning.

Han sier: "Herren er barmhjertig og nådig, langmodig og rik på miskunnhet. Han går ikke alltid i rette, og gjemmer ikke på vrede for evig. Han gjør ikke med oss etter våre synder, og gjengjelder oss ikke etter våre misgjerninger. For så høy som himmelen er over jorden, er hans miskunnhet mektig over dem som frykter ham. Så langt som øst er fra vest, lar han våre misgjerninger være langt fra oss."

Her har vi gåtens løsning. Det var syndenes forlatelse, tilsagt ham av Gud, som fylte hans hjerte med kjærlighet, glede og lovsang. Ofte nok har David vært pint av uro og angst på grunn av sine synder. Om han enn, på grunn av nåden, var hellig og ren for Gud, så var han samtidig, på grunn av sin onde natur, i høy grad utsatt for fristelser.

Og når synden i hans hjerte ga seg utslag i ord og gjerninger, ja, i åpenbare fall, så gikk han ofte rundt med en såret samvittighet. "For mine misgjerninger stiger over mitt hode, de er som en stor byrde, de er altfor tunge for meg," klager han, "det renner verk av dem for min dårskaps skyld. Jeg er kroket og fullstendig nedbøyd, hele dagen går jeg i sørgeklær" (Salme 38).

Da han tross alt fikk tilsagn fra Gud om tilgivelse for sine synder, visshet om at de var fjernet så langt bort fra ham som øst er fra vest, da måtte han av hjertet elske og takke en så nådig og barmhjertig Gud.

Davids glede og lykke besto altså ikke i hans hellighet og fromhet, men i nåden og syndenes forlatelse. Og dette er fremdeles den eneste måten kjærligheten til Gud kan bli tent i en synders hjerte.

I beretningen om synderinnen som vasket Jesu føtter med sine tårer, tørket dem med sitt hår, kysset og salvet dem, sier Jesus selv: "Hennes mange synder er henne forlatt, derfor elsker hun meget" (Luk. 7).

Ingenting annet enn syndenes forlatelse og vissheten om dette, kan for alvor fylle et menneskehjerte med lykke og få det til å gløde av kjærlighet. Man kan tro alle Skriftens vitnesbyrd om Kristus, tro det så fast at man kan dø på sin overbevisning om så skulle være, men så lenge man ennå ikke har sett sin synd, men er vel tilfreds med seg selv, virker denne tro ingen kjærlighet og intet liv i Gud.

Man kan også tynges av vekten av sine synder, men så lenge man ennå ikke har fått troens visshet om syndenes forlatelse, vil man forbli like kald og død, og arbeider forgjeves med å få hjertet til å utstråle kjærlighet og glede. For at dette skal kunne skje, må synden bli stor, men nåden enda større.

Og da, hvilken fylde av fryd, liv, varme og fred, hvilken lyst og kraft til alt som er hellig, når jeg midt i min største uverdighet, av den store Guds egen munn, får forsikring om at all min synd er forlatt.

Det er sagt så ofte, men må stadig gjentas fordi det glemmes så lett. Dette er den eneste veien, både til frelse og helliggjørelse.

Det er mange menneskers store bekymring, at de ikke synes å kunne elske Gud slik de burde og slik de ser at David og andre Guds barn har gjort det. Dette kan gjelde mennesker som er vekket opp fra syndesøvnen og har begynt å søke frelse. Men det kan også være kristne som på ny våkner opp til erkjennelse av sine forsømmelser, likegyldighet og synd, og hvor trellesinnet tar overhånd.

De engster seg og arbeider med å gjøre hjertet varmt, men forblir stadig like kalde. De ber om kjærlighet, men føler samme likegyldighet som før. De kjemper mot sin kjærlighet til ting og personer som er blitt dem kjærere enn Gud, men elsker dem like fullt. De er dypt ulykkelige over dette, og mener å være det med rette. Alt sammen er jo deres egen skyld. Om de bare elsket Gud som de skulle og burde, ville alt bli godt.

Stiller man dem så spørsmålet: "Men hvorfor gjør du da ikke bare dette?", så svarer de umiddelbart: "Jeg kan ikke!" Men innerst inne mener de åpenbart noe annet, for de tenker fremdeles: når jeg bare ble mer alvorlig, når jeg bare rett kunne be, osv.

Gud gi at enhver som sitter fast her, virkelig må komme til erkjennelse av dette: **Jeg kan ikke**. Må enhver få lært hva det vil si å være en fortapt synder, et i bunn og grunn fordervet menneske, som ingen annen utvei har enn å ta imot Guds tilgivelse i tro.

"Men Åndens frukt er jo kjærlighet, glede, fred osv.," vil noen da innvende. "Hvordan kan jeg tro, så lenge jeg ikke har noen av disse Åndens frukter?"

Vi svarer da med et motspørsmål: Hvordan kan du vente noen troens frukt så lenge du ikke tror? Kan man vente frukt fra et tre før det er plantet?

Slik famler sjelen i mørket, inntil den utmattet og fortvilet, fordi alle ens anstrengelser har vært forgjeves, endelig blir overvunnet av evangeliet og får nåde til å tro at nettopp det "som var umulig for loven, fordi den var maktesløs

på grunn av kjødet, det gjorde Gud, da han sendte sin egen sønn, i syndig kjøds lignelse." (Rom 8,3).

Når synderen slik, ikke bare forstår med sin forstand, men med det nye syn Ånden gir, i Åndens lys får se at det var virkelige fortapte syndere Jesus kom for å hjelpe, og slik blir frigjort og får visshet om sine synders forlatelse, da kan han elske – ja, da kan han ikke annet, han må elske en slik nådig Gud og far. Da må han love og prise sin Gud – han kan ikke annet – og han synger med David: "Min sjel, lov Herren – Han som forlater all din misgjerning, som leger alle dine sykdommer."

På denne måten får man et hjerte som Davids. Å være from og religiøs, eie visdom og gode gjerninger, men uten å ha gått veien gjennom syndenød og benådning i Kristus, er å bedra seg selv. Det kan nok skape mennesker som har mange gode sider sammenlignet med alminnelige verdensmennesker, men det skaper ikke kristne. Kristne er de som er "ikledd Kristus."

Og ikledd Kristus kan et menneske aldri bli uten syndenød. Et slikt respektabelt og religiøst menneske kan klare seg godt gjennom livet her, men i det øyeblikket kongen går inn i bryllupssalen for å hilse på gjestene, vil det vise seg at han mangler bryllupskledningen, og derfor, på tross av all sin fromhet, blir kastet ut i mørket utenfor. Vi må gå den veien David og synderinnen i Simons hus (Luk. 7) gikk.

Skal man så synde for å bli salig? Nei – synd er det allerede mer enn nok av. Feilen er bare at vi ikke ser den. Var vi grepet av ærefrykt for Gud, skulle vi nok få se nok av synd, mer enn vi var i stand til å bære.

Om vi fikk Guds hellighets lys inn over hjerte og samvittighet, ville hjertets urenhet, likegyldighet, hovmod og hykleri bli avslørt som synd. Når det slik er synden i hjertets dyp som blir avslørt, blir nøden desto større, men da blir også nåden sann, stor og overstrømmende rik. Hjertet blir født på ny, og en sann kristen fremstår.

Og se – nå er han lykkelig – virkelig lykkelig, usigelig lykkelig – lykkelig selv om tidene skifter. Han kan stemme i med David i hans lovsang, og man kan med full rett lykkeønske ham, for hans glede og lykke er sann.

Å oppfordre andre enn dem som på denne måten har fått sin glede i Gud til å love og prise ham, er å oppfordre til hykleri. Og det å fremkalle virkelig glad takknemlighet hos mennesker som ikke er kommet til erkjennelse av deres synd, og ikke har fått sin synd forlatt, er et møysommelig og fullstendig håpløst arbeid. Det er som å prøve å få snø og is til å brenne. Hjertets dype glede, kjærlighet og takknemlighet gror kun frem på den veien David og synderinnen gikk.

Å gi lykkeønskninger til mennesker som ikke har sin lykke i Gud, er som å gi en forbryter som skal henrettes søt og berusende vin. For selv under den største jordiske lykke er de under Guds vrede og forbannelse, og derfor evig ulykkelige. Forbannet når de går ut, forbannet når de går inn, i glede og sorg, i hvile og arbeid, forbannet livet gjennom og forbannet i døden.

Dette utelukker dog ikke at de kan føle seg glade og takknemlige mot Gud for den jordiske velsignelsen de nyter, så glade at tårene pipler fram når de taler om det. Men dette er horkvinnens takknemlighet, og ikke brudens. Den første ser

kun på gavene, den andre sier: "Når jeg bare har deg, begjærer jeg ikke noe på jorden." (Sal 73,25).

Kort sagt: Kun den er lykkelig som eier Gud og hans vennskap. Han er lykkelig, uansett hva som skjer. Den derimot som ikke eier Guds vennskap, er ulykkelig, nå og i all fremtid. Dette er de kristnes filosofi og livsvisdom.

Og begge deler – både de troendes lykke og de vantros ulykke – er absolutt. Det finnes ingen mellomting. De første er over all måte lykkelige, de siste over all måte ulykkelige. Grunnen til dette er at Gud er så stor – han som med sine fingre avmerket himmelen – at den som har ham som venn, har en såre mektig venn, mens den som har ham som fiende, har en fryktelig fiende.

Men dette er som oftest skjult for våre legemlige øyne. Derfor må de troende flittig søke bekreftelse på dette i Ordet, slik at de ikke glemmer sin store lykke. Når da tidene blir onde som aldri før, når stormene raser villere enn noen gang, og de vantro er i ferd med å forgå av angst, da skal fredens barn tre frem fra den hytte deres Far har gjemt dem i på ulykkens dag, og stadig kunne synge med fryd: "Hvor dyrebar er din miskunnhet, Gud! Menneskenes barn søker ly i dine vingers skygge." (Sal 36,7).

Vi vender igjen tilbake til salmens egne ord. Kom hit, alle som tørster, her er vann! Her er en utømmelig kilde med levende vann som veller fram til evig liv.

Her er det gjestebud med fete, margfulle retter og sterk og klaret vin, beredt for de elendige, de som er vekket opp av syndesøvnen og har begynt å søke frelse, de som klager: "Min synd står alltid for meg," de som vandrer i mørket, med en sjel i tørketid som er i ferd med å forsmekte. Her er himmelen på jord, om vi bare kunne bli stille og skue det bilde av Gud som tegnes for oss i denne salmen.

"Min sjel, lov Herren – Han som forlater all din misgjerning, som leger alle dine sykdommer. Han som forløser ditt liv fra graven, som kroner deg med miskunnhet og barmhjertighet. Han som metter din sjel med det som godt er, så du blir ung igjen likesom ørnen."

Her er det Herren som gjør alt, mennesket gjør ingenting. Det er Herren som tilgir din synd og leger dine sykdommer. Det er han som gir deg troens gave og trøster deg, slik som bare han kan trøste.

Selv mener vi alltid at vi selv skal kunne gjøre noe, være noe eller makte noe, og Herren har et stort besvær med å få lært oss at det eneste vi er i stand til, er å synde. Alt i Guds ord som krever noe av oss, er først og fremst skrevet for at hver munn skal lukkes, slik at vi av erfaring, grundig får lært hva det vil si å være fortapte syndere.

På den måten blir synderens hjerte ydmykt og bøyelig, og han lærer rett å vurdere, både Guds nåde og Guds Sønns fortjeneste, så vel som sine egne fremskritt i vekst og helliggjørelse. Og nå kan han i full oppriktighet gi Gud æren for alt, og av hjertet stemme i med David: "Min sjel, lov Herren!"

Den utviklingen som fører til dette herlige resultatet, begynner med at Herren åpenbarer oss sin vilje og stiller krav til oss – krav som det ikke er mer enn rett og rimelig at vi oppfyller. Han krever for eksempel kjærlighet, lydighet, renhet, hellige tanker og varme bønner, tro, takknemlighet og ydmykhet.

Den som da tar dette alvorlig og forsøker å handle etter Guds hellige vilje, vil snart erfare at kravene overstiger hans evner. Tvert imot, så tar synden fullstendig makten over ham. Da sukker og klager han over sitt hjertes ondskap og ynkelige svakhet. Han roper til Gud i sin store angst og bekjenner at han er et fallent, fortapt menneske, ja, et dødens barn.

Og da – nettopp når han minst av alt venter det – kommer Herren og frelser ham av uforskyldt nåde, tilgir hans misgjerninger, leger hans sykdommer og fyller hans hjerte med glede og fred.

Den derimot, som stiller sin samvittighet til ro med noe annet, når det Gud krever av ham overstiger hans evner, han vil aldri komme til å oppleve verken sin egen usselhet eller nådens herlighet. Han vil gå fortapt – ikke fordi han ikke er i stand til å gjøre Guds vilje, for da ble ikke noe menneske frelst – men ene og alene fordi han forsøkte å hykle overfor Herren.

Omvendelse, kjærlighet og tro er Guds eget verk, men dette er dommen: at mennesket elsker mørket fremfor lyset. De vil ikke la Gud få adgang til å virke det han vil i deres hjerter. De har møtt Guds kall og har derfor ingen unnskyldning, men de når aldri frem til omvendelse og tro. Kristus er aldri kommet inn i deres liv, og derfor blir de fordømt.

Nok en gang slår vi det fast: Ingen blir fordømt fordi han ikke er i stand til å gjøre Guds vilje. Siden Adam og Eva tok av den forbudte frukt, har Herren aldri ventet dette av oss. Han selv er den eneste som kan hjelpe, både mot syndens skyld og dens herredømme – han som forlater all din misgjerning, som leger alle dine sykdommer.

Eller kan du selv gjøre noe som helst for å forminske din skyld og dine lovbrudd? Nei, alt er forgjeves. Om du enn ble langt frommere enn du er, om dine bønner ble mer brennende, din anger bitrere og dine gjerninger mer hellige, så var du dog like fordømt etter Guds hellige lov og uverdig i den Helliges øyne. "Om du så ville rense deg med pottaske og bruke mye lut, så skulle likevel din misgjerning være skitten for mitt åsyn, sier Herren Herren" (Jer 2,22). Det eneste som kan hjelpe, er Herrens frie barmhjertighet, hvor han for sin Sønns skyld tilgir deg alle dine misgjerninger.

Også overfor dine sykdommer står du maktesløs. Selv om du har den mest ærlige vilje til å bli kvitt dine syndige vaner og onde tilbøyeligheter, treller du dog bestandig under dem. Om du enn våker, ber og kjemper imot dem, blir det bare verre og verre, inntil Herren selv forbarmer seg over deg og frir deg ut. Og det skjer ikke før du har mistet all tiltro til din egen kraft og sluttet med alle dine egne anstrengelser. "Kan en etiopier skifte hud, eller en leopard sine flekker? Da kan også dere gjøre godt, dere som er vant til å gjøre ondt." (Jer 13,23).

Saken er den at vi er født i synd. Ytre synder kan man enkelt legge av, men mot sin syndige natur kjemper man forgjeves. Tusener har tatt opp kampen mot deres yndlingssynder, men lidd nederlag. "Reis deg ikke for å gjøre motstand mot synden," sier Luther, "for da vil den også reise seg mot deg, slik at du fullstendig bukker under for den."

Også når det gjelder anger, bot, bønn, kjærlighet og tro, makter vi ingenting av oss selv. Alt er gaver fra Gud, gitt etter hans frie vilje. Av oss selv duger vi ikke

engang til å uttenke noe, sier Paulus (2 Kor 3,5). Og om vi ikke en gang mestrer vår tanke, hva mestrer vi da!

Hele denne fordervelsens avgrunn i et menneskes hjerte er syndefallets sørgelige frukt. Dette syndefallet grep så forstyrrende inn i Guds plan, at hele menneskets natur ble fullstendig forvendt. Det ble forstandens bestemte natur, at den i åndelige ting heller vil tro løgnen enn sannheten. Det ble viljens bestemte natur å elske synden og føle motvilje mot alt som er hellig. Og det ble hjertets, fantasiens og tankenes bestemte natur å ville omgås det som hører denne verden til. Dette er en erfaring vi daglig gjør når vi for alvor har begynt å søke Guds rike – en erfaring som volder oss stor engstelse og bitter sorg.

Men slik er nå en gang menneskets natur, og du kan ikke gjøre det minste for å forandre den. Det er nyttig for deg at du gjør deg dette klart, for jo før du får lært at du ingenting makter, desto før finner du trøst og hvile i Gud.

Og den trøsten man finner i Gud når man har sluttet med å vente noe godt av seg selv, det er den rette trøsten. Det er freden ovenfra som senker seg ned i en utmattet synders hjerte, når han endelig forstår at alle hans anstrengelser er forgjeves, og gir seg over til Guds barmhjertighet. Da får han i ett øyeblikk alt sammen som en gave fra Gud, for det er Gud som tilgir hans misgjerning, leger alle hans sykdommer, forløser hans liv fra graven og fyller hans hjerte med fred, idet han virker troen der inne.

Han som forlater all din misgjerning – han tilgir oss av uforskyldt nåde, uten noen som helst fortjeneste eller verdighet fra din side. Når synderen står naken, ribbet for alt, har Gud fått ham dit han ville. Det eneste han nå vil, er å tilgi og trøste, og som profeten sier: "hodepryd istedenfor aske, gledes olje istedenfor sorg, lovprisnings drakt istedenfor en avmektig ånd." (Jes 61,3).

Gud hadde vel også vært nådig før. Synden var sonet, tilgitt, utslettet. "I ham – Guds elskede sønn – har vi forløsningen, syndenes forlatelse." (Kol 1,14). "Det var Gud som i Kristus forlikte verden med seg selv, så han ikke tilregner dem deres overtredelser." (2 Kor 5,19). "Vi ble forlikt med Gud ved hans Sønns død, da vi var fiender." (Rom 5,10).

Men synderen hadde ikke noe ønske om å motta nåde. Dette stolte sinn, som mener å kunne bestå for Gud i egen kraft, er den eneste hindringen for Guds nåde. Om bare denne hindringen blir fjernet, har Guds nåde fritt løp og får lov til å virke det den vil.

Du har synd på din samvittighet, du føler deg nedtrykt og fordømt, og det er ingenting du kan gjøre for å rette opp i det. Men hør: Du slipper! Du skal slippe å gjøre noe som helst. Du skal også slippe å gå til grunne i fortvilelse. "Min sjel lov Herren – Han som forlater all din misgjerning."

Det du har fortjent er å ikke få noen trøst. Du har fortjent å for alltid gå sorgfull og fordømt. Men du slipper. Du får lov til å være glad. Du får lov til å kaste av deg byrden, og føle deg så fri som om du aldri hadde syndet. "Min sjel lov Herren – Han som forlater all din misgjerning."

Gud forlater synd – all synd, under alle forhold og til alle tider. Han forlater fullkomment og uforskyldt. Denne forlatelsen er det mange som mener å forstå, men de forstår i virkeligheten ingenting.

Forlatelse og nåde er det motsatte av fortjeneste. "Men er det av nåde, da er det ikke mer av gjerninger. Ellers blir nåden ikke lenger nåde," sier Paulus i Romerbrevet 11, 6.

Å tilgi er også noe helt annet enn å unnskylde. Gud unnskylder ikke synden, men tilgir den. Derfor kan synd som en umulig kan finne noen unnskyldning for, allikevel tilgis, for det bærende prinsippet i tilgivelsen er nåde.

I vers 10 sier David: "Han gjør ikke med oss etter våre synder, og gjengjelder oss ikke etter våre misgjerninger." Slik er Gud. Om han bare et eneste øyeblikk handlet med oss etter våre synder, ville ikke noe menneske bli frelst. Hele Kristi rike her på jorden er et forlatelsens rike, og hver eneste innbygger i dette riket lever under en bestandig forlatelse, en aldeles uforskyldt og fullkommen forlatelse.

Skulle det ikke være tilstrekkelig bekreftet at Gud forlater synd, og at det derfor ikke er menneskets syndeskyld som gjør at det blir fordømt, men dets forakt for nåden? En lysende rekke av vitner, fra Gud selv og hans enbårne Sønn, til profeter, engler, apostler og evangelister, har slått dette uttrykkelig fast. Og alle helvetes makter er ikke i stand til å gjøre deres vitnesbyrd til intet eller frarøve oss vissheten om syndenes forlatelse.

Hele Bibelen, fra første til siste blad, er én lang beretning om de forordninger Gud har truffet for å bli i stand til å tilgi synd. Selve loven er først og fremst gitt for at vi skal lære å verdsette og bli villige til å motta forlatelse. Og da Guds Sønn ble et menneske, var det for å "frelse sitt folk fra deres synder." Han "ble født under loven, for at han skulle kjøpe dem fri som var under loven" (Gal. 4).

Han ga sitt hellige blod til soning for verdens synd. Han innstiftet dåpen, hvor han slutter en evig nådepakt med oss, og ga oss nattverden for bestandig på ny å møte oss med forsikringen om syndenes forlatelse. Og han lærte oss i Fader vår å daglig be: "Forlat oss vår skyld."

Hvorfor skulle Gud ha gjort dette, om det ikke var hans bestemte mening å tilgi synd? Han har så visst ikke sendt sin Sønn fra himmelen for å dømme verden, eller kun for å gi oss noen timelige goder. De forsikringene han har gitt oss om sin nåde er utallige.

"For jeg vil forlate deres misgjerning og ikke lenger minnes deres synd," sier han (Jer 31,34). "Jeg, jeg er den som utsletter dine misgjerninger for min skyld, og dine synder kommer jeg ikke i hu – for at du skal minnes din ferd og skamme deg, og ikke mer opplate din munn for din skams skyld, når jeg tilgir deg alt det du har gjort, sier Herren Herren" (Jes 43,25 og Esek 16,63).

Derfor: "Min sjel, lov Herren – han som forlater all din misgjerning."

All din misgjerning – også den bestemte synden som kanskje gjør det vanskelig for deg å tro syndenes forlatelse. Det finnes riktignok "synd som er til døden" og som ikke kan forlates, spott mot Den Hellige Ånd (Matt 12,31; 1 Joh 5,16), men de som begår denne, pleier heller ikke å spørre etter syndenes forlatelse.

Om all annen synd gjelder Herrens høytidelige forsikring i Jesaja 1, 18: "Om deres synder er som purpur, skal de bli hvite som snø, om de er røde som skarlagen, skal de bli som den hvite ull." Når Gud i sin barmhjertighet møter deg med et slikt ord, skulle du ikke da tro ham på hans ord, enten du føler noe i ditt

hjerte eller ei? Hvis ikke, så kan du risikere å begå den forferdelige synd å gjøre Gud til en løgner.

"Men," sier du, "Gud kan vel ikke bare fortsette med å tilgi og tilgi. Det var en gang at jeg kunne tro mine synders forlatelse, men jeg har syndet på ny."

Det står at han tilgir, ikke at han har tilgitt som om det bare var én gang. Guds tilgivelse står bestandig ved makt. Om den ikke gjorde det, ville ikke noe menneske bli frelst, for i vårt kjød bærer vi stadig på synd, som bestandig gir seg utslag i handling.

Her passer Luthers dyrebare ord: "Fordi det i vårt kjød kleber en evig synd så lenge vi lever her på jorden, og det er ingen ende på feil og forseelser, så er det i sannhet nødvendig at vi har en evig og stadig gjeldende forlatelse, for at vi ikke på grunn av synden igjen skal falle inn under Guds vrede, men for syndsforlatelsens skyld alltid forbli under nåden." Dette er Herrens evige fredspakt, som gjør at synden ikke har makt til å fordømme.

David selv kan tjene som et eksempel på dette. I mange år hadde han vært gjenstand for Guds særlige nåde. Fra sin tidligere ungdom ble han veiledet og opplyst av Guds Ord og Guds Ånd, utvalgt og salvet til konge over Herrens folk, utrustet med profetisk gave og velsignet med store seire og stor ære. Og ikke desto mindre, så faller han plutselig i to så forferdelige synder som hor og mord.

Her var det i sannhet synder, røde som skarlagen – og merk det vel: de ble begått av datidens mest opplyste og benådede mann. Og allikevel så fikk han, i det samme øyeblikk som han bekjente sin overtredelse for Herren, et herlig tilsagn om tilgivelse (2. Sam. 12). "Da jeg tidde, ble mine ben tæret bort, idet jeg stønnet hele dagen. For dag og natt lå din hånd tungt på meg – Jeg sa: Jeg vil bekjenne mine misgjerninger for Herren! – Og du tok bort min syndeskyld." (Salme 32).

Det er Guds evige fredspakt som gjør at ingen synd kan fordømme. Jeg forstår nå hvilken betydning den har. Jeg forstår at om enn syndene er røde som blod, skal de i Lammets blod bli hvite som snø. Jeg forstår at også den som synder etter å ha mottatt Guds nåde og lært hans vilje å kjenne, får straks forlatelse for sin synd.

Og så drar jeg ganske enkelt den slutning at når Gud tilgir David, som var så høyt benådet og likevel syndet så grovt, så tør jeg ikke et øyeblikk tvile på om han også vil tilgi meg. Som David, så er dog også jeg et menneske, og min synd er sonet med Jesu dyrebare blod, det samme blod som også sonet Davids synd.

"Min sjel, lov Herren – han som forlater all din misgjerning!" Han tilgir så helt og så fullt at han betrakter synderen som sin venn, sitt elskede barn, sitt hjertes lyst. Det blir glede i himmelen, sier han, når villfarne syndere vender hjem og tar imot forlatelse. Senere skal det så visst også bli råd med dine sykdommer, det vil si dine svakheter og dine fristelser. Også dem vil han lege.

"Min sjel, lov Herren – han som forlater all din misgjerning, som leger alle dine sykdommer!" Syndenes forlatelse er den første, men ikke den eneste hjelpen vi behøver mot synden. Også til å legge av synder vil Gud selv gi nåde. Han leger alle dine sykdommer.

Så sant Gud har tilgitt deg alle dine misgjerninger, og du har tatt imot hans tilgivelse og slik er et Guds barn, med et hjerte hvor Den Hellige Ånd har tatt

bolig, så er også din svakhet og dine skrøpeligheter din største plage, og det å bli kvitt dem ditt høyeste ønske. Om ikke din tro har hatt denne virkning, så vet du ennå ikke hva den sanne tro er. Skriften sier uttrykkelig at "de som er etter Ånden, attrår det som hører Ånden til", og "om noen ikke har Kristi Ånd, da hører han ikke Kristus til" (Rom 8,5, 9).

Det er umulig at den som har Kristi Ånd, ikke skulle lengte etter å bli Kristus lik, og i samme grad lide under det faktum at det lykkes så dårlig. For Kristi Ånd kan umulig stemme overens med kjødet, og kjødet kan likeså umulig være enig med Ånden. "Etter mitt indre menneske slutter jeg meg med glede til Guds lov," sier Paulus, "men i lemmene mine ser jeg en annen lov, som strider mot loven i mitt sinn, og som tar meg til fange under syndens lov." (Rom 7,22–23).

Kort sagt: Nettopp der hvor Guds Ånd bor i hjertet, vil synd og ondskap merkes mest, for der blir synden bestandig angrepet og dømt. Jordiske anliggender, adspredelser og likegyldighet kan vel legge hindringer for dette, men snart vil også likegyldigheten bli gjenstand for Åndens tukt. Det er også gjennom bestandig tukt at kjødet med dets lidenskaper og begjær blir korsfestet hos en kristen, for er han ulydig mot Ånden, må han bare lide desto mer. Følgelig er den som ikke har noe besvær med sine egne synder, ingen sann kristen.

Våre "sykdommer" består dels i våre medfødte, daglige svakheter, dels i tider med særlig store fristelser og nød. Da engstes et gudfryktig hjerte, ja, det drives stundom til fortvilelsens rand. Tør det enn tro Guds evige tilgivelse, så roper det dog i sin store angst: "Hvordan skal jeg overvinne min ynkelige svakhet? Skal det aldri bli bedre med meg? Må jeg til slutt gå til grunne i min usselhet?"

Så hør da den trøst Guds ord har å gi mot denne bekymringen: Herren er den som leger alle dine sykdommer.

Like sikkert som han av bare nåde tilgir alle dine misgjerninger, vil han også lege alle dine sykdommer. La oss bare være enige om dette: at i oss selv makter vi intet. All vår styrke har vi i Herren. All vår styrke beror på at vi til gagns får lært at vi ingen styrke har, men at vi i ett og alt er avhengig av Guds barmhjertighet. All vår styrke beror på at Gud viser oss nåde, og ikke overlater oss verken til oss selv eller til Satan.

På den måten lærer vi å holde oss nær til Herren, for å få fra ham så mye styrke som det er hans vilje å gi oss. Det er dette Paulus tenker på når han sier: "Når jeg er skrøpelig, da er jeg sterk! – Derfor vil jeg helst rose meg av min skrøpelighet, for at Kristi kraft kan bo i meg." (2. Kor. 12).

Det svake lammets styrke ligger nettopp i svakheten. Fordi det er svakt, blir det båret på hyrdens arm, og slik er det tryggere enn de langt sterkere sauene som løper omkring for seg selv. Det er når vi glemmer vår svakhet, og våger oss ut på egen hånd, at vi faller.

At Herren "leger alle våre sykdommer," vil imidlertid ikke si at vi helt og holdent vil bli fri fra dem, slik at vi til slutt blir like rene og hellige som Kristus var det, og slik vi en gang skal bli det i himmelen. Om noen tror dette, er han på villspor. Ingen må føle seg sikker!

Herren vil nok lege våre sykdommer, men vi har ingen garanti for at de ikke bryter ut på ny. Det er med dette som med legemlig sykdom. Gud har aldri gitt

oss garanti for at vi aldri skal komme til å skade oss eller bli syke. Han har i stedet fylt jorden med legemidler og gitt oss leger til hjelp mot alle slags sykdom og legemlig svakhet.

«Jeg er Herren, din lege,» har Gud selv sagt (2 Mos 15,26). Kristi menighet er et eneste stort sykehus, hvor hver og en har sin særlige lidelse å bære. Om det sto i vår egen makt å gjøre oss fri fra dette, skulle nok hver eneste kristen gjøre det uten å nøle.

Men her står vi, fullstendig avmektige, og da er vår eneste trøst at Herren selv vil være vår lege og bestandig lege alle våre sykdommer. Det står jo ikke «har leget», som om han én gang for alle har gjort det og at det aldri mer trengs å gjøres igjen. Det står derimot «leger». Det er altså noe som skjer, og fremdeles skal skje.

Guds fremgangsmåte når han skal lege våre sykdommer, er den at han først dømmer og døder vårt gamle menneske, for deretter – når vi i vår nød roper til ham om nåde – trøster, lindrer og oppreiser oss på ny. «Nå ser dere hvem jeg er, og at det er ingen Gud uten meg,» lyder det trøstefullt til oss, «jeg tar liv og gir liv. Jeg sårer, og jeg leger» (5 Mos 32,39).

Vi ser det også tydelig i Davids eget liv. Foruten sin daglige svakhet falt han stundom i store, åndelige sykdommer. En gang i urent begjær som var så mektig at han tok sin nestes hustru. Og se: Herren slo, men han leget ham også. En annen gang falt han i hovmod, slik at han holdt manntall over sitt folk – og se: Herren slo ham, men leget ham også. Da var det han sang: "Min sjel, lov Herren – han som forlater all din misgjerning, som leger alle dine sykdommer."

"Han som forløser ditt liv fra graven, som kroner deg med miskunnhet og barmhjertighet."

Når Gud forlater et menneske alle dets synder og leger alle dets sykdommer, er dette menneske ikke bare skjermet fra vreden og fordømmelsen, men også gjenstand for den mest ubegripelige kjærlighet fra Guds side – den store, guddommelige kjærlighet som overgår all kunnskap. Guds kjærlighet er som den ømme mors kjærlighet til sitt lille barn, og som den elskende brudgommens kjærlighet til sin brud.

Skriften har mangfoldige vitnesbyrd om dette. "Det blir glede i himmelen over én synder som omvender seg," sier Jesus selv (Luk. 15). Og i Jesaja 62, 4-5 heter det: "Som en brudgom gleder seg over sin brud, skal din Gud glede seg over deg – du skal kalles Min Lyst – for Herren har sin lyst i deg."

Og i Jeremia 32, 40-41 sier Herren om sitt folk: "Jeg vil opprette en evig pakt med dem, at jeg ikke vil dra meg tilbake fra dem, men gjøre vel mot dem. Og frykt for meg vil jeg legge i deres hjerte, så de ikke skal gå bort fra meg. Jeg vil glede meg over dem og gjøre vel mot dem."

Slik en krone av gull omslutter og pryder hodet, slik er enhver som tror, omsluttet av Guds inderlige kjærlighet, miskunn og barmhjertighet. Ikke bare er hans sjel frelst fra evig ulykke – "gjenløst av en nær slektning" – men også hans timelige liv er gjenstand for den samme frelsers og venns særlige omsorg. Det hebraiske ordet for å «utløse» betyr nemlig en slektnings gjenløsing og omsorg for en som står ham nær.

Til denne Guds kjærlige omsorg hører også det som nevnes i vers 5–7: "Han som metter din sjel med det som godt er, så du blir ung igjen likesom ørnen."

Likesom ørnen blir fornyet når den har mistet de gamle fjær og de nye vokser ut, slik fornyes også vi når Herren trøster og oppliver vår sjel. Og om ikke Herren selv gir troens gave, er det umulig for oss å tilegne oss noen virkelig trøst og fred. Han er "troens opphavsmann og fullender" (Hebr. 12).

"Herren handler rettferdig, han gir rett til alle undertrykte."

Når mektige fiender på det mest bitre spotter oss, mesterlig forvrenger våre ord og frekt beskylder oss for å være villfarne eller falske kristne, og vi tier – skjønt det ville være en enkel sak for oss å gjendrive deres beskyldninger – da skal Gud selv føre vår sak igjennom til seier. Og våre motstandere, hvor mektige og listige de enn er, skal avsløres for alle menneskers øyne. Vi får lov til å erfare Herrens trofasthet, så sant vi bare kan tro og være stille og vente på ham.

Hvor trofast og omsorgsfullt åpenbarte vel ikke Herren seg da han "lot Moses se sine veier, Israels barn sine gjerninger." Det er vår lykke, at heller ikke vi behøver å sveve i usikkerhet om hva Guds vilje og mening er med oss.

Gud har selv åpenbart seg på jorden. Han har gjort sitt besluttede råd til vår frelse kjent, og har dessuten, ved sine mektige gjerninger, bevist at han er Herren, den allmektige. Det er derfor ikke nødvendig for oss å gjette oss frem til Guds tanker. Alt jeg behøver, er å undersøke i hans ord, så kjenner jeg hans sinnelag like grundig som om jeg selv hadde vært i himmelen og talt med ham personlig. For han har selv vært på jorden og talt med oss.

"Akk ja!" vil kanskje noen sukke – "Gud er nådig mot sine venner, og for dem er det en trøst at han har åpenbart sin vilje, men ikke for meg. Jeg er kastet bort fra hans åsyn. Jeg hører hans trusler og føler hans vrede. Jeg søker ham i ordet, men det smaker ikke og styrker meg ikke. Jeg søker ham i bønnen, men får aldri noe nådig svar. Herren har fullstendig vendt seg bort fra meg!"

Hvem er det som har malt dette bildet av Gud for deg? Det har djevelen og ditt løgnaktige hjerte gjort. Det er et fullstendig falskt bilde av Gud, ja et bilde av djevelen selv du har for dine øyne. Se, hvor annerledes Guds ord fremstiller Guds hjertelag:

"Herren er barmhjertig og nådig, langmodig og rik på miskunnhet. Han går ikke alltid i rette, og gjemmer ikke på vrede for evig."

Vel kan Herren for en tid gå i rette med deg. Vel kan han i vrede skjule sitt ansikt for deg, og gjøre det ganske lenge, men det er umulig at han skulle gå i rette med deg eller være vred på deg for evig. Det ser vi klart, både i Guds ord og fra all hans ledelse med Israels barn.

De eneste han har vendt seg bort fra for evig, er de stolte foraktere som bestandig sto ham imot. Men han vendte seg aldri bort fra dem som bøyde seg for hans tukt, ropte til ham i deres hjertes nød, og som hadde som høyeste ønske å være hans barn.

"Se på de gamle slekter, og gi akt, "sier Sirak, "hvem satte sin lit til Herren og ble til skamme? Og hvem holdt fast ved hans frykt og ble forlatt? Eller hvem påkalte ham uten å få svar? For Herren er nådig og barmhjertig og forlater synder og frelser i nødens tid. Vé et motløst hjerte, fordi det ingen tillit har!"

Ja, ve den som vil tro sitt hjerte og sine følelser! Ve den som, stikk i strid med sine følelser, ikke vil tro Gud! Hør hva Herren selv sier: "I det høye og hellige bor jeg, og hos den som er knust og nedbøyd i ånden, for å gjøre levende de nedbøydes ånd og gjøre de knuste hjerter levende. For ikke til evig tid går jeg i rette, og ikke for alle tider er jeg vred." (Jes 57,15–16).

Stans og lytt! Er ikke dette Guds eget ord? Så tro det slik det står, og gjør ikke Gud til en løgner! Som før sagt: Han vil nok gå i rette med oss, men ikke for evig.

Han gikk i rette med den kanaaneiske kvinnen så lenge at han til slutt kalte henne en hund. Men hun ga ikke opp. Ifølge ryktet hun hadde hørt, skulle hans hjerte være fullt av kjærlighet, og til dette appellerte hun, idet hun tok ham på ordet og sa: "Det er sant, Herre! Men de små hundene eter jo av smulene som faller fra bordet hos deres herrer." Da kunne ikke lenger Jesus stille seg avvisende overfor henne. Da smilte hans hjerte i kjærlighet, og han utbrøt: "Kvinne, din tro er stor! Det skal skje deg som du vil."

Det ligger en lidenskapelig klang i disse ordene fra vår frelser. Det er lett å legge merke til at kvinnens utholdenhet og faste tillit frydet ham. Vi ser her hvordan hans hjertelag er, også når han går i rette med oss. Og vi forstår at den største glede vi kan gjøre ham,er å tro ham, også når han skjuler sitt ansikt for oss.

For alt i verden – ikke la Satan få lov til å forvrenge Guds bilde for deg. Her ser du det virkelige bildet: "barmhjertig og nådig er Herren, langmodig og rik på miskunnhet."

"Men," sier du, "jeg tviler egentlig ikke på at Gud i seg selv er rik på miskunnhet. Jeg tviler heller ikke på at han nok skulle være nådig mot meg, om jeg bare sto i det rette forhold til ham. Det er mine synder, min likegyldighet osv., som er grunnen til at han må vende seg bort fra meg."

Men hør da hva David sier videre: "Han gjør ikke med oss etter våre synder, og gjengjelder oss ikke etter våre misgjerninger."

Dette er da en tydelig tale. Det er en tale så full av nåde, så rik på trøst, at vi aldri kan fryde oss nok ved det, og aldri takke og prise ham for det slik vi burde. Det er selve evangeliet dette, at Gud ikke handler med oss etter våre synder, men etter sin Sønns fortjeneste.

Herren har en gang handlet med én etter våre synder, og gjengjeldt ham etter våre misgjerninger. "Ham som ikke visste av synd, har Gud gjort til synd for oss – våre sykdommer har han tatt på seg, og våre piner har han båret – Herren lot den skyld som lå på oss alle, ramme ham – han ble såret for våre overtredelser, knust for våre misgjerninger – det var Gud som i Kristus forlikte verden med seg selv, så han ikke tilregner dem deres overtredelser." Dette er grunnen til at de største syndere har fått nåde, og dette er grunnen til at de største gjerningshelgener er blitt fordømt.

Det finnes nemlig mennesker som Gud vil handle med etter deres synder. Det er de menneskene Paulus taler om når han sier: "Den som har gjerninger, får ikke lønnen av nåde, men som noe han har fortjent." De har selv valgt denne veien og derfor ikke gitt Guds Sønn den ære som tilkommer ham. "Den derimot

som ikke har gjerninger, men tror på ham som rettferdiggjør den ugudelige, han får sin tro tilregnet som rettferdighet." (Rom. 4).

Om denne tilregnede rettferdighet taler vers 11 i Salme 103: "For så høy som himmelen er over jorden, er hans miskunnhet mektig over dem som frykter ham."

Dette er et mektig bilde Guds Ånd her benytter seg av. Tenk! Så høy som himmelen er over jorden – dette er en avstand som intet menneske kan måle. Og dog står det her at like stor er Herrens miskunnhet over dem som frykter ham.

Nå er saken den, at himmelen er så høy over jorden at all jordens ujevnheter ikke har noen betydning. For oss vil det være en stor avstand fra dalens bunn til fjellenes topp, men vær viss på at ingen fjelltopp når opp til himmelen og gjør noen forskjell der. På samme måte er det med våre synder og Guds nåde. For oss kan syndene tårne seg opp som mektige fjell, men Guds miskunnhet er så høyt over dem alle som himmelen er over jorden. Derfor har vår synd ikke den minste innflytelse på nåden.

Tenk om det motsatte var tilfelle – at Guds nåde ble tilregnet oss når vi hadde gjort oss fortjent til den, og ble nektet oss når vi var kommet til kort. Da var sannelig rettferdighet å få ved gjerninger, og Skriftens tale om nåden og forsoningen ville være falsk lære.

Da ville de være dårer og løgnere alle sammen: Jesus, som sier om sine skrøpelige disipler at de var rene, helt rene; Paulus, som sier: "Er det av nåde, da er det ikke mer av gjerninger"; og David, som her sier: "så høy som himmelen er over jorden, er hans miskunnhet mektig over dem som frykter ham."

Disse skriftens vitnesbyrd bekrefter Luthers ord, når han sier: "Vi bør se for oss Kristi rike som en mektig hvelving, som brer seg ut over oss og skjuler og beskytter oss mot Guds vrede – ja, som en utstrakt himmel, hvorfra nåde og forlatelse lyser oss i møte og fyller opp hele verden, slik at alle våre synder knapt nok er å regne som en liten gnist mot det store, dype hav. Skjønt de trykker oss, kan de dog ikke skade oss, men må for nådens skyld blåses bort som støv og bli til intet."

Om nå mitt arme, urolige hjerte ennå fordømmer meg, fordi jeg ikke føler Guds nåde der inne, og den arge Satans glødende piler i tusentall gjennomborer min samvittighet, så er dog Gud større enn mitt hjerte, ja tusen ganger større enn alle mine tanker, følelser og meninger. De er i forhold til Guds ord som flyvende sandkorn, strø og strå mot et mektig fjell.

Skulle strå og støv kunne velte fjellet? Nei! Så skal heller ikke mitt arme hjertes tanker og følelser kunne rokke ved Guds nåde, eller gjøre hans ord og løfter til intet. Så høy som himmelen er over jorden, er hans miskunnhet mektig over dem som frykter ham.

"Over dem som frykter ham," sto det. Ikke mindre enn tre ganger i denne salmen gjentas disse ordene. Dermed er alle andre utelukket fra den nåden det her tales om.

"Dem som frykter ham" – hvem er disse menneskene?

Det er elendige mennesker! Men slike som selv er kommet til erkjennelse av dette. Elendige mennesker som totalt mislykkes i å være slik de gjerne ville og

burde være. Det er mennesker med sårede samvittigheter og forsakte hjerter, som et eneste strengt ord fra Herren er nok til å skremme. Ikke desto mindre kan de godt være troende mennesker. Nettopp fordi de er frelst, ser de hvordan de burde være, og de frykter.

I Sal 2,11 står det: "Tjen Herren med frykt, og juble med beven!"

Og i Sal 147,11: "Herren har behag i dem som frykter ham, som venter på hans miskunn." Vi ser her at det å frykte Herren ikke er det samme som gudsfrykt, men derimot frykt i bokstavelig forstand. Og dog, så er det en frykt som finnes hos de troende, de som har sin glede i Herren og gjerne vil tjene ham.

Den sanne gudsfrykt tillater ikke et menneske å bli tilfreds med seg selv. Den som har mottatt barnekårets ånd, vil alltid frykte for sitt onde og svikefulle hjerte, for sine synder og for å ha mishaget den hellige Gud.

Ved disse tre gjentakelsene av ordene "dem som frykter ham", er dommen falt over alle som er så tilfreds med seg selv at de tar så lett på hva Herren har sagt, at det ikke en gang faller dem inn å frykte ham. De sover så fast – men deres undergang slumrer ikke.

De som frykter Herren, og derfor ser på seg selv som de usleste av alle, så usle at de knapt nok vet om de tør å løfte sitt hode og av hjertet være glade – over dem hvelver Guds miskunnhet så høyt som himmelen er over jorden. Den er like uforanderlig i deres beste som i deres verste øyeblikk. Forøk troen hos oss Herre, og åpne våre øyne!

"Så langt som øst er fra vest, lar han våre misgjerninger være langt fra oss."

Dette er igjen et bilde så mektig, at våre tanker står stille. Hvordan skulle øst og vest noen gang kunne møtes? Det vil i evighet forbli en umulighet. På samme måte skal alle våre synder for evig være fjernet fra oss. Min synd skal aldri mer kunne nå meg. Slik sier Jesus det selv: "Sannelig, sannelig sier jeg dere: Den som hører mitt ord og tror ham som har sendt meg, han har evig liv. Han kommer ikke til dom, men er gått over fra døden til livet." (Joh 5,24).

Summen av alt dette blir at vi er Guds barn, og Gud for evig vår kjærlige og trofaste Far. Dette skjønne bildet benyttet David seg av i det følgende vers: "Som en far forbarmer seg over sine barn, forbarmer Herren seg over dem som frykter ham."

Betrakt forholdet i et hjem. Barna synder igjen og igjen og må bestandig tuktes og irettesettes. Men de blir ikke av denne grunn vist bort fra hjemmet. Bestandig får de forlatelse på nytt, og dessuten mat, klær og alt de ellers behøver. Slik handler også vår himmelske Far med dem som frykter ham. Vel kan han tukte dem, men aldri forkaste dem.

Det er den evige Far selv som i Salme 89 sier, at "dersom hans barn forlater min lov og ikke vandrer etter mine bud, dersom de krenker mine forskrifter og ikke holder mine befalinger, da vil jeg hjemsøke deres synd med riset og deres misgjerning med slag. Men min miskunn vil jeg ikke ta fra ham, og min trofasthet skal jeg ikke svikte. Jeg vil ikke bryte min pakt og ikke endre det som gikk over mine lepper."

Ja, til og med en fortapt sønn, sier Jesus – en som på uverdig måte har sløst bort sin eiendom i selskap med horer – blir av sin far mottatt med en

så ubeskrivelig barmhjertighet, kjærlighet og glede når han, drevet av nøden, igjen vender tilbake til hjemmet, at det til og med gjøres i stand en gledesfest fordi han kom hjem.

Og i Jesaja 49, 15, sier Herren selv disse merkverdige ord: "Glemmer vel en kvinne sitt diende barn, så hun ikke forbarmer seg over sitt livs sønn? Om også de glemmer, så glemmer ikke jeg deg."

Som en begrunnelse for at Herren slik bestandig forbarmer seg, sier David i vers 14: "For han vet hvordan vi er skapt, han kommer i hu at vi er støv."

Han vet at vi gjennom Adams fall er helt og fullt fordervet, så fordervet at vi av oss selv ikke er i stand til noe annet enn å synde. Han kommer i hu at vi er støv, derfor må han også uopphørlig forbarme seg over oss.

De øvrige versene i denne herlige salmen bør vi også legge oss på hjerte. De åpenbarer seg delvis for oss gjennom den daglige erfaringen.

"Menneskets dager er som gresset, som blomsten på marken, slik blomstrer han. Når vinden farer over ham, er han ikke mer, og hans sted kjenner ham ikke lenger. Men Herrens miskunnhet er fra evighet til evighet over dem som frykter ham, og hans rettferdighet når til barnebarn, for dem som holder hans pakt og dem som husker hans bud, så de gjør etter dem."

Og til slutt: Lov Herren, alle dere troende som kjenner og nyter hans nåde, og under alle livets omskiftelser har deres lykke i dette. Lov ham og la hans navn bli æret ved at dere bestandig tror ham, flittig bekjenner ham for mennesker og i kjærlighet tjener dem som trenger deres tjeneste, samt tålmodig lider den smerte det er å korsfeste kjødet.

Ja. "Lov Herren, alle hans hærskarer, dere hans tjenere som gjør det han vil! Lov Herren, alle hans gjerninger, på alle steder hvor han hersker! Min sjel, lov Herren!"

Enken i Sarepta – 1. Kong. 17

Det var så fredfylt og godt, så skjønt og høytidelig i enkens hus. For tiden nøt hun den store nåde og ære av å huse profeten Elias, den største og mest hellige Guds mann i sin samtid, under sitt tak.

Og i dette huset hadde de opplevd så store og underfulle bevis på Guds nåde, allmakt og faderlige omsorg, større enn noe annet sted, Israel inkludert. «Sannelig sier jeg dere», sier Jesus, «det var mange enker i Israel i Elias' dager, den gang himmelen var lukket i tre år og seks måneder, da det ble stor hungersnød over hele landet. Men ikke til noen av dem ble Elia sendt, bare til en enke i Sarepta i Sidons land.»

Denne utvalgte enken fikk gjennom profetens munn, det nådefulle tilsagnet fra Herren, at «melkrukken ikke skal bli tom og oljekruset ikke skal mangle olje helt til den dagen Herren sender regn over jorden.» Og hver eneste dag fikk hennes undrende øyne oppleve at underet fant sted. Hun som kun for kort tid siden hadde sett hungersnøden i øynene, kunne nå se fremtiden trygt i møte, mens tusener rundt omkring henne var i ferd med å forsmekte.

Den som har opplevd en underfull redning fra den visse død, kan så sent som et halvt århundre senere fremdeles røres til tårer når han taler om det. Hvor mye større må da ikke gleden og takknemligheten ha vært umiddelbart etter at begivenheten fant sted.

Her er det imidlertid noe enda større, en vedvarende strøm av underfull hjelp, som dag for dag var et bevis for enken om Guds nærvær og Guds særlige nåde over hennes hus. «Melkrukken ble ikke tom, og oljekruset manglet ikke olje, slik som Herren hadde talt gjennom Elia.»

Den høye gjesten i enkens hus gjorde ved sitt nærvær den ringe boligen til en helligdom, et aller helligste, hvor Elia, Guds store profet, bodde, og hvor undere skjedde på hans ord. Israel hadde mistet ham, enken i Sarepta hadde ham, han som ikke lenge etter, for til himmelen i en ildvogn. Mens Herrens vrede langsomt modnet over Israel, bodde Elias i stillhet og ubemerket hos en enke.

Hvilket lys har vel ikke blitt spredt ved «Elias' ånd og kraft» i den lille hytta i Sarepta! Hvilke nyttige lærdommer har ikke den hellige mannen gitt sin vertinne, og hvilke bønner er vel ikke blitt bedt i hennes hus! Og hvilken fryd det må ha vært for henne å daglig sitte ved hans føtter, som hadde formidlet Guds nådige hjelp i hennes nød, og høre den fromme og vise Guds mann utlegge de himmelske sannheter.

Han som sammen med Moses kom til syne i herlighet på forklarelsens berg og talte med Jesus om hans bortgang som han skulle fullbyrde i Jerusalem, har sikkert også talt om den kommende Messias i hytta i Sarepta. Han har sikkert lest og forklart Skriftens utsagn om ham, og nå og da stemt i en lovsang til Guds ære. Så fredfylt og skjønt, stille og høytidelig var det hos enken i Sarepta.

Men hva skjer? Uten varsel viser det seg en sky over hennes bolig. Den vokser i størrelse, det mørkner mer og mer, før styrtregnet bryter løs. Hennes sønn blir syk og dør. Hennes eneste, elskede sønn, som var ekstra dyrebar for henne nå, etter at han så underfullt hadde unnsluppet hungersnøden. Han begynner å klage seg og hans tilstand forverres time for time. Etter noen dagers forløp er et lykkelig hjem blitt forvandlet til en sorgens og tårenes bolig.

Vi vet at ingenting, verken sorg eller glede, møter oss uten at Herren er med. Vi vet at han teller hvert hår vi har på hodet, og at ingen spurv faller til jorden uten at vår himmelske Far er med i det. Derfor spør vi: Hva var Herrens hensikt med den harde hjemsøkelsen han lot ramme dette lykkelige hjem?

Når vi ser hvilke følger det fikk, aner vi hva som var hensikten. En gjennomgripende forandring skulle via denne veien virkes i enkens sjel. La oss høre Bibelens fremstilling av hva som skjedde.

«Men en tid etter hendte det at sønnen til konen som eide huset, ble syk, og sykdommen ble så svær at det til slutt ikke var livspust i ham. Da sa hun til Elia: Hva har jeg med deg å gjøre, du Guds mann? Du er kommet til meg for å minne meg om min synd og la sønnen min dø.» (1 Kong 17,17–18).

Hva er det vi hører her? Hadde hun ennå aldri fått gjort opp for sin synd med Gud? Var hun en from kvinne, og hennes hus en helligdom, uten at hennes synder noen gang hadde blitt dratt frem i lyset? For en overraskende oppdagelse! Den var dyrt kjøpt, men nødvendig, dersom hennes sjel skulle bli frelst.

Hun var uten tvil en gudfryktig kvinne, men – slik det ser ut – kun i samme betydning som Lydia, purpurkremmersken fra Tyatira, og Kornelius var det. Om dem sier Skriften, før deres omvendelse og før de ennå var født på ny, at de fryktet Gud.

Hennes kjennskap til Gud var av den karakter Jesus taler om når han sier: «Vi åt og drakk for øynene dine, og du lærte på gatene våre. Men da skal jeg åpent si til dem: Jeg har aldri kjent dere» (Luk 13,27; Matt 7,23).

Det eneste kjennskapet med syndere som Jesus vil kjennes ved, er det som stiftes mellom Frelseren og en fortapt synder som blir frelst. Gud er en nidkjær Gud. Han har sendt oss sin Sønn til et offer for våre synder, og anerkjenner derfor kun dem som gir Lammet den ære som tilkommer ham.

Dersom man ikke er i nød over sin synd – den synd som vår Frelser sonet med sitt blod – da har man en innbilt tro. Så lenge man finner trøst i seg selv, er man utsatt for et bedrag dersom man mener om seg selv at man tror på Kristus.

Vi vender imidlertid tilbake til enken. På en måte hadde hun samfunn med Gud, men dette samfunnet hvilte ikke på det rette grunnlaget. Hun tjente Herren, men mer lik den Simon som innbød Jesus til å sitte ved sitt bord, enn den synderinnen som vætet hans føtter med sine tårer. Hun kjente til Guds

kjærlighet og omsorg, men ennå ikke til hans nåde og barmhjertighet, fordi hun ennå ikke hadde sett seg selv som en synder.

Og de følelsene av fryd og forundring som fylte hennes sjel når hun tenkte på den velsignelsen og underfulle hjelpen hun nettopp hadde mottatt fra Gud, har unektelig virket søvndyssende på hennes sinn og ytterligere styrket henne i det selvbedraget og selvsikkerheten som ligger i blodet på oss alle. De nevnte religiøse følelsene strødde sand og blomster på hennes hjertes grav, som innvendig var full av urenhet. Hennes fortreffelighet forhindret henne fra å se sitt hjertes virkelige tilstand.

«Om ikke den kjære enke», sier Krummacher, «med all sin fromhet skulle gå glipp av himmelen, måtte Den Hellige Ånd, som allerede hadde vært virksom i hennes liv, gå kraftigere til verks for å lære henne hva nåde er.»

Men hvordan kunne dette skje uten at hun først ble ført til en levende erkjennelse av sin synd? Hennes egen fromhet måtte rives ned, og det skjedde slik vi her har sett.

Hun hadde sett på de underfulle velsignelsene hun daglig nøt, som et bevis på sin nådestand. Da dette plutselig ble forvandlet til en bitter hjemsøkelse, brøt hennes tro sammen – et tydelig bevis på arten av hennes tro, og på hvilket grunnlag den hvilte.

Tanken om hennes synd trengte seg på: «Hva har jeg med deg å gjøre, du Guds mann? Du er kommet til meg for å minne meg om min synd og la sønnen min dø.»

Tidligere hadde hun vært fullstendig taus om sine synder, og det virket for henne som om Gud heller ikke la merke til dem. Men nå var Gud kommet så nær at hun var begynt å beskjeftige seg med sin synd.

Det er en bemerkelsesverdig tankegang bak enkens ord. De avslører på en fin måte hvordan et menneske kan være uvitende om sine egne synder. Gud – den hellige, alvorlige Gud – er så fjern for dem at de ikke regner med ham.

«Du er kommet til meg for å minne meg om min synd», sa enken til Elias. Tankegangen er denne: Du som er en Guds mann, har ført Gud inn i mitt hus. Du som bestandig har Gud med deg, er skyld i at jeg har fått ham så nær innpå livet. Om du ikke hadde kommet inn i mitt hus, ville Herren aldri ha lagt merke til en ubetydelig jordorm som meg. Det er i lyset av ditt hellige selskap at mine synder er blitt så fremtredende at Gud ikke kunne komme i min nærhet uten å vredes over dem.

Dåraktig tale! – ja vel – men likevel en tale som kunne få englene til å gråte gledestårer eller le i usigelig fryd. For slik hun står der, forferdet og sorgfull og ribbet for alt, har den gjerningen begynt i hennes hjerte som i sannhet kan gjøre henne lykkelig.

Et eneste levende inntrykk av Guds nærvær var altså nok til at en sovende samvittighets fred ble byttet ut med frykt og angst. I beretningen om Peters fiskefangst finner vi et tilsvarende eksempel.

Peter satt i sin båt og lyttet til talen Jesus holdt til folket på stranden. Dette var nok en tale som både var kraftig og rammende, og likevel var det ingenting i den som rammet Peters slumrende sinn. Det var alt sammen så godt å høre,

og han nøt å sitte stille og lytte. Men så kom det øyeblikket da Peter forferdet faller ned for Jesu knær og bryter ut: «Herre, gå fra meg, for jeg er en syndig mann!» (Luk 5).

Hva hadde skjedd? Ikke noe spesielt skrekkinnjagende, men kun det underet at en stor mengde fisk ble fanget i Peters garn. Men da gikk det opp for ham hvem det var han hadde om bord. Han visste det vel egentlig godt før også, men hadde ikke for alvor gjort det klart for seg.

Nå ble det en levende virkelighet for ham at det var den allmektige Gud selv, han som alene kan befale over fiskene i dypet, som satt i hans båt. Og straks blir han grepet av frykt.

Hans synder stod for ham i all sin gru – de samme synder som han før ikke hadde skjenket en tanke. Nå så han synden i et lys han aldri før hadde sett dem i. Nå var Gud blitt en redsel for ham, slik han var det for Adam, da Herrens røst nådde hans øre – og derfor ba han: «Herre, gå fra meg, for jeg er en syndig mann!»

Slik vil det alltid gå så lenge vi ennå ikke har vært i «rettssalen» hos Gud med våre synder, og fått hans nådige forsikring om forlatelse. Om bare Gud kommer i vår nærhet, er det slutt med vår fred. Mot syndere er Gud en fortærende ild. Derfor skal de som ikke er på god fot med dommeren vende seg hit og dit når han kommer for å unngå å tre frem for hans ansikt. De skal rope til fjell og klipper: «Fall over oss og skjul oss for hans åsyn som sitter på tronen, og for Lammets vrede.» (Åp 6,16).

Hvilken fryktelig blindhet, hvilken mørkets makt over sinnet vitner det da ikke om, om man her i tiden kan gå fullstendig uberørt for den samme Herrens øyne, ikke se sine synder og ikke ha fått sitt regnskap gjort opp med Gud! Og hvilken lykke det er å i tide bli vekket opp fra sin søvn i synden og få et årvåkent sinn.

Vekkelser, åndelige vekkelser, er i virkeligheten noe av det mest underfulle og herlige man kan tenke seg. Et menneske blir mottagelig for åndelig påvirkning. Det begynner for alvor å se hva det aldri før har sett: sin syndige natur, sin indre urenhet og fordervelsens avgrunn i sitt hjerte. Det forferdes like mye over dette som over de grovere syndene. Hvilken nådefull og nødvendig erfaring dette er!

Synder er det ikke mangel på hos oss; feilen er bare at vi ikke ser dem. Selv det frommeste mennesket på jorden, har så mye synd at om han fikk se alt på én gang, ville han dø av forferdelse og fortvilelse og fare til helvete. Det er en Guds nåde at ingen får se all sin synd på én gang, men at de som er vekket, bare får se den litt om gangen.

Hvordan skal det da gå dem som vegrer seg ved å la seg vekke, som skyr lyset og ganske rolig turer frem i sin forblindelse, helt til de til slutt farer herfra med uoppgjort regning? De skal møte Gud, enten de vil det eller ei, og da skal de forferdes. For det er umulig at en synder skulle unngå å forferdes over sin synd.

Før eller senere, enten her i tiden eller i evigheten, skal hvert menneske stå ansikt til ansikt med sin synd og forferdes. Hvor det er synd, vil det bli sorg. Det

er en lykke når dette skjer her i tiden, mens det ennå er mulighet for å få saken ordnet. Også dette kan vi lære av enken i Sarepta.

Den viktigste av de lærdommene som ligger gjemt i denne enkens historie, er imidlertid den, at også fromme og religiøse mennesker kan være på en vei som fører til smerte. Det er en lærdom som spesielt Jesus har understreket, men som mange ikke vil forstå eller regne med.

Beretningen viser jo at også et religiøst og gudfryktig menneske kan være utenfor Guds rike. Slik som denne enken, som satt så andektig ved Elias' føtter og lyttet til sannhetens ord, kanskje rørt til tårer over Guds store kjærlighet, nåde og makt. Hun satt der fullkommen rolig og uanfektet, skjønt hun aldri hadde fått gjort opp regnskapet for sin synd med Gud.

Historien viser at også et rettferdig og gudfryktig menneske kan være så forblindet at det overhodet ikke ser sin synd, men innbiller seg at alt er i orden. Det kan høre de mest alvorlige sannheter bli forkynt, og likevel føle seg fullkommen trygg.

Denne forferdelige forblindelsen ble for enkens vedkommende, ytterligere forsterket av de mange bevisene på Guds kjærlighet og nåde hun hadde erfart, og den følelsen av glede og takknemlighet hun følte for dette.

Her taler vi ikke om hyklere som Judas, med en fromhet som ikke er oppriktig. Her taler vi om mennesker som har alt som hører til gudsfrykt, men mangler selve livet. De har ikke blitt født på ny av Guds Ånd.

Vi har i Det nye testamentet flere slike eksempler. Om Kornelius står det at han var en from mann som fryktet Gud, ga mange almisser til folket og alltid ba til Gud (Apg 10). Og likevel, så kunne ikke Kornelius bli frelst uten at Peter ble tilkalt og forkynte ham ordet om syndenes forlatelse i Jesu navn. Men da falt også Den Hellige Ånd på alle som hørte ordet.

Så nødvendig var denne opplevelsen for Kornelius, at da han ikke på noen annen måte kunne få den nødvendige veiledningen, måtte Gud sende ham en engel fra himmelen for å si ham hvor den mannen befant seg som var i besittelse av det budskapet han behøvde. Og dog var Kornelius en from mann som fryktet Gud, ga mange almisser og alltid ba til Gud.

Nikodemus var medlem av det strengeste religiøse partiet i Israel. Det var også blitt så viktig for ham å komme i kontakt med Jesus, at han oppsøkte ham om natten mens de andre sov. I sin innledning til samtalen ga han uttrykk for sin innerste overbevisning med ordene: «Rabbi, vi vet at du er en lærer kommet fra Gud.» Men Jesus sier likevel til ham at ingen kan komme inn i Guds rike slik han er. Han må først bli født på ny.

Et av de skjønneste og mest lærerike bildene på dette forholdet, finner vi i Luk 7,36–50. Der maler Jesus for oss bildet av to slags fromhet, som alltid vil finnes der hvor Kristi ord forkynnes.

Mens de andre fariseerne forfulgte Jesus, er Simon så from at han inviterer Jesus til å spise hos seg. Under måltidet kommer hans strenge oppfatning av begrepet hellighet til syne, ved at han ikke finner det passende for en hellig mann å komme i berøring med et syndig menneske. Selv tjente han Jesus med en god gjerning ved å gi ham mat og drikke.

Samtidig ligger det ved Jesu føtter en sønderknust synderinne. Hun væter hans føtter med sine tårer og tørker dem med sitt hår. Hun kysser hans føtter og salver dem med kostbar salve.

Da kommer Jesus med følgende lignelse: «En pengeutlåner hadde to skyldnere. Den ene skyldte ham fem hundre denarer, den andre femti. Men da de ikke hadde noe å betale med, etterga han dem begge gjelden. Hvem av dem vil elske ham mest?» Simon svarte og sa: «Jeg antar den som han etterga mest.» Han sa til ham: «Du dømte rett!» Så vendte han seg mot kvinnen og sa til Simon: «Ser du denne kvinnen? Jeg kom inn i ditt hus, og du ga meg ikke vann til føttene. Men hun vætet føttene mine med tårer og tørket dem med håret sitt. Du ga meg ikke noe kyss. Men hun har ikke holdt opp med å kysse føttene mine fra den stund jeg kom inn. Du salvet ikke mitt hode med olje. Men hun salvet føttene mine med salve.» (Luk 7,41–46).

Og grunnen til denne forskjellen, sier Jesus, er at hun hadde fått flere synder forlatt. Derfor elsket hun mer, «men den som lite er tilgitt, elsker lite.»

Det er i samme stilling som denne kvinnen Herren ønsker at vi skal være: sønderknuste over våre synder, og salige alene ved syndenes forlatelse. Kristus og den uforskyldte nåden i ham skal være vårt alt, vårt liv og vår sang. Det var dette enken i Sarepta manglet. Og det er dette mange fromme og gudfryktige mennesker mangler i dag.

De har alt som hører til liv og gudsfrykt: bønn og sang, gode gjerninger, Guds underfulle hjelp og velsignelse, og det er alt sammen så skjønt og så godt. Det mangler kun én ting: erfaringen av synd og av nåde. De har aldri opplevd i omvendelsen til Gud å bli rådløse og ulykkelige over seg selv. De har heller ikke opplevd i troen på vår Herre Jesus å bli frigjort og lykkelige i ham.

Det selvbedraget de lever i, kan imidlertid være av grovere eller finere karakter. Noen vil si som dette: «Skal jeg da nødvendigvis måtte bli en verre synder enn hva jeg er, for å bli frelst? Jeg kan jo ikke føle meg verre enn hva jeg er. Om nå Gud har bevart meg fra synd, så er vel det en god ting!»

Stakkars forblindede menneske! Du behøver ikke å bli mer syndig for å bli sønderknust og fortvilet over deg selv. Det eneste du behøver, er å få øynene åpnet slik at du kan se din bunnløse fordervelse.

Ta for eksempel ditt forhold til det første bud. Frykter og elsker du Gud over alle ting? Mottar du din Frelser med den kjærligheten du skylder ham for det blod han utgytte for deg? Kysser du hans føtter og væter dem med kjærlighetens tårer? Synd er det sannelig ikke mangel på. Feilen er bare den, at du er blind og ikke kan se noen ting.

De fleste derimot, som ønsker å kalle seg kristne, men som kun er religiøse, vil sannsynligvis sverge på at de ikke søker sin trøst i noe av sitt eget, men føler seg som syndere som setter sin lit til Jesus alene. Vil slike mennesker i det hele tatt være i stand til å gjennomskue det selvbedraget de lever i? Da må de lære å skjelne mellom «sjibbolet» og «sibbolet».

Det finnes dog tydelige og bestemte kjennetegn på en kristen, men feilen er bare at de ikke akter på disse tegnene. Det er jo nettopp det karakteristiske ved den hemmelige døden, at evnen til å motta inntrykk er borte. «Det hjertet flyter

over av, det taler munnen», sier Jesus (Matt 12,34). Og du taler aldri om Kristus og nåden i ham! Tyder ikke dette på at det er andre ting som fyller ditt hjerte?

Det er ikke forbigående likegyldighet og adspredthet vi her taler om. Også en kristen kan til tider føle seg treg og likegyldig overfor det som ellers opptar ham mest: synden og nåden. Det er selve livsretningen det her dreier seg om.

Kan det være rett med din erkjennelse av synd og av nåde, når du først og sist og i det daglige, heller taler om alle mulige andre ting, kanskje til og med ting av kirkelig og religiøs art, men ikke om Frelseren, om nåden og troen på ham? Skulle ikke Kristus være den første og den siste, vår visdom, vår rettferdighet, vår helliggjørelse, ja, vårt alt?

At det her kreves mer enn munnens bekjennelse, og det faktum at det finnes mennesker som har den riktige bekjennelsen, men ikke lever etter den, er en annen sak. Hvor hjertet er fullt, følger bekjennelsen etter. Det som også kjennetegnet de beseglede på Sions berg, var da også sangen til Lammets pris, sangen som ingen andre enn de kunne lære.

Når det gjelder det som kjennetegner den sanne syndserkjennelsen, så er et av dens viktigste kjennetegn nettopp dette: at for den som tross alt kan tro nåden, er intet så dyrebart som Frelseren og ordet om ham.

Men også på en annen måte er det mulig å skille mellom den sanne syndserkjennelsen og den falske. Det er ikke de gudløses tilfeldige innfall av samvittighetskvaler vi her taler om. Den skiller seg fra sann anger ved at man nok vil slippe syndens følger, men man vil ikke omvende seg til Herren av hele sitt hjerte.

Det er om fromme mennesker vi her taler, mennesker som ikke lenger ønsker å vandre på de gudløses brede vei. Vi har nå sett at også blant dem finnes det noen som ikke står i det rette forholdet til Gud.

Disse menneskenes falske omvendelse skiller seg fra den sanne, blant annet ved at det bare er visse ytre synder de erkjenner og angrer. Dette gjør også de gudløse. Men hjertets skjulte ondskap lar man råde fritt. De kan derfor på samme tid finne tilfredsstillelse i de gode egenskapene de tross alt har, og slikt sett være inderlig tilfredse med seg selv.

Den sanne omvendelse derimot, angriper hele menneskets vesen. Den gjør at jeg, helt og fullt, blir en elendig, uverdig og ussel skapning. Jeg føler meg som en som Gud må vemmes ved, en forbryter som Gud har all rett til å være vred på. Kort sagt: jeg har det som Peter, da han forferdet falt ned for Jesu føtter, og Adam, da han skjulte seg for Herren mellom trærne i hagen. Min sovende samvittighets fred har blitt forstyrret.

I den falske omvendelsen kan jeg også slå meg til ro i håpet om at Gud vil være, eller en gang vil bli meg nådig. I den sanne omvendelsen derimot, har jeg ingen ro før jeg har fått visshet om Guds nåde og vennskap.

I den falske omvendelsen er det en enkel sak å angre sin synd. I den sanne omvendelsen synes man aldri å kunne angre den rett. I den falske omvendelsen får man trøst og fred i samme grad som omvendelsen lykkes. I den sanne derimot får man trøst nettopp når omvendelsen mislykkes fullstendig. For når

alle forsøk på å frelse seg selv blir oppgitt som fruktløse, står valget kun mellom to ting: enten å fortvile, eller motta nåde, slik som man er.

Når da evangeliets milde røst seirer i synderens hjerte og gir det trøst før han tenker at det er mulig, da står han fullkommen frigjort, rettferdig og salig i Kristus alene. Det er dette som er å bli avkledd sine egne klær og bli iført bryllupskledningen. Det var det som manglet hos mannen som hadde kommet inn i bryllupssalen, men som ble kastet ut i mørket utenfor.

Når hjertet slik har blitt ribbet for all egen trøst og ikledd Kristi rettferdighet, føler det en slik lettelse, fred, glede og kjærlighet at det umulig kan tie. Det må prise sin Frelser og bekjenne hans navn. Her har vi oljen og de brennende lamper som de uforstandige jomfruene manglet.

Det betyr mindre om troen fremdeles er kjempende og svak, om den mer er lik en rykende veke enn et skinnende lys, eller består mer av hunger enn i mettelse. Hovedsaken er at jeg stadig lengter etter nåden i Kristus og ikke lar meg nøye uten den.

Summen av alt hva loven og evangeliet sammen skulle utrette, var jo at jeg skulle bli utilfreds med meg selv og søke all min trøst i Kristus. Hvor dette finnes, er det liv, om også det kan synes som om alt godt mangler og at det onde strømmer over. På den annen side, hvor dette mangler, der er det nød, også om man har alt godt i rikelig mål. «Døm ikke etter synet, men fell en rettferdig dom.»

Om dette for noen synes å være en «hard tale», så er det likevel i samsvar med Kristi lære. Vi har ikke lov til å gjøre veien verken smalere eller bredere enn hva den i virkeligheten er. For øvrig, så er det kun for den *stolte Adam* at dette høres ut som en hard tale. For fattige syndere er det ingen hard tale at Jesus kan frelse det som er fortapt.

Hold deg derfor ikke unna lyset, selv om det avslører din fortvilte situasjon. Det er for din egen evige lykke. Blir ditt øye og ditt hjerte åpnet for sannheten, så blir ditt liv i fremtiden langt lykkeligere enn hva det til nå har vært. Store og herlige oppdagelser vil du gjøre. Riktignok begynner en slik forandring med sorg og bekymring. Men det er en bedrøvelse etter Guds sinn, som virker omvendelse og som ingen angrer (2 Kor 7,10).

Slik opplevde enken i Sarepta det også. Da hun så sin elskede sønn ligge kald og død på båren, sørget hun dypt, og enda mer fordi hun så på det som var skjedd som en straff, og fordi hennes synder var brakt like inn for Guds ansikt.

Men om sorgen var fordoblet, så ble gleden det også. Ikke bare fikk hun igjen lov til å motta sin elskede sønn fra Guds hånd, da barnet, ved Elias' inntrengende bønn fikk livet tilbake. Men det som mest av alt ble hennes store glede og lykke, var at hun gjennom alt dette kom i sann forening med Gud og til en levende tro på hans ord. Da utbryter hun: «Nå vet jeg at du er en Guds mann, og at Herrens ord i din munn er sannhet.»

Som også Krummacher bemerker, så kan det synes som om Elias tidligere har talt ord til henne som hun ikke har villet tro eller erkjenne å være ord fra Herren. Det har uten tvil vært tilfelle med sannheten om hennes sjels tilstand, om den sanne omvendelsen og troen. Dette må en Guds mann alltid holde frem

når han står overfor et selvrettferdig menneske. Men det får sjelden noen god mottakelse.

Nå var hun på samme tid sønderknust over sine synder og overbevist om sannheten av Elias' ord. Det neste måtte da bli omvendelse, forlik med Gud og et nytt, inderlig forhold til ham. Nå skulle hennes synder ikke ligge som et mørkt og truende bakteppe. De hadde blitt dratt frem i lyset, utslettet og tilgitt. Dette var i den dypeste forstand den lykken hun vant.

Den samme lykken vil Herren i dag gi til alle som er kommet inn i bryllupssalen uten å være iført bryllupsklær, om bare de vil lytte til hans advarsel. Vel er det smertefullt å bli frarøvet sin egen fromhetsdrakt og alt hva man hittil har funnet sin trøst i, men det er begynnelsen til et nytt og lykkelig liv.

Du har jo heller ikke før hatt noen sann fred i ditt hjerte. Du har heller ikke hatt den kraften til helliggjørelse som det er mulig å få, og som de troendes liv er et tydelig bevis på. De vender med glede ryggen til urettferdighet og verden, og vitner med ord og gjerning om Jesus, midt i en vrang og forvendt slekt.

Du derimot, er ikke i stand til noe av dette. Ditt hjerte er i virkeligheten fredløst og fremmed for Gud. Du er en trell under verden, og står der stum foran Gud. Du har ingen ord å komme med til Lammets ære og har ikke lært å synge den nye sangen.

Alt dette skyldes at du aldri rett har opplevd hva det vil si å være fortapt i deg selv, og derfor heller ikke hva det vil si å være frelst, frigjort og lykkelig i Kristus.

Sky derfor ikke lyset. Søk heller etter å få øye på det verste hos deg. Om du ikke har prøvd å frykte for deg selv, og aldri for alvor har gjort Davids bønn til din: «Ransak meg, Gud, og kjenn mitt hjerte! Prøv meg og kjenn mine mangfoldige tanker, se om jeg er på fortapelsens vei, og led meg på evighetens vei!» (Salme 139; Matt 13,10–15), ja, da er det ikke langt fra at du er hjemfallen til forherdelsens fryktelige dom.

Men om du blir rammet i din samvittighet, ribbet for alt ditt eget og fratatt hele din religiøse drakt – da gled deg og pris din Gud. Ved dette mister du ingenting, men får derimot alt når Jesus brer sin rettferdighet over deg og sier: «Vær frimodig, dine synder er deg forlatt!»

Var ikke synderinnen ved Jesu føtter tusen ganger lykkeligere enn den fromme Simon ved Jesu side? Og hvorfor? Hun hadde fått flere synder forlatt. Og så ikke Gud med større velbehag på henne, kledd som hun var i Kristi rettferdighet, enn på Simon, med all sin fromhet og lydighet?

Du skulle gjerne være glad om du selv kunne gjøre det du burde, og være det du burde være. Men tenk! Guds egen Sønn er kommet og har gjort alt det du burde gjøre. Han har gitt deg sin rettferdighet og står nå for Guds ansikt for deg. Skulle du da ikke være like lykkelig og glad, som om det var du selv som hadde gjort det? En slik rettferdighet var det synderinnen hadde.

En synder ved Jesu føtter – det er kjennetegnet på rett kristendom. «Det er ikke evangeliets oppgave å skape fromme mennesker», sier Luther, «men å skape kristne.»

En synder ved Jesu føtter – det er et syn som skaper glede hos Gud og hans engler. Og her finner et menneskehjerte sin høyeste lykke. Her gråter

man gledestårer. Her smaker og ser man at Herren er god. Man kysser hans gjennomborede føtter, fylt av den kjærlighet og glede som gjør at man kan si: I disse føtter er min fromme vandel. I Jesu gjennomstunge side er mitt fromme hjerte. I Jesu ansiktssved er min tilstrekkelige anger over synden.

Kort sagt: Jeg er intet. Han er mitt alt i alle. O, Jesus, la oss alltid ligge ved dine føtter. Amen.

Vannkarene – fylt til randen

Ingen er i en mer ulykkelig situasjon, eller er vanskeligere å frelse, enn et menneske med en falsk kristendom. Det finnes ingenting som i like stor grad kan forblinde og forherde et hjerte, og det finnes ikke noe sted der Guds Ånd har vanskeligere for å virke, enn hos et slikt menneske.

Det hadde vært bedre om det var fullstendig gudløst og hemningsløst levde ut alle slags synder og laster, enn å være fanget i en selvgjort tro eller en selvgjort gjerningshellighet. «Det var bedre om du var kald eller varm», sier Skriften.

Måtte alle som ved Guds store barmhjertighet har begynt å søke sannhetens og frelsens vei, vokte seg for å gå seg vill, slik at de blir sanne kristne, det vil si gjenfødte kristne. En kristendom man selv har skapt, er ifølge profetens ord bare kjøtt og bein, sener og hud, men ånden mangler (Esek 37,7–8). Ifølge Jesu ord kan den sammenlignes med å ta lampene sine og gå ut for å møte brudgommen, men uten å ha med olje.

Med andre ord: En slik kristendom er enten en kristen filosofi, intellektuelle spekulasjoner over kristne trossannheter, eller en selvgjort og behagelig gjerningshellighet.

Så sant du fremdeles er i stand til å frykte, så be! For din evige frelses skyld, be om at Gud må åpne øynene dine, slik at du kan se.

Ved hjelp av Skriftens tydelige ord, vil vi klargjøre hva som kjennetegner en sann omvendelse. Og hvor trygg er ikke den som holder seg til hva Gud har sagt. Men for å illustrere denne viktige sannheten og for at den skal feste seg bedre i minnet, vil vi først se på et bilde vi finner i en bibelsk fortelling, der Guds Ånd utvilsomt maler viktige lærdommer for oss. Det er fortellingen om bryllupet i Kana (Joh 2,1–11). I denne fortellingen vil vi spesielt stanse ved hvordan vannet ble forvandlet til vin.

«Nå sto der, etter jødenes renselsesskikk, seks vannkar av stein», sier teksten. Det er disse vannkarene som skal bli fylt med vin – men først med vann.

Hvem aner ikke straks bildespråket bak denne enkle opplysningen? Vannkar av stein, brukt ved jødenes renselse. Er ikke nettopp spørsmålet om renselse det viktigste for oss når vi vil komme til Jesus? Men disse vannkarene av stein var satt der til bruk ved jødenes renselse. Den historiske bakgrunnen er denne: Gud hadde gitt jødene mange forskrifter om vasking og renselse. I visse tilfeller skulle hele kroppen vaskes, ved andre anledninger bare føttene. Før man satte seg til bords, skulle hendene vaskes, og så videre.

Siden disse vannkarene var ment for religiøs bruk, kan man på en måte kalle dem religiøse vannkar. Renselsene det var snakk om, var jo beskrevet i Moseloven. Men denne loven var et forbilde med en dypere åndelig betydning. Steinkarene blir da et bilde på våre arme steinhjerter – kar som er både harde og skjøre på samme tid.

Men hvordan skjer det at disse steinkarene blir fylt med vin, symbolet på glede og styrke?

Jo, sier teksten, karene som sto der til bruk ved jødenes renselse, og som derfor utvilsomt hadde noe vann i seg, skulle på Herrens befaling fylles til randen. Dette var begynnelsen på underet.

Det er altså ikke snakk om helt tomme steinkar, og heller ikke kar som var ment for verdslig bruk eller legemlig behov. Derfor symboliserer de heller ikke mennesker, hvis liv bare er tomhet, men derimot mennesker med et visst religiøst preg. For jødenes renselse var riktignok en ytre renselse, men likevel en religiøs handling.

Disse steinkarene er derfor et godt bilde på mennesker som streber etter fromhet og gode gjerninger, eller det de i sin dårskap kaller helliggjørelse. Dette er mennesker som aldri har opplevd å dø under loven og bli gjort levende i Kristus, men som i stedet bare henger kunstig frukt på et tørt tre.

Passer denne beskrivelsen på deg? Det finnes mennesker som, enten gjennom en vekkelse eller som følge av oppdragelse og påvirkning fra kristne venner, slår inn på en slags from vei, men uten å ha gått gjennom den trange porten, uten å være født av Gud.

De lever nå et annet liv enn verden, det kan vi ikke benekte. Den som før bannet, banner ikke lenger. Den som før var uærlig i forretninger og livsførsel, er nå strengt samvittighetsfull i arbeidet sitt. Den som før levde fritt etter sine lyster, fører nå et moralsk uklanderlig liv, og den som før aldri brydde seg om Gud og hans ord, leser nå Bibelen daglig, ber sin morgen- og kveldsbønn, og kan til og med være ivrig etter å frelse andre.

Dette er steinkarene som er satt der til bruk ved jødenes renselse, men som aldri er blitt fylt til randen med vann, og derfor heller aldri er blitt forvandlet til vin.

Det kan variere hvor mye vann det er i disse karene. «Vannet i disse», sier Luther, «er lovens forståelse og innhold.» Det er lovens kraft i samvittigheten, og den knusende syndserkjennelsen som følger med.

Noen mennesker er akkurat nok vekket til å ikke finne fred i sine egne gjerninger, men prøver likevel å forhandle med Gud for å få ham til å senke kravene sine. De trøster seg dels med de kristnes svakheter, og dels med håpet om at de med tiden vil få kraft til å lykkes med å forbedre seg. De finner akkurat nok trøst til at de ikke kjører seg helt fast i arbeidet med sin omvendelse.

Samtidig har de såpass stor innsikt i lovens krav, at de ikke får ro i sinnet, men lever i en konstant kamp. Synden er for sterk for dem, Guds bud er vanskelige, og samvittigheten er tynget og urolig. I et slikt tilfelle er det en del vann i karet.

De derimot, som er så store hyklere at de bare ser på de ytre gjerningene – gjerninger de noenlunde klarer å oppfylle – er svært fornøyde og ved godt mot.

De gjør gode gjerninger med stort engasjement og finner stor trøst og oppmuntring i dem. Karet er tomt, og derfor gir det også fra seg en ganske klar lyd, slik tomme kar nesten alltid gjør.

De snakker ofte og gjerne om helliggjørelse og hvor nødvendig det er. At deres egen gjerningshellighet er sann helliggjørelse, tviler de ikke et øyeblikk på. Disse menneskene er lenger borte fra Guds rike enn selv de mest åpenlyse tollere og syndere. Hvis karene skal fylles med vin, må det først komme vann i dem.

Men hvordan blir vannet forvandlet til vin? Det er det store spørsmålet. Teksten vår forteller at Jesus befalte at karene skulle fylles med vann. For ham var det ikke nok at det var litt vann i dem. På hans befaling ble de fylt til randen, slik at vannet rant over ved den minste berøring.

Her aner vi noe av omvendelsens hemmelighet! Så lenge det ikke er mer vann i karene enn hva de lett kan romme, blir det ikke forvandlet til vin.

Så lenge du ennå kan bære byrden av lovens tyngde og syndens vekt, vil hjertet ditt forbli bundet i trelldom og frykt. Så lenge du fremdeles kan trøste deg med fremtidig forbedring, nye løfter og nye forsetter, fornyet alvor i bønnene og kampen din, så lenge vil du aldri få smake den sanne gledens vin. Så lenge du tenker på det du selv skal stelle i stand til din egen frelse, vil du aldri lære å kjenne den fullkomment frie og overstrømmende nåden i Kristus – den nåden som alene kan gjøre deg glad, fri og brennende i ånden.

Loven har nok pløyd dypt i hjertet ditt, men ikke dypt nok. Først når kravene fra den blir for overveldende for deg og du gir opp strevet ditt som håpløst, er det tid for Herren å gripe inn.

Han kan ikke gjøre noe før du stanser alt arbeidet ditt og sier til deg selv: «Nei, nå er det ute med meg. Uansett hvor mye jeg anstrenger meg, klarer jeg ikke å gjøre annet enn å synde. Jeg klarer ikke engang å be en alvorlig og inderlig bønn, og hjertet mitt er så håpløst ondt at alt jeg rører ved, blir forgiftet. Når jeg vil elske Gud, føler jeg bare en iskald likegyldighet overfor ham. Avgudene, derimot, kjenner jeg en brennende kjærlighet til. Når jeg burde frykte Gud og for hans skyld være like redd for synden som for selve døden, tar jeg overhodet ikke hensyn til ham og synder skruppelløst mot ham. Men verst av alt er dette: Når jeg prøver å be, blir bønnene mine min største synd. Jeg står for Guds ansikt med tusenvis av adspredte tanker og vender slik ryggen til ham.»

Først når synden, ved hjelp av budet, viser seg i sin grenseløse ondskap, først når karet er fylt til randen med vann, er Herrens time kommet til å forvandle vannet til vin. Og dette skjer ganske enkelt ved at Kristus blir åpenbart for sjelen din som den som er «lovens endemål til rettferdighet for hver den som tror.» Øynene dine blir åpnet, og i ett øyeblikk er alt som før skremte og forferdet deg, blitt din største glede og lykke.

I selve lovens strenghet finner du nå din største trøst, for nettopp de strenge kravene, gjør det klart for deg at alle egne forsøk på å tilfredsstille den må gis opp, og at du nå må bli frelst av nåde, av ren og skjær nåde. Du forstår nå at din grenseløse elendighet var nødvendig for at Kristus, og han alene, kunne bli din Frelser.

Og nå fryder sjelen din seg over Guds nåde. Du lever i Guds store, uforskyldte nåde og usigelige kjærlighet, som i ditt rette element. Ingen av delene er du i stand til å tolke med ord. Det eneste du kan, er å takke, prise og elske den Gud som i sin rike kjærlighet har lagt et slikt grunnlag for din frelse. Nå elsker du Guds vilje av hele ditt hjerte, og har ikke noe høyere ønske enn å være til behag for ham. Nå er ikke budene hans lenger tunge, men søtere enn honning (Salme 19).

Den kjærligheten fra hjertet som Gud så lenge har krevd av deg gjennom det første bud, men som du var langt fra var i stand til å gi ham, har han nå endelig fått. Nå elsker du, og nettopp denne kjærligheten er forutsetningen for å oppfylle alle de andre budene. Nå forstår du at i all gjerningshellighet, finnes det ikke det minste spor av sann helliggjørelse. Du ser at det er umulig, fordi det rette utgangspunktet og beveggrunn mangler.

Nå har det altså skjedd at Guds bud, som før var en plage for deg, er blitt det kjæreste du har. I det som før var en tung byrde, finner du nå din glede og styrke. Har ikke da vannet blitt forvandlet til vin?

Det er slik en sann omvendelse skjer, og dette er den egentlige hensikten med alle lovens krav, noe Skriften bekrefter med klare ord. I Romerne 3,19 sier Paulus: «Men vi vet at alt det loven sier, det taler den til dem som er under loven, for at hver munn skal lukkes og hele verden bli skyldig for Gud.»

Hør det en gang til: Lovens hensikt var altså ikke at du skulle bli from og rettferdig, men at du skulle bli skyldig for Gud.

I Romerne 5,20 leser vi: «Men loven kom til for at fallet skulle bli stort. Men der synden ble stor, ble nåden enda større!» Legg merke til hva som var lovens hensikt: at synden skulle bli større.

I Romerne 7,7–13 viser apostelen at budet ikke bare vekker følelsen av synd og sorgen over den, men selve synden og det syndige begjæret. Naturen vår er så forgiftet og ond, at bare den får ferten av noe Gud forbyr, så vokser begjæret. Forbud og motstand, egger den bare enda mer til synd. Derfor ga Gud oss loven, for at en slik ondskap ikke skulle forbli skjult. Adams barn skulle få kjenne på kroppen hvor onde de er.

Lovens hensikt, sier Paulus i Romerne 7,13, er at «ved budet skulle synden bli overmåte syndig.» Det skulle åpenbares at synden var synd. Loven, som i seg selv var hellig og god, førte, ved synden, død over Paulus.

Hvis det var noe ondt som drev meg til å gjøre det onde, ville det ikke vært så rart. Da ville heller ikke ondskapen min virket like ille. Men når det er det som er hellig og godt som egger og vekker ondskapen i meg, da må jeg være grenseløst ond. Da ser jeg synden i sin grenseløse syndighet. Ordet «grenseløs» betyr her det samme som at steinkarene er fylt til randen, nemlig at syndens makt er helt forferdelig. Den er umulig å tøyle, siden den bare blir verre gjennom budet. Det blir håpløst å kjempe imot den, ettersom motstand bare gjør den voldsommere.

Først når demningen på denne måten får elven til å flomme over alle bredder, blir det endelig klart for meg hva det vil si at synden, ved hjelp av budet, skulle

vise seg i sin grenseløse syndighet. Synden «blir større» – steinkarene er fylt til randen.

Så forferdelig harde midler måtte til for å knekke den hardnakkede selvrettferdigheten, slik at Kristus alene kunne få æren som Frelser. Så harde midler må til før vi lærer hva det vil si at «Kristus er lovens endemål.»

Det Paulus har sagt om dette, ser vi bekreftet i Jesu måte å møte de selvrettferdige på den ene siden, og de elendige synderne på den andre. De første ble de siste, og de siste de første.

Er det da mulig å forstå den åndelighet, som drister seg til å gå imot denne Skriftens hovedlærdom, og likevel gjør seg håp om salighet hos Gud? Er det mulig å forstå hva som foregår i hodet på mennesker som aldri har erfart lovens virkning i sitt hjerte, men som alltid har holdt seg på overflaten? Mennesker som aldri har kommet til kort med sin egen omvendelse, og som derfor heller aldri, som fortapte syndere, er blitt frelst av en annen?

Den falske omvendelsen, og dermed falske kristne, kan komme i to farger.

Den første er de falske kristne som har en fromhet som bare er deres eget verk. De virker lovbundne, men har et forhold til Guds lov der de bare forholder seg til det de selv klarer å oppfylle, mens de pruter med Gud om det som er for strengt. De har tydeligvis ikke lagt merke til de budene som gjelder menneskets indre.

All indre synd er de raske til å tilgi seg selv for, og slik avkorter de Guds ord så det mister sin evne til å drepe. De snakker ofte og gjerne om gjerninger og helliggjørelse, men med en slik falskhet i ånden at de bare ser på andre, eller bare på det ytre hos seg selv. Hjertets ondskap, som skulle gjort dem til fortapte syndere, tenker de ikke på.

Den andre typen falske kristne, er de glade og overfladiske evangeliske medløperne som Jesus taler om, når han forteller om såkornet som falt på steingrunn: «de som straks tar imot ordet med glede når de får høre det, (men) de har ingen rot i seg og holder bare ut en tid.» (Mark 4,16–17).

Steingrunnen er ikke brutt opp, og ingen plog har gått over den. De slår seg lett til ro og skaper seg en egen tro – en tro som ikke angriper deres gamle menneske, og som lar deres mer «uskyldige» favorittsynder få herske fritt. Falske kristne av denne typen er ikke interessert i å høre om gjerninger og helliggjørelse. De har ingen villig ånd, sørger ikke over manglene sine og bekymrer seg derfor ikke over noen forbedring.

Dette siste er et tegn som alle kan forstå. For forbedring, gode gjerninger og helliggjørelse, er noe alle er enige om er nødvendig. Loven er jo, som Paulus viser i Romerne 2,14–15, skrevet i hvert menneskes hjerte, selv hos hedningene.

Falskheten hos de som stoler på sine gjerninger, er derimot så vanskelig å gjennomskue, at selv de mest opplyste kristne kan bli lurt. For hvordan kan man fatte mistanke til noe som ser så tiltalende ut? De er ikke bare svært ivrige for Gud og hans ord, men de gjør også gode gjerninger med glede og iver, og er så fornøyde med det de selv presterer at de finner all den trøsten de trenger i det.

Denne selvtilfredsheten er det eneste som avslører at omvendelsen deres er falsk, og at Den Hellige Ånd ikke bor i deres hjerter. For Ånden tillater aldri

at et menneske blir fornøyd med sin egen fromhet. Men hvis man ikke er oppmerksom på dette og bare dømmer etter det ytre, hvem vil ikke da bli ført bak lyset? For hvem er så naiv og mistenksom, at han spør hva som er grunnlaget for denne fromme personens livsførsel – om den springer ut fra en fullstendig hjelpeløs synders tro på Kristus, eller om det er i selve den fromme livsførselen at troen finner sin næring og sitt liv?

Slike spørsmål stiller bare den som er godt kjent med målestokken Herren dømmer etter. For eksempel når han sier at selv mennesker som har profetert, drevet ut onde ånder og gjort mange under i hans navn, skal få høre fra hans egen munn: «Jeg har aldri kjent dere». Eller når han taler om mannen som kom inn i bryllupssalen uten bryllupsklær. Han ble bundet på hender og føtter – det vil si gjerningene hans – og kastet ut i mørket utenfor (Matt 22,1–14).

Disse to typene åndelighet kommer til uttrykk på svært forskjellige måter, men stammer likevel fra samme rot. For begge gjelder det, at de aldri har blitt rammet i hjertets indre av Herrens hellige krav. De har aldri stått ansikt til ansikt med den hellige Gud. Derfor kan de forholde seg til hans ord på en hyklersk måte, ved at de tar til seg det som passer dem og lar resten ligge.

Den ene typen fokuserer på alt som har med gjerninger å gjøre, men overser fullstendig det som handler om hjertet. Den andre hopper over bryderiet med gjerninger og tar med glede imot ordet om uforskyldt nåde. Men steingrunnen er ikke brutt opp, og troen blir bare som kalk på en grav som er full av dødningebein og all slags urenhet.

Den ene kalker graven sin med lov og gjerninger, den andre med evangelium og Kristi fortjeneste. Begge deler er like falskt. For at troen skal bli sann og frelsende, må klippegrunnen knuses og all skjult urenhet renses bort.

Guds verk i et menneskes hjerte kan begynne med evangeliets milde og dragende kraft, uten at man først har erfart hva det vil si å være knust under lovens dom – det skal vi ikke benekte. Men når Guds Ånd først har kommet inn i hjertet, vil den første virkningen uunngåelig være at den indre urenheten blir avslørt, og dette skaper alltid uro og bekymring. Dette er Guds ords samstemte vitnesbyrd.

Uten at et menneske sørger over seg selv, er en sann tro på Kristus utenkelig. Kristus er en frelser, og en frelser forutsetter nød. De friske trenger ikke lege, men de syke. Selv de mest benådede kristne, er fattige syndere som har store vanskeligheter med å tro nåden, uansett hvor stor innsikt de har i evangeliets sannheter.

Den som virkelig er i samfunn med ham som er det evige lys, vil det alltid gå som med Sulamit, at hun selv blir mørk («Sort er jeg, men yndig», Høys 1,5).

Vi vender imidlertid tilbake til spørsmålet om hva som dypest sett er årsaken til det ubrutte hjertet hos dem som har en kristendom som fungerer så bra for dem, at de ikke blir fylt til randen av syndesorgens vann.

Årsaken er hykleri. «Vokt dere for fariseernes surdeig, som er hykleri», sier Jesus i Matteus 23. Hykleriet deres besto i at de var ekstremt nøye med sin ytre livsførsel, mens de samtidig hadde liten eller ingen interesse for hvordan det sto til med hjertet. Paulus vitner om seg selv at han som fariseer var uklanderlig

i sin rettferdighet etter loven (Fil 3). De renset beger og fat utvendig, men innvendig var de fulle av rov og grådighet (Matt 23,25). De ga tiende av mynte, anis og karve, men overså det som veide tyngre i loven: rettferd, barmhjertighet og troskap.

Det samme gjentar seg i vår tid. Hvis et menneske angrer og vender seg bort fra syndene sine, ser man på dette som et bevis på at omvendelsen er ekte og alvorlig nok. Men legg merke til dette: her tenker man bare på ytre synder og laster som uærlighet, utukt, ondskap og krangling. Synden i hjertets dyp regner man ikke med.

Slik var også fariseernes nidkjærhet for et hellig liv. De anså til og med Jesus for å være en lovbryter. Når han, drevet av medfølelse med mennesker i nød, helbredet syke på sabbaten, anklaget de ham for å synde mot det tredje bud. Det samme skjedde da han lot de sultne disiplene sine plukke aks på sabbaten. Når han, utmattet av sitt kjærlighetsarbeid, styrket seg med mat og drikke og ikke overholdt de fastedagene loven påla, kalte de ham en storeter og vindrikker.

Det er lett å se at en slik nidkjærhet ikke beviser så mye.

Likevel er det ikke bare den groveste formen for fariseisme det er snakk om her – det å bare være opptatt av andres synder og omvendelse, uten å ville løfte en finger selv. Den nidkjærheten vi taler om, er av et mye edlere slag. Her er det snakk om å ville avlegge sin egen synd, både i ord og gjerning.

Så flott dette kan se ut! Men hva er det egentlig? Vil ikke enhver kristen kunne vitne om at dette bare er det nederste trinnet på omvendelsens stige? Å legge av seg ytre synder er noe man kan begynne med selv i en halvvåken tilstand. Det er noe alle hyklere og de som stoler på sine egne gjerninger, holder på med. Men til en sann omvendelse kreves det noe annet og mer. Den må gå langt, langt dypere.

Det ene bør du gjøre, og ikke la det andre være. At du skal legge av deg alle syndige ord og handlinger, er riktig nok, men bare det å gjøre dette fortjener ikke navnet omvendelse. Herren krever mer av deg. Han krever på det sterkeste at du også slutter med alle syndige tanker, lyster og begjær. Han krever at også motivene dine skal være rene for hans hellige øyne.

Husk at Herren ser til hjertet. Alt som rører seg i sinnet ditt, de hemmelige tankene og skjulte hensiktene dine – alt ligger nakent og bart for Gud. Hvordan våger du da, ansikt til ansikt med den hellige Gud, å drive med ditt hyklerske spill, der du er nøye med de ytre syndene, men tar lett på synden du bærer i hjertet? Hvordan våger du å ta så lett på alle de gangene du har brutt det første og største budet? Synd mot dette budet er i Guds øyne den største av alle synder.

Hvor ofte har du ikke i hemmelighet dyrket avguder? Det ene eller det andre har fått større plass i hjertet ditt enn Gud. Du frykter og elsker ham ikke av hele ditt hjerte, ja, du streber ikke en gang etter å gjøre det.

Du er fornøyd når du klarer å unngå å synde i ord, selv om du ofte bærer på hat eller misunnelse mot din neste i ditt hjerte. Du er fornøyd hvis du ikke er utro i handling, men samtidig gir syndige tanker og fantasier fritt spillerom i sinnet ditt. Du er fornøyd hvis du har latt være å stjele penger fra din neste, samtidig som du frarøver ham noe som er langt mer verdifullt: hans gode navn og rykte.

Dette er en hellighet av samme slag som fariseernes. Frykter du ikke da, at den hellige Guds vrede vil ramme et slikt frekt hykleri? Hvordan våger du å tre frem for Gud i bønn, når du vet med deg selv at det er slik du har det? En dag skal du dø og stilles for hans domstol. Burde det ikke da være viktig for deg å være oppriktig mot ham allerede nå? Husk at du er gjennomskuet. Herren ser både tankene og hjertet ditt.

Og likevel – her hjelper verken tanker eller overveielser, hvis ikke Guds Ånd selv får vekke din sovende sjel. En sann omvendelse er Herrens verk. Hvis Guds hellighets lys skinner inn i hjertet ditt, og du kjenner blikket hans granske ditt innerste, vil du aldri bli fornøyd, verken med din omvendelse eller helliggjørelse. Det vil ikke vare lenge før du ser på deg selv som en fortapt synder.

Til hvilken side du enn vender deg, slår synd og urenhet deg i møte:: likegyldighet overfor Gud, avgudsdyrkelse, hardhet, hykleri, lettsindighet og avmakt. Du vil raskt erfare at du ikke engang klarer å bli kvitt synd i ord og gjerning, men at du stadig faller og synder på nytt.

Det er slik synden, som Paulus sier, ved hjelp av budet viser seg i sin grenseløse syndighet (Rom 7). «Jeg derimot døde», legger han til (Rom 7,10).

Som vi tidligere har vist, er karene nå fylt til randen. Men når du nå står der, fullstendig rådvill og ute av stand til å gjøre noe som helst, klar til å gi opp alt, da er øyeblikket kommet da Herren kan forvandle vann til vin. Hvis Kristus nå får lov til å frelse deg, får han gjøre det alene, og da er troen din visselig av det rette slaget.

For de som i fullt alvor ser på seg selv som de største av alle syndere, ja, så uskikket for Guds rike at de, tross all deres synd, ikke kjenner tyngden av den eller angrer den slik de burde, og som derfor aldri kan finne trøst i egne forsøk på å forbedre seg – nettopp de er inne på den sanne omvendelsens vei.

«At vannet blir forvandlet til vin», sier Luther, «skjer ved at lovens ånd blir kjær for hjertet vårt. Før evangeliet kommer, oppfattes loven alltid som om den bare handler om gjerningene våre. Slik skapes enten sta og forherdede hyklere, hardere enn steinkar, eller engstelige og urolige samvittigheter. For noe vann vil det alltid være i karet – engstelse og frykt for Guds dom. Men det er ikke vann man drikker og blir opplivet av. Den ytre renselsen dette vannet brukes til, skaper ikke indre renhet.»

«Evangeliet, derimot, forklarer loven for oss som noe som krever langt mer av oss enn det vi er i stand til å oppfylle. Det vil si, loven krever Kristus og driver oss til ham. Derfor skal vi la ham være lovens endemål, til rettferdighet for oss. Og når denne store nåden og herlige trøsten har fylt våre hjerter med fullkommen lykke, da blir vi også ved Guds nåde helt andre mennesker, som av hjertens lyst og kjærlighet gjør de rette, gode gjerningene.»

«Altså er meningen med loven og den rette forståelsen av den», sier Luther videre, «å føre oss til erkjennelse av vår egen maktesløshet.» Den skal drive oss bort fra oss selv og til ham som er lovens endemål, nemlig Kristus, slik at vi i ham kan søke nåde og hjelp.

Har vi først fått den rette forståelse av loven, oppdager vi snart at hele vår natur er gjennomsyret av synd, og at vi aldri kan bli kvitt den ved hjelp av loven.

Ved denne oppdagelsen blir et hjerte som i beste mening har anstrengt seg til det ytterste, og som allerede er fylt av frykt og uro, enda mer forferdet. Vannet – sorgens vann – står helt til randen og er i ferd med å renne over.

Men da kommer evangeliets trøsterike ord og forvandler sorgens vann til vin. For når hjertet hører at Kristus har oppfylt loven i vårt sted og tatt alle syndene på seg, blir det ikke lenger tynget av at loven stiller krav som er umulige for oss å oppfylle. Tvert imot konstaterer det med den største tilfredshet, at loven er akkurat så høy og hellig i sine krav som den er. For alt loven krevde, har et slikt hjerte nå i sin Kristus. Hvis lovens krav hadde vært mindre, ville det vært en virkelig sorg for hjertet.

Jo større krav loven stiller, desto mer umulig er det for meg å oppfylle dem, og desto tryggere blir jeg i vissheten om at en annen har overtatt forpliktelsene mine. Jeg blir også grundigere løst fra den falske forestillingen om at jeg selv skulle klare å gjøre det loven krever.

På denne måte sannes Paulus ord: «Jeg er ved loven død for loven for å leve for Gud.» (Gal 2,19). Jeg er fri, fri slik en kvinne er fra loven som bandt henne til mannen sin når han dør. Jeg er fri fra de livsvilkårene loven kan tilby meg, fri fra dens dommer og formynderskap. Jeg lever nå i samfunn med en annen, han som er reist opp fra de døde (Rom 7,1–6).

Og loven, som jeg før syntes var så streng og vanskelig å holde, er nå blitt kjær for meg, livsalig og lett, for den er skrevet i mitt hjerte av Guds Ånd. Nettopp fordi Kristus har gjort meg den ubeskrivelig store tjenesten, å sette meg fri fra lovens dom, elsker jeg nå Guds lov av hele mitt hjerte og har intet høyere ønske enn å kunne være min gode, trofaste Gud til behag.

Nå er det ikke lenger vann som fyller karet, men vin. Dette er den sanne gledens vin, som gjør hjertet glad og tilfreds. Og det et slikt hjerte senere gjør, glad, villig og drevet av kjærlighet – det, og bare det, er helliggjørelse og sanne, gode gjerninger.

Om Carl Olof Rosenius

1816–1868

Carl Olof Rosenius (1816–1868) var en svensk lekpredikant og forfatter, og en av de viktigste skikkelsene i den nyevangeliske vekkelsen i Norden. Han var prestesønn fra Västerbotten og begynte å studere teologi i Uppsala, men ble i stedet predikant i Stockholm.

Fra 1842 og resten av livet redigerte han bladet *Pietisten*. Der skrev han artikler og betraktninger om lov og evangelium, om rettferdiggjørelsen ved tro og om livet i Guds nåde. Han var også med på å grunnlegge Evangeliska Fosterlands-Stiftelsen i 1856.

Skriftene hans ble lest i hjem og bedehus over hele Skandinavia, og de fikk stor betydning for lekmannsbevegelsen i Norge. Artiklene her er oversatt fra den danske utgaven av hans samlede skrifter.